ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ (ಜೂನಿಯರ್ ಗ್ರೇಡ್)

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ನಂ.4, 100ಅಡಿ ವರ್ತುಲರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ 3ನೇಹಂತ,
ಹೊಸಕೆರೆಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 085

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ

(ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯ ವಸ್ತುವಿಗನುಗುಣವಾಗಿ)

ಬೆಂಗಳೂರು
2005

1. ಶೀರ್ಷಿಕೆ	–	**ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ** **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ (ಪರಿಷ್ಕೃತ)**
2. ಪ್ರಕಟಣೆ ಹಕ್ಕುಗಳು (1) ವಿಶೇಷ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ತಾಳವಾದ್ಯ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಹೊರತಂದಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ನಾಟಕ ಡಿಪ್ಲೊಮೊ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ. (2) ಈ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಭಾಷಾಂತರ, ಮರುಮುದ್ರಣ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು, ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. (3) ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಗೈಡ್ ಅಥವಾ ಮತ್ತಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಳಕೆಮಾಡಬಾರದು. (4) ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದವರ ವಿರುದ್ಧ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ತೀವ್ರವಾದ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಈ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.	–	ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ನಂ.4, 100 ಅಡಿ ವರ್ತುಲ ರಸ್ತೆ, ಬನಶಂಕರಿ ಮೂರನೇ ಹಂತ, ಹೊಸಕೆರೆಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560 085.
3. ಮುದ್ರಣ	–	1997, 2000, 2004, 2005
4. ಮುದ್ರಿತ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ	–	15000
5. ಮುದ್ರಣ ಕಾಗದದ ಬಳಕೆ	–	80 ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಮ್ಯಾಪ್ ಲಿಥೋ
6. ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆ	–	Rs 4 5 = -
7. ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ.	–	ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಲೇಸರ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಬಸವೇಶ್ವರನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560079.
8. ಮುದ್ರಕರು	–	ಶ್ರೀ ಬಾಲಾಜಿ ಟ್ರೇಡರ್ಸ್ ನಾಗರಬಾವಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಮುನ್ನುಡಿ

ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಕಲೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಗೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಐಕ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತರುವ ಸಾಧನಗಳು. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರಸ, ಭಾವಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರುವುದಲ್ಲದೆ ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದೇ ಸಂಗೀತ. ''**ಸಂಗೀತ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ ಜೀವನ ಬರಡು**'' ಎಂಬುದು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಅನುಭವದ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಮಾನವನಲ್ಲಿನ ಸಹಜವಾದ, ಸುಮಧುರವಾದ ಭಾವನೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅವನು ಕಲಾವಿದನೋ, ಕಲಾರಾಧಕನೋ, ರಸಿಕನೋ ಆಗಲೇಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು, ತೊಡಗಿಸುವುದು, ಕಲಾಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಪೋಷಕರ ಹಾಗೂ ಬೋಧಕರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಘನಸರ್ಕಾರ ರಾಜ್ಯದ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಲೆಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿರುವುದು ಜನೋಪಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ
2. ಕರ್ನಾಟಕ ತಾಳವಾದ್ಯ
3. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ
4. ಭರತನಾಟ್ಯ
5. ಕಥಕ್ ನೃತ್ಯ
6. ಕೂಚಿಪೂಡಿ ನೃತ್ಯ
7. ಕಥಕಳಿ ನೃತ್ಯ

ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಕರ್ನಾಟಕಸಂಗೀತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ಬೋಧಕರು ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಸಲಹೆಮೇರೆಗೆ ಪಠ್ಯಸಾಮಗ್ರಿಯ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಲಾಖೆ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುವುದು ಇಲಾಖೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿತೋರಿಸಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಅಗತ್ಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯಗಳ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಣತರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯವು ಇವರೆಲ್ಲರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲಾಖೆ ಹೊರತಂದಿರುವ ವಿಶೇಷ ಸಂಗೀತ, ತಾಳವಾದ್ಯ, ನೃತ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಳಿಯ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಸಹಕಾರ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲೂ ಸಂಗೀತ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳ ಸರಬರಾಜಿಗಾಗಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿರುವ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ

1. ಡಾ. ಶ್ರೀಮತಿ ಟಿ. ಶಚೀದೇವಿ.ಎಂ. ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಪಿಹೆಚ್‌ಡಿ. — ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
(ತಿರುಮಲೈ ಸೋದರಿಯರು)
ಸಂಗೀತ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು,
ಮಹಾರಾಣಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು.

2. ವಿ || ಇ.ಪಿ. ಅಲಮೇಲು, — ಸದಸ್ಯರು
ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ನಂ. 11, 8ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ
ಹನುಮಂತನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು 560018

3. ವಿ|| ಪದ್ಮಾಗುರುದತ್ ಎಂ.ಎ. — ಸದಸ್ಯರು
ನಂ, 136, 4ನೇ ವಿಭಾಗ(ಪೂರ್ವ)
16ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ 33ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು. 560011

4. ಸಂಗೀತ ಕಲಾರತ್ನ ಆರ್.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್ — ಪರಿಶೀಲಕರು
ನಿವೃತ್ತ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ಮಾಪಕರು, ಆಕಾಶವಾಣಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು, ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರು,
ನಂ.4 ಪುಟ್ಟರಂಗಣ್ಣ ಲೇಔಟ್ ಶೇಷಾದ್ರಿಪುರ.
ಬೆಂಗಳೂರು 560020.

5. ಗಾನಕಲಾಭೂಷಣ ಪ್ರೊ. ಆನೂರು ರಾಮಕೃಷ್ಣ — ವಿಶೇಷ ಆಹ್ವಾನಿತರು
ನಿವೃತ್ತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ನೃತ್ಯ, ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ
ವಿಭಾಗ (ಪ್ರಯೋಗಿಕ ಕಲಾವಿಭಾಗ) ಬೆಂಗಳೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
17, 11ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆ 4ನೇ ಬಡಾವಣೆ (ಪೂರ್ವ)
ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು 560011

6. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯಮ್ಮ — ಸಮನ್ವಯಾಧಿಕಾರಿ
ನಿವೃತ್ತ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕಿ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,
ಬೆಂಗಳೂರು- 560085.

7. ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ. ಆರ್. ಸುಶೀಲಮ್ಮ — ಸಂಚಾಲಕರು
ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,

8. ಶ್ರೀ ಬಾಗೂರು ಮಾರ್ಕಾಂಡೇಯ — ಕಲಾಕಾರರು

9.. ಶ್ರೀ ಬಿ.ಸಿ. ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶ್ — ಛಾಯಾ ಚಿತ್ರಕಾರರು

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಸಮಿತಿ

1. **ವಿದುಷಿ ವಸಂತಮಾಧವಿ** — ಸದಸ್ಯರು
   75, 'ಪಲ್ಲವಿ'
   7ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಐ.ಟಿ.ಐ.ಲೇಔಟ್
   ಜೆ.ಪಿ ನಗರ 1ನೇಹಂತ, ಬೆಂಗಳೂರು - 560078
   ದೂರವಾಣಿ ಸಂ. 26646089

2. **ವಿದುಷಿ ಪದ್ಮಾಗುರುದತ್** — ಸದಸ್ಯರು
   ನಂ, 136, 4ನೇ ವಿಭಾಗ(ಪೂರ್ವ)
   16ನೇ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ 33ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ,
   ಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು. 560011

3. **ವಿದ್ವಾನ್ ಶ್ರೀಕಾಂತಂ ನಾಗೇಂದ್ರಶಾಸ್ತ್ರಿ** — ಸದಸ್ಯರು
   ಉಪನ್ಯಾಸಕರು
   ಮಹಾರಾಣಿ ಕಲಾ ಕಾಲೇಜು,
   ಬೆಂಗಳೂರು

4. **ವಿದ್ವಾನ್ ಶೃಂಗೇರಿ ಎಚ್.ಎಸ್.ನಾಗರಾಜ್** — ಸದಸ್ಯರು
   53, ಶ್ರೀಸಾಯಿಮಂದಿರದ ಎದುರು
   3ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತೆ, ಬಸವನಗುಡಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, 577201

5. **ಶ್ರೀಮತಿ ಎಂ. ರುಕ್ಮಿಣಿಯಮ್ಮ** — ಸದಸ್ಯರು
   ನಿವೃತ್ತ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕಿ
   ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,
   ಬೆಂಗಳೂರು- 560085.

6. **ವಿದ್ವಾನ್ ಎಂ.ಎನ್. ಪ್ರಶಾಂತ್** — ಸಂಚಾಲಕರು
   ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು (ಪ್ರಭಾರ)
   ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ,

ಪೀಠಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣ ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಲಿಯು ಸುಮಾರು ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸಂಗೀತ- ನೃತ್ಯ - ತಾಳವಾದ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಸರ್ವವೇದ್ಯ. ಆದರೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತಹ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು ನಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ. 1993ರಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಲಕ್ಷಣ - ಲಕ್ಷ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಹಿತಿ - ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುವಂತಹ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಘನಸರ್ಕಾರವು ಅತಿ ಸ್ತುತ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಾದಿ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಕೊಡುಗೆಗೆ ಋಣಿಯಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆಯಾ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದೇ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಾನದ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳು ಗೀತೆ ಜತಿಸ್ವರಗಳೂ ವೇದಿಕೆಗೆ ಮುಂದೆ ಬೇಕಾಗುವಂತಹ ವರ್ಣಗಳು. ಮಧ್ಯಮಕಾಲ ಹಾಗೂ ವಿಳಂಬಕಾಲದ ಕೃತಿಗಳು ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ ವರ್ಣಮಟ್ಟಿನೊಡನೆ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೂ ತಲುಪುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಗತ್ಯವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗವೂ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಜೀವನ-ಕೊಡುಗೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಬೋಧಕರು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರಚನೆಗಳನ್ನೇ ಪಾಠ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ರಚನೆಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ರಚನೆಗಳನ್ನಾದರೂ ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬಹುದು.

ಈಗಾಗಲೇ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದ ಕಾರಣ ಪರಿಷ್ಕರಣಗೊಂಡು ರೂಪತಾಳಿರುವ ಪುಸ್ತಕ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಕೈ ಸೇರಿದೆ.

ಇಂತಹ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅವಿರತವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಮನ್ವಯಾಧಿಕಾರಿಣಿ ನಿವೃತ್ತ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕಿ **ಶ್ರೀಮತಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಮ್ಮ**ನವರಿಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ದಾವಣಗೆರೆ ಅಕ್ಷಯ ಆಗ್ರೋಸೇಲ್ಸ್ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ ನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎಸ್. ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರಾಯೋಜಕರಾಗಿ ನೆರವಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಗೀತ - ನೃತ್ಯಾದಿ ಲಲಿತಕಲೆಗಳ ಪೋಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಕ್ಕೂ ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ ಕಲಾಪೋಷಣೆಗೆ ಒತ್ತಾಸೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳು.

ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಯ - ಕಾರಣ ನಿಮಿತ್ತ ಈ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಲಾವಿದರಿಗೂ ಕಲಾ ಪೋಷಕರಿಗೂ ರಸಿಕರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸಮಿತಿಯವರ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು

ವಿದುಷಿ ವಸಂತ ಮಾಧವಿ

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿ, ಸದಸ್ಯರು

ಬೋಧಕರಿಗೆ ಸೂಚನೆ

1. ಶುದ್ಧವಾದ ಪಾಠಾಂತರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದು.
2. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಕೆರಳಿಸುವುದು.
3. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸಂಗೀತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು.
4. ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿಸುವಾಗ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
5. ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಲಯ ಜ್ಞಾನದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನಸೆಳೆಯುವುದು.
6. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಶುದ್ಧ ಪಾಠಾಂತರಕ್ಕೆ ಗಮನವಿತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ರಚನೆಯ ಉದ್ದೇಶ, ರಾಗ, ತಾಳ ಮುಂತಾಗಿ ಅದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು. ವಾದ್ಯಗಾರರೂ ಸಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದು.
7. ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಶಾರೀರ ಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪಾಠ ಹೇಳುವುದು.
8. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಗೀತ ಲಿಪಿ ಕ್ರಮದೊಡನೆ ಕಲಿತಿರುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದು.
9. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗಾಯಕರಾಗಲಿ ವಾದಕರಾಗಲಿ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸುವುದು.
10. ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿರುವ ಗುಣವನ್ನು ಉಳಿಸುವಂತೆ ಪಾಠಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
11. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
12. ಅಭ್ಯಾಸಗಾನದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳು ನುಡಿಯುವಂತೆ ಗಮನವೀಯುವುದು.
13. ಬೋಧಕರು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಾಳವನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಾಕುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾಳದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವೀಯಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಕು.
14. ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
15. ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸೋದಾಹರಣ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮನನಮಾಡಲು ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು.

ಬೆಂಗಳೂರು

ವಸಂತ ಮಾಧವಿ
ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಪರಿಷ್ಕರಣಾ ಸಮಿತಿ,
ಬೆಂಗಳೂರು

ಪರಿವಿಡಿ

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಾಗ

ಪತ್ರಿಕೆ - I

ಲಕ್ಷ್ಯ ಸಂಗೀತ

ಪತ್ರಿಕೆ - 1

ಕ್ರಸಂ

ಪತ್ರಿಕೆ -2

ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ,

ಅಧ್ಯಾಯ - 1

ಸಂಗೀತದ ಹಿರಿಮೆ

ಕಲೆ ಮತ್ತು ಲಲಿತಕಲೆಗಳು

ಮಾನವ ತನ್ನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಮಾಧ್ಯಮವೇ ಕಲೆ. ಕಲೆಯು ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಲೆಯ ಮೂಲ, ಪ್ರಕೃತಿ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದ ನಾನಾ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷಗಳು ಪಶು ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕೂಗುವಿಕೆ, ಸಮುದ್ರದ ಮೊರೆತ ಇತ್ಯಾದಿ, ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಸಚೇತನಗೊಳಿಸುವ ಪರಿಕರಗಳಾಯಿತು. ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತನ ಗ್ರಂಥಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಲಲಿತಕಲೆ, ವಿಜ್ಞಾನಕಲೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಲೆ ಮುಂತಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಲಲಿತ ಕಲೆಯು ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೂಲಕ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ನಾಟಕ, ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರ ಮುಂತಾದವು ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನವ ತನ್ನ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವನು. ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ಆಡುವನು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಧ್ಯಾತ್ಮದತ್ತ ಸಾಗಲು ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಲಲಿತ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಆ ಕಲೆಯು ಅವನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೀತ

ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತವು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ನಾದದಅನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಿವಿಯ ಮೂಲಕ ಹರಿಸಿ, ಲೌಕಿಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಜಂಜಾಟವನ್ನು ಮರೆಸಿ, ಕಲಾವಿದ ಮತ್ತು ಶ್ರೋತೃವಿನ ಹೃದಯವನ್ನು ತಣಿಸುವುದೇ ಸಂಗೀತ. ಗೀತವೆಂದರೆ ಹಾಡು, ಸಂಗೀತವೆಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಡು. ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತವು ವೇದ ಜನಿತವಾದುದು. ಸಾಮವೇದವೇ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವು, ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ತಲ್ಲೀನತೆಯಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಗೇಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಸಿರಿ ಕಂಠದವರು ಗಾಯನದಿಂದಲೂ, ವಾದಕರು ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ವಾದನದಿಂದಲೂ ನಾದೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಸಂಗೀತದ ಜೀವಾಳವೇ ಸುಸ್ವರ ಮತ್ತು ಸುನಾದ. ಸುಸ್ವರ

ಮತ್ತು ಸುನಾದದ ಮೂಲಕ ದೇವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪ್ರಯತ್ನವು ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಆಚರಣೆಗೆ ಬಂದಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳೇ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕರು, ತತ್ವೋಪದೇಶಿಗಳು, ಸಂಗೀತ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕವೇ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಹಾಗೂ ಸರ್ವವಿಧಿತವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗೀತವು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಯ ಒಂದು ಮುಖವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಸಂಗೀತವು ನೃತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂಗೀತವಿಲ್ಲದೆ ನೃತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನವಿಲ್ಲ. ಇತರ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತವು ಆ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದ್ದು, ರಸಿಕನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ

ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಲನವಲನಗಳು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿದ್ದು, ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ನಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಗಳೂ ಸಹ ಲಯದಿಂದಲೇ ಕೂಡಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇವಲ್ಲವೇ? ಅಂತೆಯೇ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಶರೀರಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಗೀತದ ಅಭ್ಯಾಸವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೇ? ಇದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ನಿಕಟವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯವಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಗೀತವು ಹೇಗೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ತಿಳಿಯೋಣ.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಮಾನವನ ಶರೀರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಪಾತ್ರವು ಹಿರಿದು. ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ, ಸಬಲವಾದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ, ಸಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾನಸಿಕ ಚೈತನ್ಯಕ್ಕೆ, ನರನಾಡಿಗಳ ಚಲನೆಗೆ, ಸಂಗೀತ ಸಾಧನೆಯು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸುವುದಲ್ಲವೇ ! ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸ.

ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ಮಾನವ ಶರೀರದ ಹಲವಾರು ಅಂಗಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾರೀರ, ಶ್ರವಣೇಂದ್ರಿಯ, ಶ್ವಾಸಕೋಶಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬಳಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿಯು ಕ್ರಮೇಣ ಕುಂದುತ್ತಾ ಬಂದು, ನಶಿಸಿ ಹೋಗಲೂಬಹುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಕಲಾಭ್ಯಾಸಿಗೆ ಶಾರೀರ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಲ್ಲದೇ, ಅವನ ದೈಹಿಕ

ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೇ ಕೊರತೆಯಾಗಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಲೆಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ

ನಾದವು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯ. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ನಾದವೇ ಮೂಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳು, ಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶ್ರುತಿಗಳು, ವಾದ್ಯಗಳ ರಚನೆ, ವಾದ್ಯಗಳ ನಾದದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಇವೇ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಭೌತಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತವೆ. ಇವಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗುವ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ಯಂತ್ರ, ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣ ಯಂತ್ರ, ರೇಡಿಯೊ, ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಸಾಧನಗಳು ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಸುವ ಸ್ಟೂಡಿಯೋ ಅಥವಾ ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣ ಕೊಠಡಿಗಳು, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯು ಬರದಂತಹ ಸಂಗೀತ ಸಭಾಂಗಣಗಳು, ಗ್ರಾಮೋಫೋನ್ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭೌತವಿಜ್ಞಾಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ

ಉಸಿರು ಒಡಲಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತಾಳವು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವುದು, ಉಸಿರಿಲ್ಲದೆ ಸಜೀವ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ. ತಾಳವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತವಿಲ್ಲ. ತಾಳವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗಣಿತವು ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ತಾಳದ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಕಲಾವಿದನ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗುವುದು.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ

ಸಂಗೀತವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮಾನಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಪುಷ್ಟಿಕರವಾದಾಗ, ಶಿಸ್ತು, ಸಂಗೀತ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಏರ್ಪಡುವುದು, ಜೀವನವು ಸುಖಮಯವಾಗುವುದು.

ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರ

ಸಂಗೀತವು ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ, ಮತ, ಲಿಂಗ, ಅಂತಸ್ತು ಭಾಷಾ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಕಲೆ ಸಂಗೀತ. ಸಂಗೀತ ಬಹುಮುಖವಾದುದು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದೊಡನೆ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಜನರ ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯಾಯ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಜಾನಪದ ಸಂಗೀತ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಸಂಗೀತ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ (ಭಾವ ಗೀತೆ), ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತ, ರಂಗಸಂಗೀತ, ಚಿತ್ರ ಸಂಗೀತ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

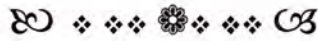
ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವು ಇತರ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗಿಂತ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳಾದ ಬಂಡಾಯ, ಉದ್ರೇಕ, ಶೋಷಣೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಂತಿದೆ. ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಕೊಡುವ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪಂದಿಸುವ ರಚನೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಇಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಂಗೀತದ ಗುರಿ ಮಾನಸಿಕ ಸೌಖ್ಯ ಮಾತ್ರ.

ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಯ ಮಹತ್ವ

ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಗ್ರಹಣ ಶಕ್ತಿ, ಸ್ಮರಣ ಶಕ್ತಿ, ಚಿಂತನಶೀಲತೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ ಹೆಚ್ಚುವುದರಿಂದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯ ಮಟ್ಟವು ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಗೀತವು ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ತನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಕಾಠಿಣ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಸಮಾಧಾನವು ಏರ್ಪಟ್ಟು, ಸಂಸ್ಕಾರವಂತರಾಗಲು ಪೂರಕವಾಗುವುದು ಸಂಗೀತ.

ಇತರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಬೇಸರಿಕೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮೆದುಳಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರಕುವಂತೆಮಾಡಲು ಲಲಿತಕಲೆ ಸಹಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸಂಗೀತವನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲೂ, ಯಾವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ನುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರಿಂದ ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಸಂಗೀತವು ಮಾನವನನ್ನು ಮಾನವತ್ವದಿಂದ ಅಮರತ್ವಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸುನಾದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಧುರವಾದ ಲಲಿತ ಕಲೆ. ಈ ಹಿರಿಮೆ ಸಂಗೀತದ್ದಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 2

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತವೇ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತವೆನಿಸುವ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು.

ನಮ್ಮದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ (ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾದಿ ಅಥವಾ ಔತ್ತರೇಯ) ಪದ್ಧತಿಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಬಹುಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದರೂ, ಏಕಮುಖವಾಗಿ ತನ್ನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಶೈಲಿಗಳು ಘರಾನವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದ ಕವಲುಗಳಾದ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮ್ಯವು ಕಂಡು ಬಂದರೂ, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಸಾಮ್ಯ ಹಾಗೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮ್ಯ.

1. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳೇ ಅಧಾರ.

2. ಸ್ವರಗಳ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಕೇತಗಳೂ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ. ಸರಿಗಮಪದನಿ ಎಂದಿದೆ.

3. ಮೂರು ಸ್ಥಾಯಿಗಳಾದ ಮಂದ್ರ, ಮಧ್ಯ, ತಾರಗಳು ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿವೆ.

4. ತಂಬೂರಿಯು ಶ್ರುತಿವಾದ್ಯವಾಗಿದೆ.

5. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳು, ಮನೋಧರ್ಮ ಸಂಗೀತವು ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಭಾಗಾನವು ಅಂದರೆ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳು, ಗಾಯನ ವಾದನಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮ್ಯತೆ -ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿ	ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ
1. ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳಿವೆ.	1. ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಗಳಿವೆ.
2. ರಾಗ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಕ ಮತ್ತು ಜನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.	2. ರಾಗ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗ - ರಾಗಿಣಿ ಮತ್ತು ಥಾಟ್ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
3. ರಾಗ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ ಹೆಸರುಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಉದಾ: ಮೋಹನ, ಹಿಂದೋಳ, ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ, ಚಕ್ರವಾಕ. ಮುಂತಾದವು.	3. ರಾಗ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯಿದ್ದರೂ ಹೆಸರುಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಉದಾ: ಭೂಪ್, ಮಾಲ್‌ಕೌನ್ಸ್, ಭೈರವ್, ಅಹಿರ್ ಭೈರವ್ ಮುಂತಾದವು.
4. ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು ಮತ್ತು ಛಾಪು ತಾಳಗಳು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿವೆ.	4. ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿತಾಲ್, ಚೌತಾಲ್, ಝಪ್‌ತಾಲ್, ಮುಂತಾದ ತಾಳಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ.
5. ತಾಳಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ಎಣಿಸಿ ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.	5. ತಾಳವನ್ನು ಕ್ರಿಯೆಯ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸದೆ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ತಬಲದ ಸಾಥಿಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
6. ಗೀತ, ಜತಿಸ್ವರ, ಸ್ವರಜತಿ, ವರ್ಣ,ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪದ, ಜಾವಳಿ, ತಿಲ್ಲಾನ ಮುಂತಾದ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಿವೆ.	6. ದ್ರುಪದ್, ಧಮಾರ್, ತರಾನ, ಖ್ಯಾಲ್, ಟಪ್ಪ, ಠುಮ್ರಿ, ಘಜಲ್ ಭಜನ್ ಮುಂತಾದ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬಂದೀಷ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
7. ವೀಣೆ, ಗೋಟುವಾದ್ಯ, ಕೊಳಲು, ನಾಗಸ್ವರ, ಕ್ಲಾರಿಯೋನೆಟ್, ವಯೋಲಿನ್,ಮೃದಂಗ, ಡೋಲು, ಡೋಲಕ್, ಘಟ, ಖಂಜರಿ, ಮೋರ್ಚಿಂಗ್, ಜಲತರಂಗ್ ಮುಂತಾದವು ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳು.	7. ಸಿತಾರ್, ಬೀನ್, ಸರೋದ್, ದಿಲ್ರುಬಾ, ಸಾರಂಗಿ, ಸಂತೂರ್, ಬಾನ್ಸುರಿ, ಷಹನಾಯ್, ತಬಲ, ಪಖವಾಜ್ ಮುಂತಾದವು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 3

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳು

ಶಬ್ದ: ಎರಡು ಘನ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಘರ್ಷಣೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವುದೇ ಶಬ್ಧ

ನಾದ :ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಂಪನಾವರ್ತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಶಬ್ಧವೇ ನಾದ.

ಶ್ರುತಿ : ಎರಡು ಸ್ವರಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂತರವೇ ಶ್ರುತಿ. ಇಂತಹ ಶ್ರುತಿಗಳು ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಂಪನಾವರ್ತಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಸ್ವರವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸ್ಥಾಯಿಗಳಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಧಾರ ಶ್ರುತಿ : ಗಾಯಕರ ಶಾರೀರ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಧಾರ ಸ್ವರವನ್ನು ಆಧಾರ ಶ್ರುತಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವರ : 'ಸ್ವತೋ ರಂಜಯತಿ ಶ್ರೋತೃಚಿತ್ತಂ ಸ ಸ್ವರಮುಚ್ಯತೇ' (ಸಂಗೀತರತ್ನಾಕರ - ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವ.) ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕೇಳುವವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರಂಜನೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಸ್ವರಗಳೆನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ವರವಾಗುತ್ತದೆ.ಇಂತಹ ಸ್ವರಗಳು ಏಳು. ಇವುಗಳನ್ನೇ ಸಪ್ತಸ್ವರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಷಡ್ಜ, ರಿಷಭ, ಗಾಂಧಾರ ಮಧ್ಯಮ, ಪಂಚಮ, ಧೈವತ, ನಿಷಾದಗಳೇ ಈ ಏಳು ಸ್ವರಗಳು. ಇವುಗಳ ಸಂಕೇತವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ. ಈ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಎರಡು ಗುಂಪಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರ : ಯಾವುದೇ ಶ್ರುತಿಭೇದಕ್ಕೂ ಒಳಪಡದೆ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಷಡ್ಜ, ಮತ್ತು ಪಂಚಮ ಸ್ವರಗಳು.

ವಿಕೃತಿಸ್ವರ : ಶ್ರುತಿಭೇದ ಹೊಂದುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವು ರಿಷಭ, ಗಾಂಧಾರ, ಮಧ್ಯಮ, ಧೈವತ ಮತ್ತು ನಿಷಾದ ಸ್ವರಗಳು.

ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳು : ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳು ಸೇರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಪ್ರಭೇದಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ನಂತರ, ಹೇಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ.

ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳು : ರಿಷಭದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧ : 1) ಶುದ್ಧ ರಿಷಭ, 2) ಚತುಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ,

3) ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ, **ಗಾಂಧಾರದಲ್ಲಿ** ಮೂರು ವಿಧ. 1) ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಾರ, 2) ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ, 3) ಅಂತರ ಗಾಂಧಾರ, **ಮಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ** ಎರಡು ವಿಧ. 1) ಶುದ್ಧಮಧ್ಯಮ 2) ಪ್ರತಿಮಧ್ಯಮ, **ಧೈವತದಲ್ಲಿ** ಮೂರು ವಿಧ. 1.) ಶುದ್ಧಧೈವತ, 2) ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ 3) ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ಧೈವತ. **ನಿಷಾದದಲ್ಲಿ** ಮೂರು ವಿಧ 1) ಶುದ್ಧ ನಿಷಾದ 2.) ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದ 3) ಕಾಕಲಿ ನಿಷಾದ.

1. ಷಡ್ಜ
2. ಶುದ್ಧರಿಷಭ
3. ಚತುಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ, ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಾರ.
4. ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ರಿಷಭ, ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ.
5. ಅಂತರ ಗಾಂಧಾರ
6. ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮ
7. ಪ್ರತಿ ಮಧ್ಯಮ
8. ಪಂಚಮ
9. ಶುದ್ಧ ಧೈವತ
10. ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ ಶುದ್ಧ ನಿಷಾದ
11. ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ಧೈವತ ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದ
12. ಕಾಕಲಿ ನಿಷಾದ

ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳ ವಿವರಣೆ

ಮೇಲಿನ ಫಲಕಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳು ಅಡಕವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 3,4,10,11 ನೇ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ಚತುಶ್ರುತಿ ಋಷಭ = ಶುದ್ಧ ಗಾಂಧಾರ, ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ಋಷಭ = ಸಾಧಾರಣ ಗಾಂಧಾರ, ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ = ಶುದ್ಧ ನಿಷಾದ ಮತ್ತು ಷಟ್ಶ್ರುತಿ ಧೈವತ = ಕೈಶಿಕ ನಿಷಾದ. ಒಂದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಮೇಳ ರಚನೆಗಾಗಿ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ಸ್ವರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಹದಿನಾರು ಸ್ವರಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾದುವು. ರಾಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಪರಿಚಯ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವರಗಳ ಆರೋಹಣ ಮತ್ತು ಅವರೋಹಣಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಹಣ : ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಏರುವಿಕೆಯನ್ನು ಆರೋಹಣವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ.

ಅವರೋಹಣ : ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಇಳಿಯುವಿಕೆಯನ್ನು ಅವರೋಹಣವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಉದಾ : ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ.

ಸ್ಥಾಯಿ : ಎರಡು ಷಡ್ಜಗಳ ನಡುವೆ ಆರೋಹ ಅವರೋಹಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವರಸಮುದಾಯವೇ ಸ್ಥಾಯಿ.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ : ಆಧಾರ ಷಡ್ಜದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆರೋಹಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಷಾದದವರೆಗೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ :ಆಧಾರ ಷಡ್ಜದಿಂದ ಅವರೋಹಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬರುವ, ಅಂದರೆ ನಿಷಾದದಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೆಳಗಿನ ಷಡ್ಜದವರೆಗೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.ಉದಾ:ನಿ̣ ದ̣ ಪ̣ ಮ̣ ಗ̣ ರಿ̣ ಸ̣ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವರಗಳ ಕೆಳಗೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತಾರಸ್ಥಾಯಿ : ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿಯ ಮುಂದಿನ ಷಡ್ಜದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಆರೋಹಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಷಾದದವರೆಗೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿಯ ನಿಷಾದದ ನಂತರ ಬರುವ ಷಡ್ಜವನ್ನು ತಾರಷಡ್ಜವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಸ̇ ರಿ̇ ಗ̇ ಮ̇ ಪ̇ ದ̇ ನಿ̇ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಾರಸ್ಥಾಯಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಸ್ವರಗಳ ಮೇಲೆ ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿರಲಿ ; ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಕೆಳಗೆ ಅನುಮಂದ್ರವೆಂಬ ಸ್ಥಾಯಿ (ನಿ̤ ದ̤ ಪ̤ ಮ̤ ಗ̤ ರಿ̤ ಸ̤). ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಮೇಲೆ ಅತಿತಾರವೆಂಬ ಸ್ಥಾಯಿ.(ಸ̈ ರಿ̈ ಗ̈ ಮ̈ ಪ̈ ದ̈ ನಿ̈) ಇರುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಂಗೀತದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಪರಿಚಯವು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯೋಗ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರಾಗಗಳ, ತಾಳಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ.

ഋ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ଓ

ಅಧ್ಯಾಯ - 4

ರಾಗಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ರಾಗಗಳ ರಾಗಲಕ್ಷಣಗಳು

ರಾಗ : ಸಂಗೀತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ರಾಗವೇ ಮೂಲ. ರಾಗವಿಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರವು ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ವಿವಿಧ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ರಾಗವೇ ಜೀವಾಳ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಂಜಿಸುವ ಸ್ವರಗಳ ಸಮೂಹವೇ ರಾಗ . ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಜೋಡಣೆಯಿಂದ ರಾಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ರಾಗಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ . ಭಾರತೀಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೂ ರಾಗವೇ ಆಧಾರ.

ರಾಗಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ : ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಅವು ಜನಕ ಮತ್ತು ಜನ್ಯರಾಗಗಳು.

ಜನಕರಾಗ : ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು ಆರೋಹ, ಅವರೋಹವೆರಡರಲ್ಲೂ ಸ್ವರಸಂಪೂರ್ಣತೆ, ಸ್ವರಾನುಕ್ರಮತೆ, ಸ್ವರಸಾರೂಪ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ರಾಗಗಳನ್ನು ಜನಕ ರಾಗವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಜನಕರಾಗಗಳು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು. ಉದಾ: ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ, ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ, ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ, ಮೇಚಕಲ್ಯಾಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಜನ್ಯರಾಗ : ಆರೋಹ, ಅವರೋಹ ಅಥವಾ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವರಗಳು ವರ್ಜ್ಯವಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ಜನ್ಯರಾಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಅವು ಉಪಾಂಗರಾಗ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗ.

ಉಪಾಂಗ ರಾಗ : ಜನಕ ರಾಗದ ಸ್ವರಗಳನ್ನೇ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಸ್ವರಗಳು ಬಿಟ್ಟುಹೋದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ರಾಗವನ್ನು ಉಪಾಂಗ ರಾಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಹಂಸಧ್ವನಿ, ಶ್ರೀರಾಗ.

ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗ : ಕೆಲವು ರಾಗಗಳು ರಂಜನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಇಂತಹ ರಾಗವನ್ನು ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ: ಬಿಲಹರಿ, ಕಾಂಭೋಜಿ.

ವಕ್ರರಾಗ : ರಾಗದ ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಅವರೋಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳು ಹಿಂದು ಮುಂದಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ರಾಗವನ್ನು ವಕ್ರರಾಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಕ್ರರಾಗಗಳು ಉಪಾಂಗ ಅಥವಾ ಭಾಷಾಂಗ ಆಗಿರಬಹುದು.

ಉಪಾಂಗ ವಕ್ರರಾಗ - ಉದಾ: ಜನರಂಜನಿ, ಮಾಳವಿ.

ಭಾಷಾಂಗ ವಕ್ರರಾಗ - ಉದಾ: ಆನಂದ ಭೈರವಿ, ಕಾಪಿ.

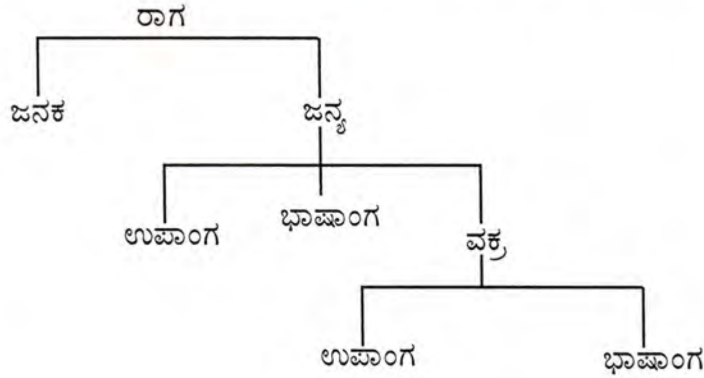
ರಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ, ಷಾಡವ, ಔಡವ ಎಂಬ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಂಪೂರ್ಣ : ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಏಳು ಸ್ವರಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ.

ಷಾಡವ : ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಆರು ಸ್ವರಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಷಾಡವ.

ಔಡವ : ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಐದು ಸ್ವರಗಳಿದ್ದರೆ ಅದು ಔಡವ.

ಸ್ವರಾಂತರ : ಆರೋಹಣ ಅಥವಾ ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸ್ವರಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ವರಾಂತರ.

ನಂ.	ಹೆಸರು	ಆರೋಹಣದ ಸ್ವರಸಂಖ್ಯೆ	ಅವರೋಹಣದ ಸ್ವರಸಂಖ್ಯೆ
1.	ಔಡವ - ಔಡವ	5	5
2.	ಔಡವ - ಷಾಡವ	5	6
3.	ಔಡವ - ಸಂಪೂರ್ಣ	5	7
4.	ಷಾಡವ - ಔಡವ	6	5
5.	ಷಾಡವ - ಷಾಡವ	6	6
6.	ಷಾಡವ - ಸಂಪೂರ್ಣ	6	7
7.	ಸಂಪೂರ್ಣ- ಔಡವ	7	5
8.	ಸಂಪೂರ್ಣ- ಷಾಡವ	7	6

ಈ ವರ್ಗೀಕರಣವು ರಾಗದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ರಾಗಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಾಡಲು ಅಥವಾ ನುಡಿಸಲು ಮತ್ತು ರಾಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಗ ಲಕ್ಷಣ

ಸಂಗೀತವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರಬದ್ಧವಾಗಿ, ನಿರೂಪಿಸಲು ರಾಗದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಅಗತ್ಯ. ಆಯಾ ರಾಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ರಾಗಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾದ ಲಕ್ಷಣದ ಅರಿವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಗಕ್ಕೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಂಟು. ಈ ರೀತಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರಾಗ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾದ ರಾಗ ಜ್ಞಾನವು ಗಾಯಕ ಮತ್ತು ವಾದಕನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ, ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ರಾಗವನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

1) ರಾಗ - ಶಂಕರಾಭರಣ — ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ̇

ಅವ - ಸ̇ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಜನಕರಾಗ, 29ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ, ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ, ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಶು. ಮ ; ಪ. ; ಚ. ಧೈ.; ಕಾ. ನಿ.

2) ರಾಗ - ಹಂಸಧ್ವನಿ — ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಪ ನಿ ಸ̇

ಅವ - ಸ̇ ನಿ ಪ ಗ ರಿ ಸ

ಜನ್ಯರಾಗ, 29ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಧೀರಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. ಔಡವರಾಗ. ಉಪಾಂಗ ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಪ ; ಕಾ. ನಿ.

3) ರಾಗ - ಕಲ್ಯಾಣಿ — ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ̇

ಅವ - ಸ̇ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಜನಕರಾಗ, 65ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ. ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಪ್ರ. ಮ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ ; ಕಾ, ನಿ.

4) ರಾಗ - ಮೋಹನ — ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಪ ದ ಸ̇

ಅವ - ಸ̇ ದ ಪ ಗ ರಿ ಸ

ಜನ್ಯರಾಗ, 28ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ. - ಔಡವರಾಗ ಉಪಾಂಗ

5) ರಾಗ - ಅಭೋಗಿ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ದ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಉಪಾಂಗ ಜನ್ಯರಾಗ, 22ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಖರಹರಪ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಔಡವರಾಗ ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಸಾ. ಗಾ ; ಶು ಮ ; ಚ. ಧೈ.

6) ರಾಗ - ವಸಂತ ಆ - ಸ ಮ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಉಪಾಂಗ ಜನ್ಯರಾಗ, 17ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಸೂರ್ಯಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಅಂ. ಗಾ. ; ಶು. ಮ ; ಚ. ಧೈ ; ಕಾ. ನಿ. ವಕ್ರಔಡವ - ಷಾಡವರಾಗ

ಗಮನಿಸಿ : ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಶು. ರಿ, ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

7) ರಾಗ - ಕಾಂಭೋಜಿ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಷಾಡವ - ಸಂಪೂರ್ಣರಾಗ

ಜನ್ಯರಾಗ, 28ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಭಾಷಾಂಗರಾಗ ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ.

ಗಮನಿಸಿ : ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಕೈ. ನಿ, ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾಕಲಿನಿಷಾದವು ಅನ್ಯಸ್ವರ.

8) ರಾಗ - ಶ್ರೀರಾಗ ಆ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ಪ ದ ನಿ ಪ ಮ ರಿ ಗ ರಿ ಸ

ಉಪಾಂಗ ಜನ್ಯರಾಗ, 22ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಖರಹರಪ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಕೈ. ನಿ. ಔಡವ - ವಕ್ರಸಂಪೂರ್ಣರಾಗ

ಗಮನಿಸಿ : ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಚ. ಧೈ ಮತ್ತು ಸಾ. ಗಾ ಸ್ವರಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

9) ರಾಗ - ಹಿಂದೋಳ ಆ - ಸ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಮ ಗ ಸ

ಉಪಾಂಗ ಜನ್ಯರಾಗ, 20ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ನಠಭೈರವಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ,ಔಡವರಾಗ. ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಸಾ. ಗಾ ; ಶು. ಮ ; ಶು. ಧೈ ; ಕೈ. ನಿ.

10) ರಾಗ - ಬಿಲಹರಿ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಔಢವ - ಸಂಪೂರ್ಣರಾಗ

ಉಪಾಂಗ ಜನ್ಯರಾಗ, 29ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಧೀರ ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಭಾಷಾಂಗರಾಗ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ : ಷಡ್ಜ ; ಚ.ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ. ಬರುತ್ತವೆ.

ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ : ಕಾ, ನಿ ಮತ್ತು ಶು. ಮ. ಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕೈಶಿಕಿ ನಿಷಾದವು ಅನ್ಯಸ್ವರ.

11) ರಾಗ - ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

15ನೇ ಮೇಳಕರ್ತರಾಗ. ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಶು. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಶು; ಮ ; ಪ ; ಶು. ಧೈ ; ಕಾ. ನಿ.

12) ರಾಗ - ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

51ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಶು. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಪ್ರ. ಮ ; ಪ ; ಶು. ಧೈ ; ಕಾ. ನಿ.

13) ರಾಗ - ಮಲಹರಿ ಆ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಉಪಾಂಗ; ಔಢವ ಷಾಡವರಾಗ

15ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ : ಷಡ್ಜ ; ಶು. ರಿ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಶು. ಧೈ

ಗಮನಿಸಿ : ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಅಂ. ಗಾ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

14) ರಾಗ - ಶುದ್ಧಸಾವೇರಿ ಆ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ ಉಪಾಂಗ : ಔಢವರಾಗ

28ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಚ, ಧೈ.

15) ರಾಗ - ಖರಹರಪ್ರಿಯ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

22ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ. ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಸಾ. ಗಾ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ ; ಕೈ. ನಿ.

16) ರಾಗ - ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

56ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಸಾ. ಗಾ ; ಪ್ರ. ಮ ; ಪ ; ಶು. ಧೈ ; ಕೈ. ನಿ.

17) ರಾಗ - ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ ಆ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

28ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ, ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು.

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಅಂ. ಗಾ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ ; ಕೈ. ನಿ.

18) ರಾಗ - ಆರಭಿ ಆ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

29ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಧೀರ ಶಂಕರಾಭರಣದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಆರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಶು. ಮ ; ಪ ; ಚ, ಧೈ.

ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಕಾ. ನಿ. ಅಂ. ಗಾ. ಸ್ವರಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

19) **ರಾಗ - ಹಂಸನಾದ** ಅ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ನಿ ಸ ಔಡವ - ಸಂಪೂರ್ಣ

ಅವ - ಸ ನಿ ಪ ಮ ರಿ ಸ ಘನರಾಗ; ಉಪಾಂಗರಾಗ

ಜನ್ಯರಾಗ 59ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ಧರ್ಮವತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. ಉಪಾಂಗರಾಗ. ಉಭಯ ಔಢವರಾಗ.
ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಪ್ರ. ಮ ; ಪ ; ಕಾ, ನಿ.

20) **ರಾಗ - ಸರಸ್ವತಿ** ಅ - ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ - ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ

ಜನ್ಯರಾಗ 64ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ ವಾಚಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. ಉಪಾಂಗರಾಗ. ಔಢವ - ಷಾಡವರಾಗ.

ಈ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು

ಷಡ್ಜ ; ಚ. ರಿ ; ಪ್ರ. ಮ ; ಪ ; ಚ. ಧೈ.

ಅವರೋಹದಲ್ಲಿ ಕೈ. ನಿಷಾದವು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಗದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠಮಾಡಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಆಯಾ ರಾಗದ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ನುಡಿಸುವಾಗ ಆಗುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ರಾಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ဢ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ଓ

ಅಧ್ಯಾಯ - 5

ತಾಳ - ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು

ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ರಾಗವು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲದಾದರೆ ತಾಳವು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟುತನವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವಸ್ತುವಿಗಾದರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲಾರದು. ಅಂತೆಯೇ ಕವಿತೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದರೂ ತಾಳರಹಿತ ಕವಿತೆಯು ತಾಳದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಕವಿತೆಗೆ ಸಾಟಿಯಾಗಲಾರದು. ಸಂಗೀತದ ಸಮಯವನ್ನು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸರಿಸಿ ಒಂದು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನವೇ "**ತಾಳ** " ತಾಳದ ಮುಖ್ಯ ಜೀವಾಳ ಲಯ. ಅಡಿಗೋಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಹನ್ನೆರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ತಾಳದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರಬಾರದು. ಹೀಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿರದ ಏಕರೂಪದ ಸಮಯಾವಕಾಶಕ್ಕೆ "ಲಯ"ವೆಂದು ಹೆಸರು.

ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾವಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಗವು ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಬಹುದಾದ "ವೇಗ" ವಿರಬೇಕಾದುದು ಅವಶ್ಯ. ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾತಿನ ವೇಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವಸರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಸಿಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ವೇಗ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ದುಃಖ ಬಂದಾಗ ತೀರ ನಿಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ತತ್ವವನ್ನು ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ದುಃಖದಿಂದ ಹಾಡುವಂತಹ ಹಾಡುಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ವೇಗಕ್ಕೆ "ವಿಳಂಬಗತಿ" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡುವಾಗ ವೇಗಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವೇಗವನ್ನು "ದ್ರುತಗತಿ" ಎನ್ನುವರು. ಹಾಡುವ ವೇಗವು ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾವ,ರಾಗಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದುದು ತೀರಾ ಅವಶ್ಯ. ವೇಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾದರೆ ಹಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿಯುಂಟಾಗುವುದು.

ತಾಳದಲ್ಲಿನ ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯ ಮಾನ (ಅಳತೆ) ಅಕ್ಷರ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚತುರಶ್ರಲಘುವಿನ ¼ ಭಾಗಕ್ಕೆ "ಅಕ್ಷರಕಾಲ" ವೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಅಕ್ಷರಕಾಲಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧದ ಸರಿಜೋಡಣೆಯಿಂದ ವಿವಿಧ ತಾಳಪ್ರಕಾರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ತಾಳದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೆ ಮೂರು ಅಕ್ಷರಕಾಲಗಳಿರಬೇಕು. ತಾಳಗಳ ಅಕ್ಷರಕಾಲಗಳು ಮೂರರಿಂದ ತೊಡಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುವುವು.

ತಾಳಾಂಗಗಳು : ಅಂಗವು ತಾಳ ದಶಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ತಾಳವನ್ನು ಎಣಿಸುವಾಗ ಬರುವ ಅವಯವಗಳನ್ನು

ತಾಳಾಂಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ತಾಳಾಂಗಗಳು ಮೂರು. ಅವು ಲಘು, ದ್ರುತ, ಅನುದ್ರುತ.

ಲಘು : ಒಂದು ಘಾತವನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಲಘುವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದರ ಚಿಹ್ನೆ '1'

ದ್ರುತ : ಒಂದು ಘಾತವನ್ನು ಹಾಕಿ ವಿಸರ್ಜಿತವನ್ನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ದ್ರುತವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದರ ಚಿಹ್ನೆ '0'

ಅನುದ್ರುತ : ಒಂದು ಘಾತವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅನುದ್ರುತವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದರ ಚಿಹ್ನೆ 'ט'

ಒಂದು ಘಾತಕ್ಕೆ 4 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುವುದನ್ನು ಚತುರಶ್ರಗತಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಅಕ್ಷರಗಳ ಬದಲಿಗೆ 3, 5, 7, 9 ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ತಿಶ್ರ, ಖಂಡ, ಮಿಶ್ರ, ಸಂಕೀರ್ಣ ಗತಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುವು.

ತಾಳವು ವಿವಿಧ ಅವಯವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಭಾಗಗಳನ್ನು''ಅಂಗಗಳು'' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಅಂಗಗಳು ಆರು ಇವೆ. ಅನುದ್ರುತ, ದ್ರುತ, ಲಘು, ಗುರು, ಪ್ಲುತ. ಕಾಕಪಾದ ಎಂದು ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೆಸರು. ಇವುಗಳನ್ನು ಷಡಂಗಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಾಳಗಳು ಏಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ''ಸಪ್ತತಾಳಗಳು'' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಪ್ತತಾಳ ಪದ್ಧತಿಯು ಪುರಂದರದಾಸರ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಈ ತಾಳಗಳಿಗೆ ಸೂಳಾದಿ ತಾಳಗಳು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಏಳು ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಷಡಂಗಗಳಲ್ಲಿನ ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ಅಂಗಗಳಾದ ಅನುದ್ರುತ., ದ್ರುತ, ಲಘುಗಳು ಮಾತ್ರ ಇವೆ. ಈ ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಧ್ರುವ, ಮಠ್ಯ, ರೂಪಕ, ಝಂಪೆ, ತ್ರಿಪುಟ, ಅಟ, ಏಕ ತಾಳಗಳೆಂದು ಹೆಸರು.

ಅನುದ್ರುತದ ಕಾಲಪ್ರಮಾಣ ಒಂದು ಅಕ್ಷರಕಾಲ. ದ್ರುತದ ಕಾಲಪ್ರಮಾಣ ಎರಡು ಅಕ್ಷರಕಾಲ. ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ 5 ಜಾತಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ 3, 4, 5, 7, 9 ಅಕ್ಷರಕಾಲಗಳಿದ್ದು ತಿಶ್ರ, ಚತುರಶ್ರ, ಖಂಡ, ಮಿಶ್ರ, ಸಂಗೀರ್ಣಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ತಾಳವನ್ನು ಹಾಕಿತೋರಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ''ಕ್ರಿಯೆ'' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಶಬ್ಧಕ್ರಿಯೆ (ಘಾತ), ವಿಸರ್ಜಿತ (ಕೈಯನ್ನು ಮಗುಚಿ ಹಾಕುವುದು) ಮತ್ತು ಬೆರಣಿಕೆಗಳು ನಿಶ್ಶಬ್ಧಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಅನುದ್ರುತವನ್ನು ಒಂದು ಘಾತದಿಂದಲೂ, ದ್ರುತವನ್ನು ಒಂದು ಘಾತ ಮತ್ತು ವಿಸರ್ಜಿತದಿಂದಲೂ,

ಲಘುವನ್ನು ಘಾತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಿಂದಲೂ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಲಘುವಿನ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಬೆರಳೆಣಿಕೆ ಲಘುವಿಗಿರುವ ಅಕ್ಷರಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿಗೆ **ಮೂರು** ಅಕ್ಷರಗಳು - ತ್ರಿಶ್ರ ಲಘು

ಚತುರಶ್ರಜಾತಿಗೆ **ನಾಲ್ಕು** ಅಕ್ಷರಗಳು - ಚತುರಶ್ರ ಲಘು

ಖಂಡಜಾತಿಗೆ **ಐದು** ಅಕ್ಷರಗಳು - ಖಂಡ ಲಘು

ಮಿಶ್ರಜಾತಿಗೆ **ಏಳು** ಅಕ್ಷರಗಳು - ಮಿಶ್ರ ಲಘು

ಸಂಕೀರ್ಣ ಜಾತಿಗೆ **ಒಂಭತ್ತು** ಅಕ್ಷರಗಳು - ಸಂಕೀರ್ಣ ಲಘು

ಸಪ್ತತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಲಘು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅನುದ್ರುತವು ಝಂಪೆ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಏಕತಾಳದಲ್ಲಿ ಲಘುವು ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ ಐದು ಜಾತಿಭೇದಗಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಸಪ್ತತಾಳದ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಲಘುವು ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಳವೂ ಲಘುವಿನ ಐದು ಜಾತಿಭೇದಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಐದೈದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ತಾಳಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಸಪ್ತತಾಳಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಲಘುವಿನ ಜಾತಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವ, ಮಠ್ಯ, ರೂಪಕ, ಏಕತಾಳಗಳನ್ನು ಚತುರಶ್ರಜಾತಿಯವೆಂತಲೂ, ಝಂಪೆತಾಳವನ್ನು ಮಿಶ್ರಜಾತಿಯೆಂತಲೂ ತ್ರಿಪುಟತಾಳವನ್ನು ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿಯೆಂತಲೂ, ಅಟತಾಳವನ್ನು ಖಂಡಜಾತಿಯೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಆವರ್ತ : ಒಂದು ತಾಳದ ತಾಳಾಂಗಗಳನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ್ತವೆಂದು ಹೆಸರು. ಉದಾ: ||ಸರಿಗಮ| ಪದ| ನಿಸ|| ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ತಾಳಾವರ್ತದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಎರಡು ಉದ್ದನೆ ಗೆರೆಗಳನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಂಗದ ಮುಕ್ತಾಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದ್ದನೆ ಗೆರೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಸೂಚಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಪ್ತತಾಳಗಳ ಹೆಸರು, ಅಂಗ, ಚಿಹ್ನೆ, ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಲಘುವಿನ ಹೆಸರು. ಜಾತಿ, ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಲಘುವಿನ 5 ಜಾತಿಗಳು

ಲಘುವಿನ ಜಾತಿಯ ಹೆಸರು	ಚಿಹ್ನೆ	ಅಕ್ಷರಕಾಲ	ತಾಳಹಾಕುವ ಕ್ರಮ
ತಿಶ್ರಲಘು	I	3	ಒಂದು ಘಾತ, ಎರಡು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ, (ಕಿರುಬೆರಳು ಮತ್ತು ಉಂಗುರಬೆರಳು)
ಚತುರಶ್ರಲಘು	I	4	ಒಂದು ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ, (ಕಿರುಬೆರಳು, ಉಂಗುರಬೆರಳು, ನಡುಬೆರಳು)
ಖಂಡಲಘು	I	5	ಒಂದು ಘಾತ, ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ,(ಕಿರುಬೆರಳು, ಉಂಗುರಬೆರಳು, ನಡುಬೆರಳು, ತೋರುಬೆರಳು)
ಮಿಶ್ರಲಘು	I	7	ಒಂದು ಘಾತ, ಆರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ,(ಕಿರುಬೆರಳು, ಉಂಗುರಬೆರಳು,ನಡುಬೆರಳು, ತೋರು ಬೆರಳು, ಹೆಬ್ಬೆರಳು, ಪುನಃ ಕಿರುಬೆರಳು)
ಸಂಕೀರ್ಣಲಘು	I	9	ಒಂದು ಘಾತ, ಎಂಟು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ,(ಕಿರುಬೆರಳು ಉಂಗುರಬೆರಳು, ನಡುಬೆರಳು, ತೋರುಬೆರಳು, ಹೆಬ್ಬೆರಳು, ಪುನಃ ಕಿರುಬೆರಳು, ಉಂಗುರಬೆರಳು, ನಡುಬೆರಳು).

ಸಪ್ತತಾಳಗಳ ಹೆಸರು ಅಂಗಗಳ ಗುರುತು ಮತ್ತು ಹೆಸರು, ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

	ತಾಳಗಳ ಹೆಸರು	ಅಂಗಗಳ ಗುರುತು	ಅಂಗಗಳ ಹೆಸರು	ಅಕ್ಷರ ಕಾಲಗಳು	ತಾಳ ಹಾಕುವ ಕ್ರಮ (ಕ್ರಿಯೆ)
1.	ಧ್ರುವತಾಳ	I 0 I I	ಚತುರಶ್ರಲಘು ದ್ರುತ ಮತ್ತು ಎರಡು ಚತುರಶ್ರ ಲಘು	4+2+4+ 4 =14	ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ +ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ+ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ(2ಬಾರಿ).
2.	ಮಠ್ಯತಾಳ	I 0 I	ಚತುರಶ್ರಲಘು ಧ್ರುತ ಮತ್ತು ಚತುರಶ್ರಲಘು	4+2+4 = 10	ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ +ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ+ ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ
3.	ರೂಪಕತಾಳ	0 I	ದ್ರುತ ಮತ್ತು ಚತುರಶ್ರಲಘು	2+4 = 6	ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ+ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ.
4.	ಝುಂಪತಾಳ	I U 0	ಮಿಶ್ರ ಲಘು. ಅನುದ್ರುತ. ಮತ್ತು ದ್ರುತ.	7+1+2 = 10	ಘಾತ, ಆರು ಬೆರಳಣಿಕೆ+ ಘಾತ + ಘಾತ ವಿಸರ್ಜಿತ.
5.	ತ್ರಿಪುಟತಾಳ	I 0 0	ತಿಶ್ರಲಘು, ಎರಡು ದ್ರುತಗಳು	3+2+2 = 7	ಘಾತ, ಎರಡು ಬೆರಣಿಕೆ+ ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ + ಘಾತ ವಿಸರ್ಜಿತ.
6.	ಅಟತಾಳ	I I 00	ಎರಡು ಖಂಡ ಲಘುಗಳು ಎರಡು ದ್ರುತಗಳು	5+5+2+2 = 14	ಘಾತ, ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ + ಘಾತ, ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ +ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ+ಘಾತ, ವಿಸರ್ಜಿತ.
7.	ಏಕತಾಳ	I	ಒಂದು ಚತು ರಶ್ರಲಘು.	4	ಘಾತ, ಮೂರು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ

ಲಘುವಿನ 5 ಜಾತಿಭೇದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು 35 ತಾಳಗಳಗುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಬಂಧದ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಲಘುವಿನ 5 ಜಾತಿಭೇದದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು 35 ತಾಳವಾಗುವುದನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ಪಟ್ಟಿಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಲಘುವಿನ 5 ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರದ ಸಪ್ತತಾಳಗಳು. 35 ತಾಳಗಳಾಗುವ ಪಟ್ಟಿ

	ಧ್ರುವತಾಳ 1ಲ+1ದೃ+2ಲ	ಮಠ್ಯತಾಳ 1ಲ+1ದೃ+1ಲ	ರೂಪಕ 1ದೃ+1ಲ	ಝಂಪೆ 1ಲ+1ಅ.ದೃ+1ದೃ	ತ್ರಿಪುಟ 1ಲ+2ದೃ	ಅಟ 2ಲ+2ದೃ	ಏಕ 1ಲ
ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿ	3+2+6 =11	3+2+3 =8	2+3 =5	3+1+2 =6	3+4 =7	6+4 =10	3
ಚತುರಶ್ರ	4+2+8 =14	4+2+4 =10	2+4 =6	4+1+2 =7	4+4 =8	8+4 =12	4
ಖಂಡ	5+2+10 =17	5+2+5 =12	2+5 =7	5+1+2 =8	5+4 =9	10+4 =14	5
ಮಿಶ್ರ	7+2+14 =23	7+2+7 =16	2+7 =9	7+1+2 =10	7+4 =11	14+4 =18	7
ಸಂಕೀರ್ಣ	9+2+18 =29	9+2+9 =20	2+9 =11	9+1+2 =12	9+4 =13	18+4 =22	9

ಗ್ರಹ : ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯೂ ತಾಳವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ಇರುವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ '**ಗ್ರಹ**' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಸಮಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿಷಮಗ್ರಹ.

ಸಮಗ್ರಹ : ತಾಳ ಮತ್ತು ರಚನೆಯು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ.

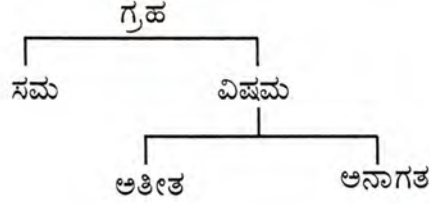
ಉದಾ: ಲಂಬೋದರ.

ವಿಷಮಗ್ರಹ : ತಾಳ ಮತ್ತು ರಚನೆಯು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದಿರುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಅವು ಅತೀತ ಗ್ರಹ, ಅನಾಗತ ಗ್ರಹ.

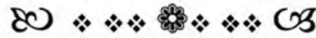
ಅತೀತ ಗ್ರಹ : ಸಂಗೀತವು ಅರಂಭವಾಗಿ ನಂತರ ತಾಳವು ಅರಂಭವಾಗುವುದು ಅತೀತ ಗ್ರಹ.

ಉದಾ : ಸ॥ ಮಾನಮೆವರುರಾ...... ಹಾಗೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬೈರವಿ ಅಟ್ಟತಾಳ ವರ್ಣದಲ್ಲಿನ ಮೊದಲೆರಡು ಎತ್ತುಗಡೆ ಸ್ವರಗಳು.

ಅನಾಗತ ಗ್ರಹ : ತಾಳವು ಮೊದಲು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ನಂತರ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯು ಪ್ರಾಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅನಾಗತ ಗ್ರಹವೆಂದು ಹೆಸರು. ಉದಾ: ವಸಂತರಾಗದ ಕೃತಿ - ಪರಮಪುರುಷ.

ತಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರುವ ರಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಾಳದ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 6

ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳ ಲಕ್ಷಣ

ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರವಿಲ್ಲ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಿಂದಲೇ ರಾಗದ ಸ್ವರೂಪವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ರಾಗಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮನೋಧರ್ಮ ಸಂಗೀತವೂ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಗಾನ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಭಾಗಾನ ರಚನೆಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಿವೆ.

ಅಭ್ಯಾಸಗಾನರಚನೆ : ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವರದ ವಿವಿಧ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಗಾನರಚನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರಾವಳಿ, ಗೀತೆ, ಜತಿಸ್ವರ, ಸ್ವರಜತಿಗಳು

ಸಭಾಗಾನರಚನೆ : ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಡುವ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಸಭಾಗಾನರಚನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ಪದ, ಜಾವಳಿ, ತಿಲ್ಲಾನ, ವಚನ ಮುಂತಾದವು.

ಅಭ್ಯಾಸಗಾನ ರಚನೆಗಳು

ಸ್ವರಾವಳಿ : ಸರಳೆವರಸೆ, ತಾರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆ, ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆ, ದಾಟುವರಸೆ, ಜಂಟಿವರಸೆ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವರಾವಳಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವರಗಳ ಗುಂಪಿಗೆ ಸ್ವರಾವಳಿ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಸರಳೆವರಸೆ : ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಮತ್ತು ಸರಳವಾದ ಜೋಡಣೆಗೆ ಸರಳೆವರಸೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ವರಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ತಾರಷಡ್ಜವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ತಾರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆ : ಆಧಾರಷಡ್ಜದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆರೋಹಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸರಳವಾದ ಸ್ವರವರಸೆಗಳನ್ನು ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆ : ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಷಡ್ಜದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅವರೋಹಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಬರುವ ಸ್ವರಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಜೋಡಣೆಗೆ ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರಗಳು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರಗಳೊಂದಿಗೆ ತಾರಷಡ್ಜವೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ದಾಟುವರಸೆ : ಸ್ವರಗಳ ಜೋಡಣೆಯು ಕ್ರಮರಹಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದರೆ ಒಂದು, ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಸ್ವರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ದಾಟುವರಸೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ದಾಟುವರಸೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳು ವಕ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ.

ಜಂಟಿವರಸೆ : ಸ್ವರಗಳ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ವರವೂ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿ, ಜಂಟಿಯಾಗಿ ಬರುವುದರಿಂದ ಜಂಟಿವರಸೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಜಂಟಿ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಹೊಡೆತವಿದ್ದು, ಸ್ಫುರಿತ ಗಮಕವು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳು ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದಿತಾಳದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಅಲಂಕಾರ : ಸ್ವರಗಳ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸಂಯೋಜನೆಗೆ ಅಲಂಕಾರವೆಂದು ಹೆಸರು. ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದು. ಈ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳಲ್ಲೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಲಘುವಿನ ಐದು ಜಾತಿಗಳಲ್ಲೂ ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿವೆ. ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳು ಏಳಿದ್ದರೂ, ಮೂವತ್ತೈದು ಅಲಂಕಾರಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಅಲಂಕಾರಗಳು ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಗೀತೆ : ಇದು ಸರಳವಾದ ದೇವತಾಸ್ತುತಿ. ಈ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗೀತೆಯು ಮೂರು ಸ್ಥಾಯಿಗಳಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದು, ಸುಲಭವಾದ ಸೂಳಾದಿತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಹೊಂದಿಸುವ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ರಚನೆ ಗೀತೆಗಳು.

ಸ್ವರಾವಳಿ, ಅಲಂಕಾರ ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳು ತಾಳದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಾಲದ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ. ಅವು ಸಂಚಾರಿಗೀತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆಗಳು; ಘನರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೀತೆಗಳು ರಚಿತವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಘನರಾಗ ಗೀತೆಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆ : ರಾಗದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧಾರಣಗೀತೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೀತೆ, ಲಕ್ಷ್ಯಗೀತೆಯೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮಲಹರಿ ರಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಗೀತೆಯು ರಾಗದ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸೂ ಚ ನೆ	ಮಲಹರಿ ಗೀತೆಗಳು ಗಣಪತಿಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದರಿಂದ (ಪಿಳ್ಳೆಯಾರ್ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ, ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಣಪತಿಯೆಂದು ಅರ್ಥ) ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆಗಳೆಂದೇ ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಲಕ್ಷಣಗೀತೆ : ರಾಗದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷಣಗೀತೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. ಗೀತೆಯು ರಚಿತವಾಗಿರುವ ರಾಗ ಮತ್ತು ತಾಳಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆಗಳು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಗೀತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತಾಸ್ತುತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಸೂಚನೆ : ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ತಾಳದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಬೇಕು.

ಜತಿಸ್ವರ : ಸ್ವರ ಪ್ರಧಾನವಾದ, ಜತಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ ರಚನೆಯನ್ನು ಜತಿಸ್ವರವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜತಿಸ್ವರವು ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಜತಿಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ, (ಕೆಲವು ಜತಿಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಲ್ಲವಿ) ಚರಣಗಳೆಂಬ ಭಾಗಗಳಿದ್ದು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚರಣದ ನಂತರವೂ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಈ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರಗಳೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ದರೆ ಆ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಜತಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜತಿಸ್ವರಕ್ಕೆ ಸ್ವರಪಲ್ಲವಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಉಂಟು.

ಸಭಾಗಾನ ರಚನೆಗಳು :-

ತಾನವರ್ಣ : ವಿವಿಧ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿತವಾದ ಸ್ವರಗಳ್ಳುಳ್ಳ ವಿಶೇಷ ರಚನೆಗೆ ವರ್ಣವೆಂದು ಹೆಸರು. ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗದ ರಂಜಕ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಅಲ್ಪವಾಗಿದ್ದು ಆಕಾರ, ಇಕಾರ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ವ್ಯಂಜನಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರಗಳು ಪೂರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಉತ್ತರಾಂಗದಲ್ಲಿ ಚರಣ ಮತ್ತು ಎತ್ತುಗಡೆಸ್ವರಗಳನ್ನು ವರ್ಣವು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಶೃಂಗಾರವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಬಹುದು. ಪೂರ್ವಾಂಗ ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾಂಗಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ, ನಂತರ ಪಲ್ಲವಿಯ ಒಂದು ಅವರ್ತವನ್ನು ಹಾಡಿ/ನುಡಿಸಿ ಪೂರ್ವಾಂಗವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಉತ್ತರಾಂಗದಲ್ಲಿ ಚರಣವನ್ನು ಒಂದಾವರ್ತಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಎತ್ತುಗಡೆಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ/ನುಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಎತ್ತುಗಡೆಸ್ವರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ ನಂತರ ಚರಣವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಾನವರ್ಣಗಳು ಆದಿತಾಳ, ಅಟತಾಳ, ಝಂಪೆತಾಳ, ತ್ರಿಪುಟತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಕೃತಿ : ಕೃತಿಯೆಂಬುದು ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರ. ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಚರಣಗಳೆಂಬ ಭಾಗಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರವೆಂಬ ವಿಶೇಷ ಭಾಗವು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತವೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ರಚನೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಂಗತಿಗಳು, ಕೃತಿಗಳ ಅಂದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.ವಿವಿಧ ತಾಳಗಳಲ್ಲೂ, ಸಮ ಮತ್ತು ವಿಷಮಗ್ರಹಗಳಲ್ಲೂ, ಅನೇಕ ರಾಗಗಳಲ್ಲೂ, ತೆಲಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಧಾತುಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಕೃತಿ.

ಕೀರ್ತನೆ : ಕೀರ್ತನೆಯು ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ರಚನೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ ಮತ್ತು ಚರಣಗಳೆಂಬ ಭಾಗಗಳಿದ್ದು, ಕೆಲವು ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಪಲ್ಲವಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದು, ಆದಿತಾಳ, ರೂಪಕತಾಳ ಮತ್ತು ಛಾಪುತಾಳಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಹರಿದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ದೇವರನಾಮವೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ವಾಡಿಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಈ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತುಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಕೀರ್ತನೆ.

ವಚನ : ವಚನವೆಂದರೆ ಮಾತು. ಗದ್ಯ ಅಥವಾ ಪದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಗ, ತಾಳಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಗಾಯಕರ/ವಾದಕರ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆಗಳಂತೆ ಈ ರಚನೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ. ವಚನಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸಿ ಹಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಯಾವ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ವಚನಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ತಾಳವಿಲ್ಲದೆಯೂ ವಚನಗಳನ್ನು ಹಾಡಬಹುದು. ಶಿವಶರಣರಾದ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ ಮುಂತಾದವರು ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾದ ರಚನೆ, ವಚನಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 7

ಸಂಗೀತ ಲಿಪಿ ಬರವಣಿಗೆ

ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಪಡಿಸಿ ಬರೆಯುವ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ **ಸಂಗೀತಲಿಪಿ** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಲು ಸಂಗೀತ ಲಿಪಿಯು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳು, ಸ್ವರಗಳ ಏರಿಳಿತ, ತಾಳ, ಕಾಲಪ್ರಮಾಣ ಗಮಕಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಪಡಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

1. ರಚನೆಯ ರಾಗ ಮತ್ತು ತಾಳವನ್ನು ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು.
2. ಕೃತಿ ರಚನೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು. (ಮಧ್ಯಮ, ವಿಳಂಬ,)
3. ರಾಗದ ಆರೋಹಣ ಮತ್ತು ಅವರೋಹಣವನ್ನು ಸ್ವರಸ್ಥಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವುದು.
4. ರಚನಾಕಾರರು/ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.
5. ರಾಗವು ಜನಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮೇಳದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು, ಜನ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಸಂಬಂದಪಟ್ಟ ಮೇಳವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು.
6. ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕು. ತದನಂತರ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಸಂಕೇತಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಬರೆಯಬೇಕು.

ಉದಾ : ಸ - 1 ಅಕ್ಷರಕಾಲ ಹ್ರಸ್ವಾಕ್ಷರ

ಸಾ - 2 ಅಕ್ಷರಕಾಲ ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರ

ಸಾ, - 3 ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ

ಸಾ; - 4 ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಅರ್ಧವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ

ಸಾ;, - 5 ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಅರ್ಧವಿರಾಮ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪ ವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ

ಸಾ;; - 6 ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರದ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಅರ್ಧವಿರಾಮ ಚಿಹ್ನೆ

ಕಾಲ :

ಉದಾ : ಮೊದಲನೆಯ ಕಾಲ- ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ಎರಡನೆಯ ಕಾಲ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ಮೂರನೆಯ ಕಾಲ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಾಲ - ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ಗಮನಿಸಿ	ತಾಳ ಹಾಗೂ ಕಾಲ, ಸ್ಥಾಯಿ, ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಾಯ 3 ಹಾಗೂ ಅಧ್ಯಾಯ 5 ರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವರಲಿಪಿ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸ್ವರಾವಳಿಗಳ ಲಿಪಿ ಬರವಣಿಗೆ :

(ಅ) ಸರಳೆವರಸೆ :-

ಮೊದಲನೆಯ ಕಾಲ- ‖ ಸ ರಿ ಗ ಮ | ಪ ದ | ನಿ ಸೆ ‖
‖ ಸೆ ನಿ ದ ಪ | ಮ ಗ | ರಿ ಸ ‖

ಎರಡನೆಯ ಕಾಲ - ‖ ಸರಿ ಗಮ ಪದ ನಿಸೆ
ಸೆನಿ ದಪ | ಮಗ ರಿಸ ‖

ಮೂರನೆಯ ಕಾಲ - ‖ ಸರಿಗಮ ಪದನಿಸೆ ಸೆನಿದಪ ಮಗರಿಸ
ಸರಿಗಮ ಪದನಿಸೆ | ಸೆನಿದಪ ಮಗರಿಸ ‖

ಇದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಂಟಿವರಸೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅನುಸರಿಸುವುದು.

ಗೀತೆ :

॥ ಸೆ ಸೆ ಸೆ । ನಿ ದ । ನಿ ಸೆ ॥ ನಿ ದ ಪ । ದಪ । ಮ ಪ ॥ ಗ ಮ ಪ । ಪದ । ದನಿ ॥ ದಪಮ । ಪ ಗ । ರಿ ಸ ॥
॥ ಕ ಮಲ । ಜಾ . । ದಳ ॥ ವಿಮಲ । ಸುನ । ಯ ನ ॥ ಕ ರಿ ವ । ರದ । ಕರು ॥ ಣಾಂಬು । ದೇ .। . . ॥

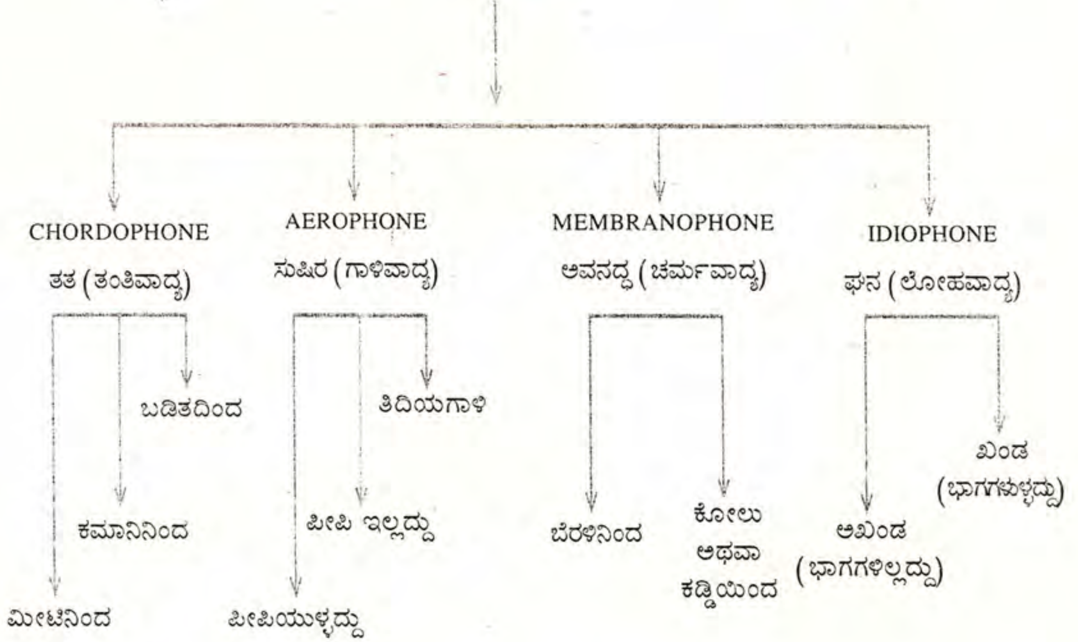
॥ ಧನಿಧ । ಗ ರಿ । ಗಾ ॥ ಮಪಾ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥ ರಿ ಸ ರಿ । ಸಾ । ಸಾ ॥
॥ ಕರುಣ । ಶ ರ । ಧೇ ॥ ಕ ಮ । ಲಾ . ।. . ॥ ಕಾಂ . । ತ । . ॥

ಅಧ್ಯಾಯ -8

ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

''ಗೀತಂ ಚತುರ್ವಿಧಾತ್ ವಾದ್ಯಾತ್ ಜಾಯತೆ ಚೋಪರಜ್ಯತೇ।
ತತ್ತತಂ ಸುಶಿರಂಚ ಅವನದ್ಧಂ ಘನಮಿತಿಸ್ಮೃತಂ॥''

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವು ತತ, ಸುಷಿರ, ಅವನದ್ಧ ಹಾಗೂ ಘನವಾದ್ಯಗಳು.

ವೇದಗಳ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಾದ್ಯಗಳೆಂದರೆ ವೀಣೆ, ವೇಣು ಹಾಗೂ ಮೃದಂಗ. ತಂತಿ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೀಣೆಯೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವೊಂದಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ, ಅವುಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣವು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿತು. ಭರತನ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ''ಸಂಗೀತ ಮಕರಂದ'' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ನಾರದರು ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾರೀರಜ, ನಖಜ, ವಾಯುಜ, ಚರ್ಮಜ ಹಾಗೂ ಲೋಹಜಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ತತ ವಾದ್ಯ

ತಂತಿಯಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನ ಮಾಡುವ ವಾದ್ಯಗಳೇ ತತವಾದ್ಯ ಅಥವಾ ತಂತಿ ವಾದ್ಯಗಳು. ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಉಪವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳು,

i) ಮೀಟಿನಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು.

ii) ಕಮಾನಿನಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು ಮತ್ತು

iii) ಬಡಿತದಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು.

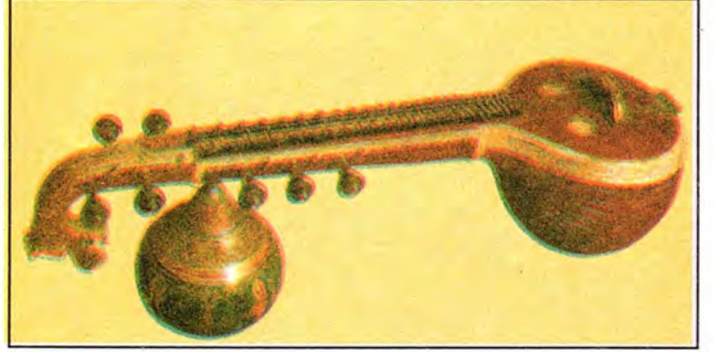
i) ಮೀಟಿನಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು

ತಂತಿಯನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ, ಉಂಗುರ, ನಖಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಕೃತಕವಾಗಿ (Man made, artificial) ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಾಧನಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಮೀಟುವುದರಿಂದ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. (ಉದಾ : ದಂತದಿಂದ, ಕೊಂಬಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಉಂಗುರಗಳು ಅಥವಾ ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಉಂಗುರಗಳು.)

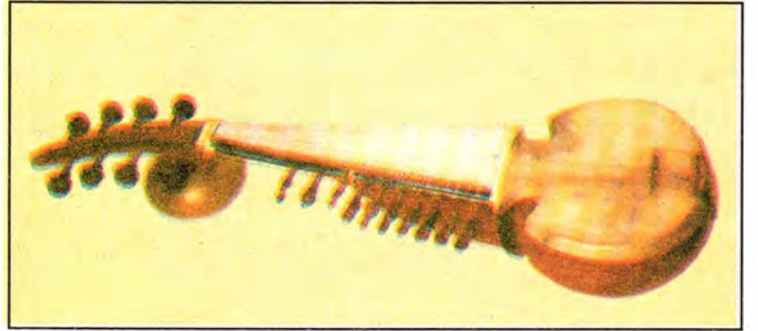
ಈ ತತ (ತಂತಿ) ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳೆಂದರೆ ತಂಬೂರಿ, ವೀಣೆ, ಹಾರ್ಪ್, ಸರೋದ್ ಏಕನಾದ ಇತ್ಯಾದಿ.

ತಂಬೂರಿ

ವೀಣೆ

ಸರೋದ್

ಮೀಟಿನಿಂದ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ತತವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಗೈ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೀಟಿ, ಎಡಗೈ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ತಂತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊಡುವ ಮೃದುವಾದ ಒತ್ತಡದಿಂದ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವುದು, ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. (ಹಾರ್ಪ್ ಎಂಬ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವೀಣೆ, ಗೋಟುವಾದ್ಯ; ಹೀಗೆಯೇ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಸಂಗೀತದ ಸಿತಾರ್, ಬೀನ್ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವಾಗ ತಂತಿಯನ್ನು ಉಂಗುರದಿಂದಾಗಲೀ, ಬಲಗೈ ಬೆರಳುತುದಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡ ಕೃತಕ ಸಾಧನದಿಂದಾಗಲೀ ಮೀಟಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತದ ಸರೋದ್, ಲಘು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಬುಲ್ ಬುಲ್ ತರಂಗ್, ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ದೇಶಗಳ ಗಿಟಾರ್, ಮ್ಯಾಂಡೋಲಿನ್, ಬ್ಯಾನ್‌ಜೋ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕೊಂಬು ಅಥವಾ ದಂತದ ಚೂರಿನಿಂದ ಬಲಗೈನಿಂದ ಮೀಟಿ ನುಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಯನ ಅಥವಾ ವಾದನದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ತಂಬೂರಿ ವಾದ್ಯವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸೂಚನೆ : ತತ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣೆ, ಸಿತಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾರಿಕೆಗಳುಳ್ಳ (ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳುಳ್ಳ) ವಾದ್ಯಗಳಾದರೆ, ಗೋಟುವಾದ್ಯ, ಸರೋದ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ವಾದ್ಯಗಳಾಗಿವೆ. ವೀಣೆಯು ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಾದ್ಯವಾದರೆ, ಸಿತಾರ್ ವಾದ್ಯವು ಅಸ್ಥಿರ (ಚಲಿಸುವ) ಸಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮ್ಯಾಂಡೋಲಿನ್

ಗಿಟಾರ್

ii) ಕಮಾನಿನಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು

ಪಿಟೀಲು

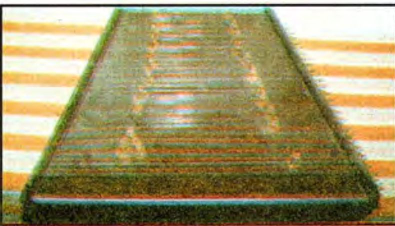

ಸಾರಂಗಿ

ತಂತಿಗಳ ಮೇಲೆ, ಕಮಾನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕೂದಲಿನ (ಕುದುರೆಬಾಲದ ಕೂದಲು ಅಥವಾ ನೈಲಾನ್ ದಾರದಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು.) ಭಾಗವನ್ನು ಬಲಗೈನಿಂದ ನಯವಾಗಿ ಒಂದೇಸಮನೆ ತೀಡಿ, ಉಜ್ಜುವುದರಿಂದ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಎಡಗೈ ಬೆರಳುಗಳ ತುದಿಗಳಿಂದ, ತಂತಿಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಬಹುದು.

ಪಿಟೀಲು, ಸಾರಂಗಿ, ವಯೋಲ, ದಿಲ್‌ರುಬಾ, ಸುರ್‌ಬಹಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿ ವಾದ್ಯಗಳು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

iii) ಬಡಿತದಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು

ಸಂತೂರ್

ಗೆತ್ತುವಾದ್ಯ

ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸುತ್ತಿಗೆ ಅಥವಾ ಕಡ್ಡಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ತಂತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮೃದುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗ, ನಾದವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೇಲಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಪಿಯಾನೋ, ಜೈಲೋಫೋನ್ (Xylophone) ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯದೇಶದ ವಾದ್ಯಗಳಾದರೆ ಸಂತೂರ್ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಾದ್ಯವೆಂದು ಮೇಲಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಉದಹರಿಸಬಹುದು.

ಸೂಚನೆ : ಗೆತ್ತು ವಾದ್ಯವು ಕೂಡ ಮೇಲಿನ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಇದು ತಂತಿಗಳುಳ್ಳ ಲಯ(ತಾಳ)ವಾದ್ಯ. ಈ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಮರದಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಬಡಿದು ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುಷಿರ ವಾದ್ಯಗಳು

ಬಿದಿರು, ಮರ ಅಥವಾ ಲೋಹದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಕೊಳವೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಊದಿ ತುಂಬುವುದರಿಂದ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗಾಳಿಯ ಮೂಲಕ ನಾದವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಷಿರವಾದ್ಯಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಕೊಳವೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಂತರವಿರುವಂತೆ ಕೊರೆಯಲಾದ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುವ ಮತ್ತು ತೆಗೆಯುವ ವಿಧಾನದಿಂದ ವಿವಿಧ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ನುಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

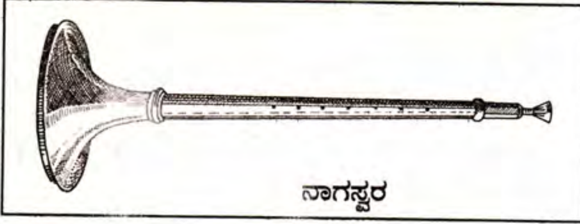
ಗಾಳಿವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಅ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಯುಳ್ಳದ್ದು

ಆ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು

ಇ) ತಿದಿಯ ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಾದವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡುವವು.

ಅ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಯುಳ್ಳದ್ದು

ನಾಗಸ್ವರ

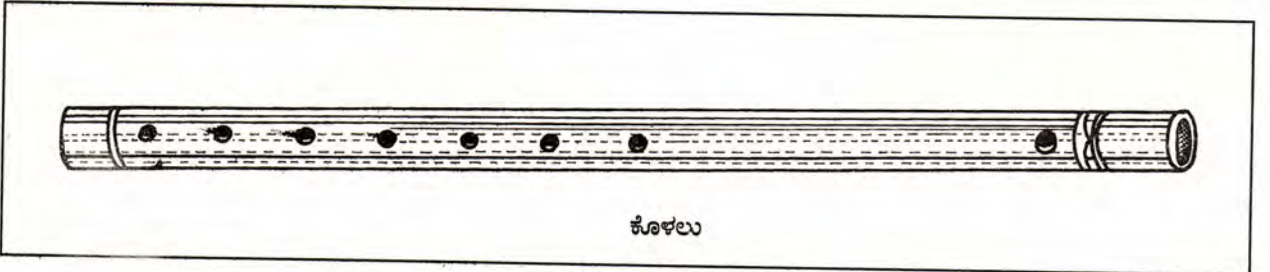

ಕ್ಲಾರಿಯೋನೆಟ್

ಮುಖರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಊದಲು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳತುದಿ ಅಗಲವಾದ ಬಾಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕೊಳವೆಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಂತರಗಳಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾದಕನು ಪೀಪಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತುಟಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ವಾದ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ನಾಗಸ್ವರ, ಮುಖವೀಣೆ, ಶಹನಾಯಿ, ಸ್ಯಾಕ್ಸೋಫೋನ್, ಕ್ಲಾರಿಯೊನೆಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ಆ) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು

ಕೊಳಲು

ಈ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದಕನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ, ಗಾಳಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ವಾದ್ಯದ ಮುಖರಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತುಟಿಯಿರಿಸಿ ಊದುವ ಮೂಲಕ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಕೊಳಲು, ಬಾನ್ಸುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ

ಇ) ತಿದಿಯ ಗಾಳಿಯಿಂದ ನಾದೋತ್ಪನ್ನವಾಗುವವು

ಈ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದಕನು ತನ್ನ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಿದಿಯನೊತ್ತಿ ನಾದವನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ : ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ಅಕಾರ್ಡಿಯನ್ ಇತ್ಯಾದಿ

ಸೂಚನೆ

* ಸುಷಿರ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯು ಒಂದು ಶ್ರುತಿ ವಾದ್ಯ
* ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೂ ರಂಧ್ರವಿಲ್ಲದ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳು : ಶಂಖ, ಕೊಂಬು, ಕಹಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ
* ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರೀಡ್‌ಗಳಿಲ್ಲದೆ ರಂಧ್ರಗಳಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ : ಕೊಳಲು, ನಾಗಸ್ವರ, ಮುಖವೀಣೆ ಮುಂತಾದವು.
* ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀಪಿಗಳಿದ್ದು ಕೀಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಾದ್ಯಗಳು ಸ್ಯಾಕ್ಸೋಫೋನ್, ಕ್ಲಾರಿಯೊನೆಟ್ ಮುಂತಾದವು

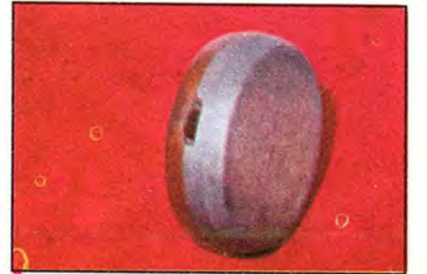
ಅವನದ್ಧ ವಾ ದ್ಯಗಳು

ಎಳೆದು ಕಟ್ಟಿರುವ ಚರ್ಮವನ್ನು ತಟ್ಟುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾದೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಮವಾದ್ಯ ಅಥವಾ ಅವನದ್ಧ ವಾದ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಲಯ ವಾದ್ಯಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

೧) ಬೆರಳಿನಿಂದ ನುಡಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾದ್ಯಗಳು

ಮೃದಂಗ

ಖಂಜರಿ

ಖೋಲ್

ತಬಲಾ

ಈ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖವಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ವಾದಕನು ತನ್ನ ಬೆರಳುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೇ ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಉದಾ : ಮೃದಂಗ, ಖಂಜರಿ, ತಬಲಾ, ಪಖಾವಾಜ್, ಖೋಲ್, ಕಾಂಗೊ, ಡೋಲಕ್ ಮುಂತಾದವು.

ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವ ಅನೇಕ ವಾದ್ಯಗಳು ಶ್ರುತಿ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

೨) ಕಡ್ಡಿ ಅಥವಾ ಕೋಲುಗಳಿಂದ ನುಡಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾದ್ಯಗಳು

ಡೋಲು

ನಗಾರಿ

ಚಂಡೆ

ವಾದಕನು ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೋಲು ಅಥವಾ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಶ್ರುತಿ ಮಾಡಿ ನುಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಯುದ್ಧ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಮೆರವಣಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸುದ್ದಿ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಬ್ಬ-ಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ : ನಗಾರಿ, ತಮ್ಮಟೆ, ಸಮ್ಮೇಳ, ಚಂಡೆ, ಡ್ರಮ್ಸ್, ಇತ್ಯಾದಿ

ಸೂಚನೆ :

* ತವಿಲ್ ಅಥವಾ ಡೋಲು, ಈ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕೋಲನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.
* ಎರಡು ಮುಖಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಇರುವ ಶ್ರುತಿಯುತವಾದ್ಯ ತಬಲ. ಒಂದು ಭಾಗವು ತಬಲ ಎಂದೂ, ಮತ್ತೊಂದು ಬಾಯಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.
* ಪಂಚಮುಖವಾದ್ಯವೆಂಬ ಐದು ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಚರ್ಮ ವಾದ್ಯವು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಘನವಾದ್ಯಗಳು

ಕಂಚು, ಹಿತ್ತಾಳೆ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮುಂತಾದ ಲೋಹಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ನಾದವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಘನ ವಾದ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ವಾದ್ಯಗಳು ಒಂದೇ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣ ಶ್ರುತಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.,

೧. ಅಖಂಡ ವಾದ್ಯ
(ಒಂದೇ ಭಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು)

೨. ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಾದ್ಯ (ಖಂಡ ವಾದ್ಯ)

೧. ಅಖಂಡ ವಾದ್ಯ

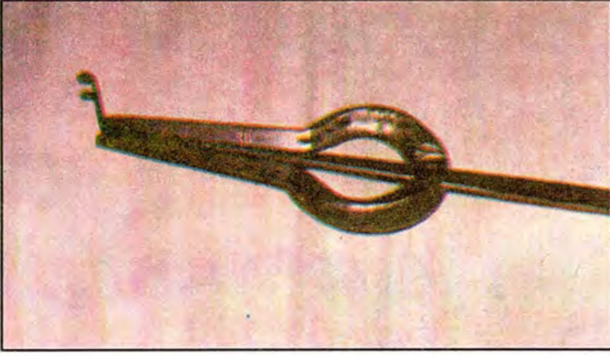

ಘಟ

ಈ ವಾದ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಭಾಗ

ಉದಾ : (ಘಟ) ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ವಾದ್ಯವು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ನುಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

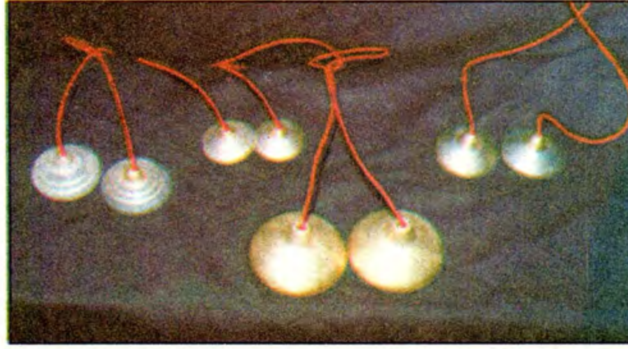
೨. ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವು.

ಮೋರ್ಚಿಂಗ್

ಜಾಗಟೆ

ಕಂಚಿನ ತಾಳ

ಒಂದೇ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ (ಕಂಚು, ಹಿತ್ತಾಳೆ) ಎರಡು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಒಂದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬಡಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ನಾದವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಮೋರ್ಚಿಂಗ್, ಘಂಟೆ, ನಟುವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ತಾಳ, ಜಾಗಟೆ, ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆ ಮುಂತಾದವು.

ಘನವಾದ್ಯದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮೋರ್ಚಿಂಗ್ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಉಸಿರಿನಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ, ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೀಟಿ ನುಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 9

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ಉಳಿಸಕೊಟ್ಟಿರುವವರೇ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು.

ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವವರಿಗೆ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೆಂದು ಹೆಸರು. '**ವಾಚಂಗೇಯಂ ಚ ಕುರುತೇ ಯಸ್ಯ ಸಃ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರಕಃ**' ಎಂದು ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವನು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ರಚಿಸುವರೋ ಅವರೇ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು. ಉತ್ತಮ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣವು ಉಚ್ಚಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಧ್ಯಮ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರನು ಉತ್ತಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯಮಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವನು, ಬೇರೆಯವರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತವನ್ನು ರಚಿಸುವವನು. ಬೇರೆಯವರು ರಚಿಸಿದ ಸಂಗೀತಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುವವನನ್ನು ಅಧಮ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಅನೇಕ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಜೀವನವನ್ನು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಂಗೀತದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಹರಿದಾಸರು

1. ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1484 - 1564)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹರೆನಿಸಿ ಇಂದಿಗೂ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಳಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕಿದವರು. ಅಭ್ಯಾಸಗಾನವನ್ನು ಕ್ರಮಪಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರದ್ದು. ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸಂಗೀತದ ಬಾಲಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಗೀತೆಗಳಿಂದಲೇ. ದಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆ, ಉಗಾಭೋಗಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ನುಡಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ದಾಸರು ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ, ಲೌಕಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿ, ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ.

ಪುರಂದರಗಡದಲ್ಲಿದ್ದ ವರದಪ್ಪನಾಯಕ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಕ್ಕ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಗಂಡುಮಗುವಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನಾಯಕನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ವೇದ, ಪುರಾಣ ಉಪನಿಷತ್ತು ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪಾರಂಗತರಾದರು. ನಂತರ ತಂದೆಯ ಚಿನಿವಾರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. ಸುಸಂಸ್ಕೃತಳಾದ ಕನ್ಯೆ, ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾದರು.

ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಮೂಗುತಿಯ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿ ಬಂದು, ತಾವು ಗಳಿಸಿದ ಅಪಾರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ, ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದರು. ಪುರಂದರವಿಠಲನ ಭಕ್ತರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರೆನಿಸಿದರು. ತಾವು ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಜನಮನವನ್ನು ಗೆದ್ದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅವರಿತ್ತ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. **ಪುರಂದರವಿಠಲ** ಅಂಕಿತದೊಡನೆ ಗೀತೆ, ಸೂಳಾದಿ, ಉಗಾಭೋಗ, ಕೀರ್ತನೆ, ವೃತ್ತನಾಮ, ಪದ, ಗದ್ಯ, ಶ್ಲೋಕಗಳೇ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಅಭ್ಯಾಸಗಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ, ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪಾಠಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ರೂಪಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಈ ಪಾಠಕ್ರಮವು ಇಂದಿಗೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇವರ ರಚನೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳಿವೆ. ತಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಗ, ತಾಳಗಳಲ್ಲೇ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ದಾಸರ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ದೇವರನಾಮಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು 4¾ ಲಕ್ಷ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರೆಂದು ವಿಜಯದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುರುಗಳಾದ ವ್ಯಾಸರಾಯರು ಇವರ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು '**ಪುರಂದರೋಪನಿಷತ್**' ಎಂದು ಕರೆದರು. ನಾರದಾಂಶ ಸಂಭೂತರೆನಿಸಿ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಸೇರಿದರು. ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಅವರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

2. ಕನಕದಾಸರು (ಕ್ರಿ. ಶ. 1486 - 1580)

ವ್ಯಾಸರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ, ಪುರಂದರದಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನರಾಗಿದ್ದವರು ಶ್ರೀ ಕನಕದಾಸರು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಗಟುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿದವರು. ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾಡಿ, ದೈವವನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು, ಹಾಡಿ ಕೇಳಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾಗಿ, ಮೇಲು ಕೀಳೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ, ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಐನೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಾಧಿಸಿದವರು ಕನಕದಾಸರು.

ಕನಕದಾಸರು ಬೀರೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಬಚ್ಚಮ್ಮನೆಂಬ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಸ್ಥಳ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ '**ಬಾಡ**' ವೆಂಬ ಗ್ರಾಮ. ಕುರುಬರ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಇವರು ತಿರುಪತಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನ ಒಕ್ಕಲಿನವರಾದ್ದರಿಂದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನೆಂದೇ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ಆ ಗ್ರಾಮದ ನಾಯಕರಾದರು ಒಮ್ಮೆ ಕಾಗಿನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇವರಿಗೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ದೊರಕಿದವು. ಆ ಹಣವನ್ನು ಆ ಗ್ರಾಮದ ಕೇಶವನ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ದ್ರವ್ಯವು ದೊರಕಿದ್ದರಿಂದ ತಿಮ್ಮಪ್ಪನನ್ನು ಕನಕನೆಂದು ಕರೆದರು. ಈತನೇ ಕನಕನಾಯಕನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕನಕದಾಸರಾದರು. ವ್ಯಾಸರಾಯ ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಾಗಿ ಆದಿ ಕೇಶವ, ಬಾಡದಾದಿ ಕೇಶವ, ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿ ಕೇಶವನೆಂಬ ಅಂಕಿತದೊಡನೆ ಅನೇಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಡಿಗೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಡಿಗೆಗಳು ದ್ವಂದಾರ್ಥವನ್ನುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಕೀರ್ತನೆಗಳು. ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ, ಮೋಹನ ತರಂಗಿಣಿ, ರಾಮಧಾನ್ಯಚರಿತೆ ನಳಚರಿತ್ರೆ, ಮುಂತಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರಕರಾಗಿ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣವೆಸಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಮೊಳಗುತ್ತಿವೆ.

ಕೃತಿರಚನಾಕಾರರು

1. ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1762 - 1827)

ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯವರಾದ ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಕಾಮಾಕ್ಷಿದೇವಿಯ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತಾನಾಡಿದ್ದರು. ಬಂಗಾರು ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಆರಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ನಾನಾ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ದೇವಿಯನ್ನು ತಾಯಿಯೆಂದೇ ಸಂಭೋದಿಸಿ ಆನಂದಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಿರುವಾರೂರಿನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆ ವಿಶ್ವನಾಥ ಅಯ್ಯರ್. ವೆಂಕಟಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೆಂದು ಮಗುವಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಮಗುವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಜನಜನಿತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿತು. ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ವೇದಾಧ್ಯಯನ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು,ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾದರು. ಸಂಗೀತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸೋದರ ಮಾವನಿಂದ ಕಲಿತರು.

ಯೋಗಿಗಳಾದ ಸಂಗೀತ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವನಾಥಯ್ಯನವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾದ ಬಾಲಕನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಿಸಿ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಇದಲ್ಲದೇ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ರಾಗಾಲಾಪನೆ, ರಾಗ, ತಾನ ಪಲ್ಲವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರೆನಿಸಿ, '**ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣ**' ನೆಂಬ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸ್ವರಜತಿ, ವರ್ಣ, ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ತಮಿಳಿನಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ತಾಳದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ನೂರೆಂಟು ತಾಳಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಶರಭನಂದನ ತಾಳವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಛಾಪುತಾಳದಲ್ಲಿ ಅನುಲೋಮ ಮತ್ತು ವಿಲೋಮ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿರುವವರಲ್ಲಿ ಆದ್ಯರು. ಸ್ವರಜತಿಗಳು, ಸಭಾಗಾನದ ರಚನೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು, ಸಂಗೀತ

ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ, ಕೆಲವು ಹೊಸರಾಗಗಳನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಕಲ್ಗಡ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಇವರ ರಚನೆಗಳು ರಾಗಭಾವ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವು ದೇವಿಯೊಡನೆ ಸಂಭಾಷಿಸುವಂತೆ ಸರಳವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರಸಾಹಿತ್ಯಗಳು, ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

2. ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1767 - 1847)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ ಸಾರ್ವಭೌಮರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು.

ತಿರುವಾರೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಮಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಸೀತಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ವರಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವೇದ, ಪುರಾಣ, ಉಪನಿಷತ್ತು, ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಐದನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಸುಮಧುರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆ ರಾಮಬ್ರಹ್ಮರ ರಾಮಾಯಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೊಂಠಿ ವೆಂಕಟರಮಣ ಭಾಗವತರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಎಂಟನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾದರು. ಗುರುವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ 'ದೊರಕುನಾ ಇಟುವಂಟಿ ಶಿಷ್ಯುಡು' ಇಂತಹ ಶಿಷ್ಯನು ದೊರಕುವನೇ ಎಂದು ಸಭಿಕರ ಮುಂದೆ ತ್ಯಾಗರಾಜನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ಮುಂದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾನಂದಯತಿಗಳಿಂದ ತಾರಕನಾಮ ಉಪದೇಶವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರನೇ ಅವರ ಸರ್ವಸ್ವವಾದನು. ತೊಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ರಾಮನಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತರಾಗಿ, ಆತನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಪಡೆದವರು. ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತವು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಜನಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತತ್ವಗಳು, ನೀತಿಗಳು, ಪುರಾಣಗಳ ಸತ್ವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದವರು ತ್ಯಾಗರಾಜರು ತಾವು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸರಳಸುಂದರ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದು ಲಾಲ್ಗುಡಿ ಪಂಚರತ್ನ, ತಿರುವೊಟ್ರಿಯೂರು ಪಂಚರತ್ನ, ಕೋವೂರು ಪಂಚರತ್ನಗಳೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿವೆ. ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಘನರಾಗ ಪಂಚರತ್ನಗಳಂತೂ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಭಕ್ತಿವಿಜಯ, ಸೀತಾರಾಮ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ನೌಕಾಚರಿತ್ರೆಯೆಂಬ ಮೂರು ಯಕ್ಷಗಾನಶೈಲಿಯ ಗೇಯನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಂತಮ್ಮ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳು ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಎಂಬತ್ತನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಯ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿಯಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಾರವಿಂದವನ್ನು ಸೇರಿ ನಾದ

ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದರಾಗಿ, ನಾದ ಯೋಗಿಗಳೆನಿಸಿದರು. ಇಂದಿಗೂ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ತಿರುವಯ್ಯಾರಿನಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ.

3. ಶ್ರೀ ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1775 - 1835)

ತಿರುವಾರೂರಿನಲ್ಲೇ ಜನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಸಂಗೀತ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯರು. ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಾದ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಹಾಗೂ ಭಾಗೀರಥಮ್ಮನವರ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದರು. ತಂದೆಯಿಂದಲೇ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿತರು. ವೈಣಿಕರಾಗಿ, ಗಾಯಕರಾಗಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ, ಜ್ಯೋತಿಶ್ಯಾಸ್ತ್ರ, ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಚಿದಂಬರನಾಥ ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ಶ್ರೀವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಗುರುಗಳೊಡನೆ ಕಾಶಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಗಂಗಾನದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಕೈಗೆ ವೀಣೆಯು ತಾನೇತಾನಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೀಕ್ಷಿತರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದೊಡನೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲೇ ಇವರಿಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ತಂದೆಗೆ ಆಪ್ತಮಿತ್ರರಾದ ಚರ್ಚಿನ ಪಾದರಿಗಳ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ರೂಢಮೂಲಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡರು. ಹೀಗೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು.

ಕಾಶಿಯಿಂದ ತಿರುವಾರೂರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ತಿರುತ್ತಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರನಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಹದಿನಾರನೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ **'ಗುರುಗುಹ' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದೊಡನೆ** ಕೃತಿ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇವರ ಮೊದಲ ಕೃತಿ 'ಶ್ರೀನಾಥಾದಿ' ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಆದಿತಾಳದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಮಾಡಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ ಇದು. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿಚರಣದೊಡನೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಮಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಿಟೀಲು ವಾದ್ಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ತಂದ ಕೀರ್ತಿ ದೀಕ್ಷಿತರದು. ನಾಗಸ್ವರ ವಾದನ ಕ್ರಮವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರೇ ದೀಕ್ಷಿತರು. ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಾಗಿ, ವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ಕೀರ್ತನೆ, ರಾಗಮಾಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಆರ್ಷೇಯವಾದ ರಾಗಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವಂತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಮೇಳಗಳಿಗೆ ರಾಗ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮುದಾಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನವಗ್ರಹ ಕೃತಿಗಳು, ಪಂಚಲಿಂಗ ಸ್ಥಳ ಕೃತಿಗಳು, ನವಾವರಣ ಕೃತಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಗೀತ ಮಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೀಕ್ಷಿತರು ತಮ್ಮ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ

ಬಳಸಿದ್ದಾರೆ. ಛಾಪುತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅವರ ದೌಹಿತ್ರರು ಮತ್ತು ದತ್ತು ಪುತ್ರರು ಆಗಿದ್ದ ಸುಬ್ಬರಾಮದೀಕ್ಷಿತರು ಅವರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲಕ ಬರೆದಿಟ್ಟು, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಶುದ್ಧವಾದ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

4. ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1877 - 1945)

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರು ಒಬ್ಬರು. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಹಿರಿಮೆ ಇವರದು. ಸಂಗೀತ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್, ತಿರುವಾಂಕೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರದ್ದು. ಸ್ವಾತಿ ತಿರುನಾಳರ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಸಂಪ್ರದಾಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧಾತು ಅಥವಾ ವರ್ಣಮಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಆ ಕೃತಿಗಳು ಜನಜನಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದೇ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಾಗಿದ್ದ ದೇವೋತ್ತಮ ಜೋಯಿಸರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ನೂರೆಂಟು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವರ್ಣಮಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರುಗಳಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿತರಾದವರು. ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಥಾಕಾಲಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನು ದೇಶಗಳ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಅಪಾರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳ ಭಾಗವತರು ಜನಿಸಿದ್ದು ತಿರುನೆಲ್‌ವೇಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಹರಿಕೇಶ ನೆಲ್ಲೂರು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ. ಇವರ ತಂದೆ ಲಿಂಗಮಯ್ಯರ್, ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಸಂಗೀತ ವಿದ್ವಾನ್ ಸಾಂಬಶಿವಯ್ಯನವರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು, ಪಠ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದರು, ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಂಡಲಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿಯೂ ದುಡಿದರು.

ಭಾಗವತರು ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರಾಗಿ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನೇಕ ಹೊಸ ರಾಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವರಲ್ಲದೇ, ಅನೇಕ ಅಪರೂಪ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಾನವರ್ಣ, ದರುವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ಪದ, ನೋಟ್ಟುಸ್ವರ, ತಿಲ್ಲಾನಗಳನ್ನು '**ಹರಿಕೇಶ**' ಅಂಕಿತದೊಡನೆ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಲೂ ರಾಜರುಗಳಿಂದಲೂ ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗಿ ಅನೇಕ ಖಿಲ್ಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗಾಯಕ ಶಿಖಾಮಣಿ, ಸಂಗೀತ ಕಲಾನಿಧಿ ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ. '**ಸಂಗೀತ ಕಲ್ಪದ್ರುಮ**' ಎಂಬ ಸಂಗೀತದ ಲಕ್ಷ್ಯ,ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮಲೆಯಾಳ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗರಾಜ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಕವಾಡಿ ವರದರಾಜಯ್ಯಂಗಾರ್, ವೈದ್ಯಲಿಂಗಂರವರು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದವರು.

ವಚನಕಾರರು

1. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1130 - 1160)

ಸಮಾಜಸುಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಪಾತ್ರವು ಹಿರಿದಾದುದು. ಪುರುಷಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುರುಷರಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲರೆಂಬ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು ಎಂಟನೂರು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮೂಡಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆಯೆಂದರೆ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಇಂತಹ ಮಹಿಳಾ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರು. ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರೇ ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಿದರು. ತಮ್ಮ ವೈರಾಗ್ಯದ ಮೂಲಕವೇ ಪುರಷರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಸಮಾಜೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದವರು ಈ ಶಿವಶರಣೆ. ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಲಿಂಗಭೇದವಿಲ್ಲದೆ, ಜಾತಿಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಲೋಕವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಉಡುತಡಿ ಗ್ರಾಮವಾಸಿಗಳಾದ ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತು ಸುಮತಿಯರ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದ. ಮಹಾದೇವಿ, ಪರಮಶಿವಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಶೈಲದ ಚೆನ್ನಮಾಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನೇ ಇವರ ಆರಾಧ್ಯದೈವವಾದನು. ಶಿವಭಕ್ತೆಯಾದ ಮಹಾದೇವಿಯು ಕೆಲವು ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ರಾಜ ಕೌಶಿಕನ ಮಡದಿಯಾದಳು. ಆಕೆಯ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಮುರಿಯಲು ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವಿರಾಗಿಯಾದಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಕ್ಕನಾಗಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಎನಿಸಿದಳು. ಶಿವಶರಣರಾದ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಸಿದ್ಧರಾಮಣ್ಣನವರ ಸಮಕಾಲೀನರು ಇವರು.

ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಿಯಾಗಿ ಶಿವನನ್ನೇ ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ **ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅಂಕಿತದೊಡನೆ** ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿ ಗಹನವಾದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ತಲುಪಿಸಿದರು. ಈ ವಚನಗಳಿಗೆ ರಾಗ ತಾಳಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸೂಚಿಸದೆ ತಮ್ಮಿಷ್ಟದಂತೆ ಹಾಡಿದರು. ಶಿವಶರಣೆಯಾಗಿ ಅಕ್ಕನವರು ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

2. ಬಸವಣ್ಣನವರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1130 - 1167)

ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರು. ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲುಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದರು, ಗಹನವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಚನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವಂಥಹ ಕಾರ್ಯವು ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಇವರಿಂದ ನಡೆಯಿತು. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಜನತೆಗೆ ಚರಿತ್ರಾರ್ಹವಾದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಬಾಗೇವಾಡಿಯ ಮಾದರಸ ಮತ್ತು ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆ ದಂಪತಿಗಳ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಬಿಜ್ಜಳನ

ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಶಿವಶರಣರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತರಾಗಿ '**ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ**' ಎಂಬ ಅಂಕಿತದೊಡನೆ ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ರಾಗ ತಾಳ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಗಳಿಗೆ ರಾಗ ತಾಳಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸದೆ, ಗಾಯಕರ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿದ್ದ, ತಮ್ಮನ್ನೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿವಶರಣರ, ಶಿವಶರಣೆಯರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಕಾರ್ಯವೇ ಸರಿ.

ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ, ಶಿವಶರಣ - ಶರಣೆಯರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಉತ್ತಮ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಮಾಜದ ಉದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗುವುದು. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕೊಡುಗೆಯು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಿ, ಹೊಸದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಗೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಗೀತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಲಕ್ಷ್ಯಸಂಗೀತ

ಪತ್ರಿಕೆ - 1

ಸೂಚನೆ : ಸಂಗೀತ ಪಠ್ಯವಸ್ತುವಿನ ರಾಗ ಲಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ರಾಗಗಳ ಪರಿಚಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಈ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಕಡ್ಡಾಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರಚನೆಯ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಈ ರಾಗಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬಹುದು. ಅಂತೆಯೇ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೃತಿಗಳನ್ನೇ ಪಾಠಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಕಡ್ಡಾಯವಿಲ್ಲ.ಹಿರಿಯ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ರಚನೆಗಳನ್ನೇ ಕಲಿಸಬೇಕು.

ಕ್ರಸಂ - **10** ಸ್ವರಾವಳಿಗಳು - ರಾಗ - ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ

ಸರಳವರಸೆಗಳು - 7 | **ತಾಳ: ಆದಿತಾಳ**

ಅಂಗಗಳು 1 ಲಘು 2 ದ್ರುತಗಳು (4+2+2= 8 ಅಕ್ಷರಗಳು)

1. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

2. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಸ ರಿ । ಗಮ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಸ̇ ನಿ । ದ ಪ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

3. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಸ ರಿ । ಸ ರಿ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಸ̇ ನಿ । ಸ̇ ನಿ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

4. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಸ । ರಿ ಗ । ಸ ರಿ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಸ̇ । ನಿ ದ । ಸ̇ ನಿ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

5. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪಾ । ಸ ರಿ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮಾ । ಸ̇ ನಿ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

6. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ಮ । ಗ ರಿ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಪ । ದ ನಿ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

7. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ಮ । ದ ಪ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ̇ ॥
   ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಪ । ಗ ಮ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

ತಾರಸ್ಥಾಯಿವರಸೆಗಳು- 3 | **ಆದಿತಾಳ**

1. ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ ನಿ ಸ̇ ॥ ಸಾ̇ ; । ಸಾ̇ । ; ॥
   ॥ ದ ನಿ ಸ̇ ರಿ̇ । ಸ̇ ನಿ ದ ಪ ॥ ಸ̇ ನಿ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥

2\. ॥ ಸರಿಗಮ । ಪದ । ನಿಸ ॥ ಸಾ ; । ಸಾ । ; ॥

॥ ದನಿಸರಿ । ಸ ಸ । ರಿ ಸ ॥ ಸರಿಸನಿ । ದಪ । ಮಪ ॥

॥ ದನಿಸರಿ । ಸನಿ । ದಪ ॥ ಸನಿದಪ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥

3\. ॥ ಸರಿಗಮ । ಪದ । ನಿಸ ॥ ಸಾ ; । ಸಾ । ; ॥

॥ ದನಿಸರಿ । ಗಮ । ಗರಿ ॥ ಸರಿಸನಿ । ದಪ । ಮಪ ॥

॥ ದನಿಸರಿ । ಸ ಸ । ರಿ ಸ ॥ ಸರಿಸನಿ । ದಪ । ಮಪ ॥

॥ ದನಿಸರಿ । ಸನಿ । ದಪ ॥ ಸನಿದಪ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥

ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗಳು - 3 ಆದಿತಾಳ

1\. ॥ ಸನಿದಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥ ಸಾ; । ಸಾ । ; ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಸರಿ । ಗಮ ॥ ಸರಿಗಮ । ಪದ । ನಿಸ ॥

2\. ॥ ಸನಿದಪ । ಘಗ । ರಿಸ ॥ ಸಾ; । ಸಾ । ; ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಸಸ । ನಿಸ ॥ ಸನಿಸರಿ । ಗಮ । ಪಮ ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಸರಿ । ಗಮ ॥ ಸರಿಗಮ । ಪದ । ನಿಸ ॥

3\. ॥ ಸನಿದಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥ ಸಾ; । ಸಾ । ; ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಧನಿ । ಸನಿ ॥ ಸನಿಸರಿ । ಗಮ । ಪಮ ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಸಸ । ನಿಸ ॥ ಸನಿಸರಿ । ಗಮ । ಪಮ ॥

॥ ಗರಿಸನಿ । ಸರಿ । ಗಮ ॥ ಸರಿಗಮ । ಪದ । ನಿಸ ॥

ದಾಟುವರಸೆಗಳು- 3

ಗಮನಿಸಿ :- ದಾಟು ಪ್ರಯೋಗವಿರುವ ಯಾವ ವರಸೆಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಹುದು.

ದಾಟು ವರಸೆಗಳು ಆದಿತಾಳ

(4+2+2, = 8 ಅಕ್ಷರಗಳು)

1\. ॥ ಸರಿಸಗ । ರಿಮ । ಗರಿ ॥ ಸರಿ ಗಮ । ಪದ । ನಿ ಸ ॥

॥ ಸನಿಸದ । ನಿ ಪ । ದನಿ ॥ ಸನಿ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥

2. ॥ ಸ ಗ ರಿ ಮ । ಸ ಮ । ಗ ರಿ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪ ದ । ನಿ ಸ಼ ॥

॥ ಸ಼ ದ ನಿ ಪ । ಸ಼ ಪ । ದ ನಿ ॥ ಸ಼ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

3. ॥ ಸ ಮ ಗ ಮ । ಸ ರಿ । ಗ ಮ ॥ ರಿ ಪ ಮ ಪ । ರಿ ಗ । ಮ ಪ ॥

॥ ಗ ದ ಪ ದ । ಗ ಮ । ಪ ದ ॥ ಮ ನಿ ದ ನಿ । ಮ ಪ । ದ ನಿ ॥

॥ ಪ ಸ಼ ನಿ ಸ಼ । ಪ ದ । ನಿ ಸ಼ ॥ ಸ಼ ಪ ದ ಪ । ಸ಼ ನಿ । ದ ಪ ॥

॥ ನಿ ಮ ಪ ಮ । ನಿ ದ । ಪ ಮ ॥ ದ ಗ ಮ ಗ । ದ ಪ । ಮ ಗ ॥

॥ ಪ ರಿ ಗ ರಿ । ಪ ಮ । ಗ ರಿ ॥ ಮ ಸ ರಿ ಸ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥

ಜಂಟಿವರಸೆಗಳು (5) ಆದಿತಾಳ

(8+4+4, = 16 ಅಕ್ಷರಗಳು) (ವಿಳಂಬ ಕಾಲದ ಎಣಿಕೆಗಳು)

1. ॥ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ಗ ಗ ಮ ಮ । ಪ ಪ ದ ದ । ನಿ ನಿ ಸ಼ ಸ಼ ॥

॥ ಸ಼ ಸ಼ ನಿ ನಿ ದ ದ ಪ ಪ । ಮ ಮ ಗ ಗ । ರಿ ರಿ ಸ ಸ ॥

2. ॥ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ಗ ಗ ಮ ಮ । ರಿ ರಿ ಗ ಗ । ಮ ಮ ಪ ಪ ॥

॥ ಗ ಗ ಮ ಮ ಪ ಪ ದ ದ । ಮ ಮ ಪ ಪ । ದ ದ ನಿ ನಿ ॥

॥ ಪ ಪ ದ ದ ನಿ ನಿ ಸ಼ ಸ಼ । ಸ಼ ಸ಼ ನಿ ನಿ । ದ ದ ಪ ಪ ॥

॥ ನಿ ನಿ ದ ದ ಪ ಪ ಮ ಮ । ದ ದ ಪ ಪ । ಮ ಮ ಗ ಗ ॥

॥ ಪ ಪ ಮ ಮ ಗ ಗ ರಿ ರಿ । ಮ ಮ ಗ ಗ । ರಿ ರಿ ಸ ಸ ॥

3. ॥ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ಗ ಗ ರಿ ರಿ । ಸ ಸ ರಿ ರಿ । ಗ ಗ ಮ ಮ ॥

॥ ರಿ ರಿ ಗ ಗ ಮ ಮ ಗ ಗ । ರಿ ರಿ ಗ ಗ । ಮ ಮ ಪ ಪ ॥

॥ ಗ ಗ ಮ ಮ ಪ ಪ ಮ ಮ । ಗ ಗ ಮ ಮ । ಪ ಪ ದ ದ ॥

॥ ಮ ಮ ಪ ಪ ದ ದ ಪ ಪ । ಮ ಮ ಪ ಪ । ದ ದ ನಿ ನಿ ॥

॥ ಪ ಪ ದ ದ ನಿ ನಿ ದ ದ । ಪ ಪ ದ ದ । ನಿ ನಿ ಸ ಸ ॥

॥ ಸ಼ ಸ಼ ನಿ ನಿ ದ ದ ನಿ ನಿ । ಸ಼ ಸ಼ ನಿ ನಿ । ದ ದ ಪ ಪ ॥

॥ ನಿ ನಿ ದ ದ ಪ ಪ ದ ದ । ನಿ ನಿ ದ ದ । ಪ ಪ ಮ ಮ ॥

॥ ದ ದ   ಪ ಪ ಮಮ ಪ ಪ   । ದ ದ ಪ ಪ   । ಮಮ ಗ ಗ   ॥
॥ ಪ ಪ   ಮಮ ಗಗ ಮಮ   । ಪ ಪ ಮಮ   । ಗ ಗ ರಿ ರಿ   ॥
॥ ಮಮ   ಗ ಗ ರಿ ರಿ ಗ ಗ   । ಮಮ ಗ ಗ   । ರಿ ರಿ ಸ ಸ   ॥

4. ॥ ಸ ಸ ರಿ ಸ ಸ ರಿ ಸ ರಿ   । ಸ ಸ ರಿ ರಿ   । ಗ ಗ ಮಮ   ॥
॥ ರಿ ರಿ ಗ ರಿ ರಿ ಗ ರಿ ಗ   । ರಿ ರಿ ಗ ಗ   । ಮಮ ಪ ಪ   ॥
॥ ಗ ಗಮ ಗ ಗ ಮ ಗಮ   । ಗ ಗ ಮಮ   । ಪ ಪ ದ ದ   ॥
॥ ಮಮಪ ಮಮಪ ಮಪ   । ಮಮ ಪ ಪ   । ದ ದ ನಿ ನಿ   ॥
॥ ಪ ಪದ ಪ ಪ ದ ಪ ದ   । ಪ ಪ ದ ದ   । ನಿ ನಿ ಸ̇ ಸ̇   ॥
॥ ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ಸ̇ ನಿ   । ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ನಿ   । ದ ದ ಪ ಪ   ॥
॥ ನಿ ನಿ ದ ನಿ ನಿ ದ ನಿ ದ   । ನಿ ನಿ ದ ದ   । ಪ ಪ ಮಮ   ॥
॥ ದ ದ ಪ ದ ದ ಪ ದ ಪ   । ದ ದ ಪ ಪ   । ಮಮ ಗ ಗ   ॥
॥ ಪ ಪ ಮ ಪ ಪ ಮ ಪಮ   । ಪ ಪ ಮಮ   । ಗ ಗ ರಿ ರಿ   ॥
॥ ಮಮ ಗ ಮಮಗ ಮಗ   । ಮಮ ಗ ಗ   । ರಿ ರಿ ಸ ಸ   ॥

5. ॥ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ಗ ಸ ರಿ ಗ   । ಸ ಸ ರಿ ರಿ   । ಗ ಗ ಮ ಮ ॥
॥ ರಿ ರಿ ಗ ಗಮ ರಿ ಗ ಮ   । ರಿ ರಿ ಗ ಗ   । ಮಮಪ ಪ ॥
॥ ಗ ಗ ಮಮಪ ಗ ಮಪ   । ಗ ಗ ಮಮ   । ಪ ಪ ದ ದ ॥
॥ ಮಮ ಪ ಪ ದ ಮ ಪದ   । ಮಮ ಪ ಪ   । ದ ದ ನಿ ನಿ ॥
॥ ಪ ಪ ದ ದ ನಿ ಪ ದ ನಿ   । ಪ ಪ ದ ದ   । ನಿ ನಿ ಸ̇ ಸ̇ ॥
॥ ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ನಿ ದ ಸ̇ ನಿ ದ   । ಸ̇ ಸ̇ ನಿ ನಿ   । ದ ದ ಪ ಪ ॥
॥ ನಿ ನಿ ದ ದ ಪ ನಿ ದ ಪ   । ನಿ ನಿ ದ ದ   । ಪ ಪ ಮಮ ॥
॥ ದ ದ ಪಪ ಮ ದ ಪ ಮ   । ದ ದ ಪ ಪ   । ಮಮ ಗ ಗ ॥
॥ ಪ ಪ ಮ ಮಗ ಪ ಮ ಗ   । ಪ ಪ ಮಮ   । ಗ ಗ ರಿ ರಿ ॥
॥ ಮಮ ಗ ಗ ರಿ ಮ ಗ ರಿ   । ಮಮ ಗ ಗ   । ರಿ ರಿ ಸ ಸ ॥

ಐ ❖ ❖❖ ❀ ❖ ❖❖ ಆ

ಅಲಂಕಾರಗಳು - 7

ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳು

1. ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಧ್ರುವತಾಳ

ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 1 ದ್ರುತ 2 ಲಘು

4 + 2 +4 +4 = 14 ಅಕ್ಷರಗಳು

1. ॥ ಸರಿಗಮ । ಗರಿ । ಸರಿಗರಿ । ಸರಿಗಮ ॥

॥ ರಿಗಮಪ । ಮಗ । ರಿಗಮಗ । ರಿಗಮಪ ॥

॥ ಗಮಪದ । ಪಮ । ಗಮಪಮ । ಗಮಪದ ॥

॥ ಮಪದನಿ । ದಪ । ಮಪದಪ । ಮಪದನಿ ॥

॥ ಪದನಿಸ । ನಿದ । ಪದನಿದ । ಪದನಿಸ ॥

॥ ಸನಿದಪ । ದನಿ । ಸನಿದನಿ । ಸನಿದಪ ॥

॥ ನಿದಪಮ । ಪದ । ನಿದಪದ । ನಿದಪಮ ॥

॥ ದಪಮಗ । ಮಪ । ದಪಮಪ । ದಪಮಗ ॥

॥ ಪಮಗರಿ । ಗಮ । ಪಮಗಮ । ಪಮಗರಿ ॥

॥ ಮಗರಿಸ । ರಿಗ । ಮಗರಿಗ । ಮಗರಿಸ ॥

2. ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಮಠ್ಯ ತಾಳ

ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 1 ದ್ರುತ 1 ಲಘು

4 + 2 +4 = 10 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸರಿಗರಿ । ಸರಿ । ಸರಿಗಮ ॥

॥ ರಿಗಮಗ । ರಿಗ । ರಿಗಮಪ ॥

॥ ಗಮಪಮ । ಗಮ । ಗಮಪದ ॥

॥ ಮಪದಪ । ಮಪ । ಮಪದನಿ ॥

॥ ಪದನಿದ । ಪದ । ಪದನಿಸ ॥

॥ ಸನಿದನಿ । ಸನಿ । ಸನಿದಪ ॥

॥ ನಿದಪದ । ನಿದ । ನಿದಪಮ ॥

॥ ದಪಮಪ । ದಪ । ದಪಮಗ ॥

॥ ಪಮಗಮ । ಪಮ । ಪಮಗರಿ ॥

॥ ಮಗರಿಗ । ಮಗ । ಮಗರಿಸ ॥

3. ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ರೂಪಕ ತಾಳ

ಅಂಗಗಳು - 1 ಧೃತ, 1 ಲಘು

2 + 4 = 6 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸ ರಿ	। ಸ ರಿ ಗ ಮ	॥ ರಿ ಗ	। ರಿ ಗ ಮ ಪ ॥
॥ ಗ ಮ	। ಗ ಮ ಪ ದ	॥ ಮ ಪ	। ಮ ಪ ದ ನಿ ॥
॥ ಪ ದ	। ಪ ದ ನಿ ಸ	॥ ಸ ನಿ	। ಸ ನಿ ದ ಪ ॥
॥ ನಿ ದ	। ನಿ ದ ಪ ಮ	॥ ದ ಪ	। ದ ಪ ಮ ಗ ॥
॥ ಪ ಮ	। ಪ ಮ ಗ ರಿ	॥ ಮ ಗ	। ಮ ಗ ರಿ ಸ ॥

4. ಮಿಶ್ರ ಜಾತಿ ಝಂಪೆತಾಳ

ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 1 ಅನುದ್ರುತ 1 ದ್ರುತ

7 + 1 + 2 = 10 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸ ರಿ ಗ	ಸ ರಿ ಸ ರಿ ।	ಗ	। ಮಾ ॥
॥ ರಿ ಗ ಮ	ರಿ ಗ ರಿ ಗ ।	ಮ	। ಪಾ ॥
॥ ಗ ಮ ಪ	ಗ ಮ ಗ ಮ ।	ಪ	। ದಾ ॥
॥ ಮ ಪ ದ	ಮ ಪ ಮ ಪ ।	ದ	। ನೀ ॥
॥ ಪ ದ ನಿ	ಪ ದ ಪ ದ ।	ನಿ	। ಸಾ ॥
॥ ಸ ನಿ ದ	ಸ ನಿ ಸ ನಿ ।	ದ	। ಪಾ ॥
॥ ನಿ ದ ಪ	ನಿ ದ ನಿ ದ ।	ಪ	। ಮಾ ॥
॥ ದ ಪ ಮ	ದ ಪ ದ ಪ ।	ಮ	। ಗಾ ॥
॥ ಪ ಮ ಗ	ಪ ಮ ಪ ಮ ।	ಗ	। ರೀ ॥
॥ ಮ ಗ ರಿ	ಮ ಗ ಮ ಗ ।	ರಿ	। ಸಾ ॥

5. ತಿಶ್ರ ಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 2 ದ್ರುತಗಳು

3 + 2 + 2 = 7 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸ ರಿ ಗ	। ಸ ರಿ	। ಗ ಮ ॥
॥ ರಿ ಗ ಮ	। ರಿ ಗ	। ಮ ಪ ॥
॥ ಗ ಮ ಪ	। ಗ ಮ	। ಪ ದ ॥
॥ ಮ ಪ ದ	। ಮ ಪ	। ದ ನಿ ॥
॥ ಪ ದ ನಿ	। ಪ ದ	। ನಿ ಸ ॥
॥ ಸ ನಿ ದ	। ಸ ನಿ	। ದ ಪ ॥
॥ ನಿ ದ ಪ	। ನಿ ದ	। ಪ ಮ ॥
॥ ದ ಪ ಮ	। ದ ಪ	। ಮ ಗ ॥
॥ ಪ ಮ ಗ	। ಪ ಮ	। ಗ ರಿ ॥
॥ ಮ ಗ ರಿ	। ಮ ಗ	। ರಿ ಸ ॥

6. ಖಂಡಜಾತಿ ಅಟತಾಳ ಅಂಗಗಳು - 2 ಲಘು 2 ದ್ರುತಗಳು

5+5 + 2 + 2= 14 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸ ರೀ ಗಾ । ಸಾ ರಿ ಗಾ । ಮಾ । ಮಾ ॥

॥ ರಿ ಗಾ ಮಾ । ರೀ ಗಮಾ । ಪಾ । ಪಾ ॥

॥ ಗ ಮಾ ಪಾ । ಗಾ ಮ ಪಾ । ದಾ । ದಾ ॥

॥ ಮ ಪಾ ದಾ । ಮಾ ಪ ದಾ । ನೀ । ನೀ ॥

॥ ಪ ದಾ ನೀ । ಪಾ ದ ನೀ । ಸಾ । ಸಾ ॥

॥ ಸ ನೀ ದಾ । ಸಾ ನಿ ದಾ । ಪಾ । ಪಾ ॥

॥ ನಿ ದಾ ಪಾ । ನೀ ದ ಪಾ । ಮಾ । ಮಾ ॥

॥ ದ ಪಾ ಮಾ । ದಾ ಪ ಮಾ । ಗಾ । ಗಾ ॥

॥ ಪ ಮಾ ಗಾ । ಪಾ ಮ ಗಾ । ರೀ । ರೀ ॥

॥ ಮ ಗಾ ರೀ । ಮಾ ಗ ರೀ । ಸಾ । ಸಾ ॥

7. ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ ಏಕತಾಳ ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 4 ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ ॥ ರಿ ಗ ಮ ಪ ॥

॥ ಗ ಮ ಪ ದ ॥ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥

॥ ಪ ದ ನಿ ಸ ॥ ಸ ನಿ ದ ಪ ॥

॥ ನಿ ದ ಪ ಮ ॥ ದ ಪ ಮ ಗ ॥

॥ ಪ ಮ ಗ ರಿ ॥ ಮ ಗ ರಿ ಸ ॥

8. ಸಂಕೀರ್ಣಜಾತಿ ಏಕತಾಳ ಅಂಗಗಳು - 1 ಲಘು 9ಅಕ್ಷರಗಳು

॥ ಸಾರಿಗಮ ಸರಿಗಮ ॥ ರೀಗಮಪ ರಿಗಮಪ ॥ ಗಾಮಪದ ಗಮಪದ ॥

॥ ಮಾಪದನಿ ಮಪದನಿ ॥ ಪಾದನಿಸ ಪದನಿಸ ॥ ಸಾನಿದಪ ಸನಿದಪ ॥

॥ ನೀದಪಮ ನಿದಪಮ ॥ ದಾಪಮಗ ದಪಮಗ ॥ ಪಾಮಗರಿ ಪಮಗರಿ ॥ ಮಾಗರಿಸ ಮಗರಿಸ ॥

(ಸೂಚನೆ - ಸಂಕೀರ್ಣಜಾತಿ ಲಘುವನ್ನು ಎಣಿಸುವಾಗ ಒಂದು ಘಾತವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕಿರುಬೆರಳಿನಿಂದ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹೆಬ್ಬೆರಳನ್ನು ಎಣಿಸಿದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಕಿರುಬೆರಳನ್ನು, ಉಂಗುರ ಬೆರಳನ್ನು, ಮಧ್ಯದ ಬೆರಳನ್ನು ಎಣಿಸಬೇಕು.

ಕ್ರಸಂ - **11**

ಗೀತೆಗಳು- 10

ಪಿಳ್ಳಾರಿಗೀತೆಗಳು -4

ರಾಗ - ಮಲಹರಿ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು - ಪುರಂದರದಾಸರು ತಾಳ - ರೂಪಕತಾಳ

ಗಣೇಶ ಸ್ತುತಿ

ಆ : ಸರಿಮಪದಸ
ಅವ: ಸದಪಮಗರಿಸ

॥ ಶ್ರೀ ಗಣನಾಥ ಸಿಂಧೂರವರ್ಣ ಕರುಣಸಾಗರ ಕರಿವದನ ॥ ಲಂ
॥ ಸಿದ್ಧ ಚಾರಣ ಗಣಸೇವಿತ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕ ತೇನಮೋನಮೋ ॥ ಲಂ
॥ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾದಿ ಪೂಜಿತ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ತೇ ನಮೋ ನಮೋ ॥ ಲಂ
॥ ಲಂಬೋದರ ಲಕುಮಿಕರ ಅಂಬಾಸುತ ಅಮರವಿನುತ ॥

ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದಾದ ಉದರ (ಹೊಟ್ಟೆ) ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೂ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುವವನೂ (ಅಂಬಾ) ಪಾರ್ವತಿಯ ಪುತ್ರನೂ, ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನೂ, ಗಣಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನೂ ಚಂದ್ರವರ್ಣನೂ ಕರುಣೆಯ ಸಮುದ್ರವೇ ಆದವನೂ, ಆನೆಯ ಮುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೂ, ಸಿದ್ಧರು, ಚಾರಣ ಮುಂತಾದ ಗಣಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನೂ ಆದ ವಿನಾಯಕನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲೂ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸರ್ವೋತ್ತಮಾ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.

॥ ಸ ರಿ	। ಮಾ ಗ ರಿ	॥ ಸ ರಿ	। ಗ ರಿ ಸಾ ॥	
॥ ಲ ಂ	। ಬೋ ದ ರ	॥ ಲ ಕು	। ಮಿ ಕ ರ ॥	
॥ ರಿ ಮ	। ಪದ ಮ ಪ	॥ ದ ಪ	। ಮ ಗ ರಿ ಸ ॥	
॥ ಅ ಂ	। ಬಾ ಸು ತ	॥ ಅ ಮ	। ರ ವಿ ನು ತ ॥	ಲಂಬೋ
॥ ಮ ಪ	। ದ ಸ ಸ ರಿ	॥ ರಿ ಸ	। ದ ಪ ಮ ಪ॥	
॥ ಶ್ರೀ	। ಗ ಣ ನಾ ಥ	॥ ಸಿಂ ಧೂ। ರ . ವ ರ್ಣ ॥		
॥ ರಿ ಮ	। ಪ ದ ಮ ಪ	॥ ದ ಪ	। ಮ ಗ ರಿ ಸ॥	
॥ ಕ ರು	। ಣ ಸಾ ಗ ರ	॥ ಕ ರಿ	। ವ ದ ನಾ ॥ ಲಂಬೋ	
॥ ಮ ಪ	। ದ ಸ ಸ ರಿ	॥ ರಿ ಸ	। ದ ಪ ಮ ಪ॥	
॥ ಸಿ ದ್ಧ	। ಚಾ ರ ಣ	॥ ಗಣ	। ಸೇ ವಿ ತ ॥	
॥ ರಿ ಮ	। ಪ ದ ಮ ಪ	॥ ದ ಪ	। ಮ ಗ ರಿ ಸ॥	
॥ ಸಿ ದ್ಧಿ	। ವಿ ನಾ ಯಕ .	॥ ತೇ .	। ನಮೋನಮೋ ॥ ಲಂಬೋ	
॥ ಮ ಪ	। ದ ಸ ಸ ರಿ	॥ ರಿ ಸ	। ದ ಪ ಮ ಪ॥	
॥ ಸ ಕ	। ಲ ವಿದ್ಯಾ	॥ . ದಿ	। ಪೂ . ಜಿ ತ ॥	
॥ ರಿ ಮ	। ಪ ದ ಮ ಪ	॥ ದ ಪ	। ಮ ಗ ರಿ ಸ॥	
॥ ಸ .	। ರ್ವೋತ್ತಮ	॥ ತೇ.	। ನಮೋನಮೋ ॥ ಲಂಬೋ	

2. ರಾಗ - ಮಲಹರಿ

|| ಕುಂದಗೌರ ಗೌರೀವರ ಮಂದಿರಾಯ ಮಾನಮಕುಟ ||

|| ಮಂದಾರ ಕುಸಮಾಕರ ಮಕರಂದಂ ವಾಸಿತುವಾ ||

|| ಹೇಮಕೂಟ ಸಿಂಹಾಸನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಕರುಣಾಕರ ||

|| ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಾಕರ ಮಕರಂದಂ ವಾಸಿತುವಾ ||

|| ಚಂದಮಾಮ ಮಂದಾಕಿನಿ ಮಂದಿರಾಯ ಮಾನಮಕುಟ||

|| ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಾಕರ ಮಕರಂದಂ ವಾಸಿತುವಾ ||

ಕುಂದಪುಷ್ಪದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಗೀತೆ ಇದು. ಕೈಲಾಸಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾರೂಢನಾಗಿರುವ ಮೂರುಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಕರುಣಾ ಸಾಗರನೇ ಚಂದ್ರ ಗಂಗೆಯರನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನೇ ನಮಗೆ ಶುಭವನ್ನು ನೀಡೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಗೀತೆ.

1. || ದ ಪ | ಮ ಗ ರಿ ಸ || ರಿ ಮ | ಪ ದ ಮ ಪ || ದ ರಿ | ರಿ ಸ ದ ಪ || ದ ಪ | ಮಗ ರಿ ಸ ||

   || ಕುಂದ| ಗೌ . . ರ || ಗೌ . | ರಿ ೀ ವ ರ || ಮಂದಿ| ರಾ. ಯ || ಮಾ | ನ ಮ ಕು ಟ ||

   || ಸಾ | ರೀ ರೀ || ದ ಪ | ಮ ಗ ರಿ ಸ || ಸ ರಿ | ಪ ಮಗ ರಿ || ಸ ರಿ | ಗ ರಿ ಸಾ ||

   || ಮಂ | ದಾ ರ || ಕು ಸು | ಮಾ ಕ ರ || ಮ ಕ | ರ ಂ ದಂ || ವಾ . | ಸಿ ತು ವಾ ||

2. || ದ ಪ | ಮ ಗ ರಿ ಸ || ರಿ ಮ | ಪ ದ ಮ ಪ || ದ ರಿ | ರಿ ಸ ದ ಪ || ದ ಪ | ಮಗ ರಿ ಸ ||

   || ಹೇಮ|ಕೂ. . ಟ || ಸಿಂ . | ಹಾ ಸ ನ || ವಿ ರು | ಪಾ . ಕ್ಷ || ಕ ರು | ಣಾ ಕ ರ ||

   || ಸಾ | ರೀ ರೀ || ದ ಪ | ಮ ಗ ರಿ ಸ || ಸ ರಿ | ಪ ಮ ಗ ರಿ || ಸ ರಿ | ಗ ರಿ ಸಾ ||

   || ಮಂ | ದಾ ರ || ಕು ಸು | ಮಾ ಕ ರ || ಮ ಕ | ರಂ ದಂ || ವಾ . | ಸಿ ತು ವಾ ||

3. || ಚಂದ | ಮಾಮ || ಮಂ | ದಾಕಿನಿ || ಮಂದಿ | ರಾಯ || ಮಾ | ನಮಕುಟ ||

   || ಮಂ | ದಾರ || ಕುಸು | ಮಾಕರ || ಮಕ | ರಂ. ದಂ|| ವಾ | ಸಿತುವಾ ||

ಸೂ : ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಕುಂದಗೌರದಂತೆ ಹಾಡಬೇಕು

ಣ * ** ❁* ** ಛ

3. ರಾಗ - ಮಲಹರಿ **ತತ್ವಗೀತೆ** **ತಿಶ್ರ ಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ**

॥ ಕೆರೆಯ ನೀರನು ಕೆರೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿ ವರವ ಪಡೆದವರಂತೆ ಕಾಣಿರೊ॥

॥ ಹರಿಯ ಕರುಣದೊಳಾದ ಭಾಗ್ಯವ ಹರಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿರೊ॥

॥ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರ ವಿಠಲರಾಯನ ಚರಣ ಕಮಲವ ನಂಬಿ ಬದುಕಿರೊ॥

॥ ಹರಿಯ ಕರುಣದೊಳಾದ ಭಾಗ್ಯವ ಹರಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿರೊ॥

ಮಾನವನು ಗಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಅದನ್ನೇ ದೇವರಿಂದ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವುದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ. ಕೆರೆಯಿಂದ ತಂದ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೆರೆಗೆ ಸೇರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಹಾಗೆ ಶ್ರೀಪುರಂದರವಿಠಲನ ಚರಣಗಳನ್ನು ನಂಬಿ, ಹರಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹರಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿರೊ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

॥ ದ ಸಂ ಸಂ । ದ ಪ । ಮ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಮ । ಪಾ ॥ ದದಸಂ । ದಪ । ಮ ಪ ॥ ದದಪ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥

॥ ಕೆರೆಯ । ನೀ । ರ ನು ॥ ಕೆ ರೆ ಗೆ । ಚೆ. । ಲ್ಲಿ ॥ ವರವ । ಪಡೆ । ದ ವ ॥ ರ ಂತೆ । ಕಾ । ಣಿ ರೊ ॥

॥ ಸ ಸ ರಿ । ಸ ರಿ । ಸ ರಿ ॥ ದ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥ ದ ಪ ದ । ಸಾಂ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥

॥ ಹ ರಿಯ । ಕ ರು । ಣದೊ ॥ ಳಾ ದ । ಭಾ . । ಗ್ಯ ವ ॥ ಹ ರಿ ಸ । ಮ । ರ್ಪಣೆ॥ ಮಾ ಡಿ । ಬದು। ಕಿರೊ॥

॥ ದ ಸಂ ಸಂ । ದ ಪ। ಮ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಮ । ಪ ಪ ॥ ದ ದ ಸಂ । ದಪ । ಮಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಪು । ರಂ . । ದ ರ ॥ ವಿ ಠ ಲ । ರಾ । ಯ ನ ॥ ಚ ರ ಣ । ಕ ಮ । ಲ ವ ॥ ನ ಂ ಬಿ । ಬದು । ಕಿರೊ॥

॥ ಸ ಸ ರಿ । ಸ ರಿ । ಸ ರಿ ॥ ದದಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥ ದ ಪ ದ । ಸಾಂ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥

॥ ಹರಿಯ। ಕ ರು । ಣದೊ ॥ ಳಾ ದ । ಭಾ . । ಗ್ಯ ವ ॥ ಹ ರಿ ಸ । ಮ ।ರ್ಪ ಣೆ ॥ ಮಾ ಡಿ । ಬದು । ಕಿರೊ॥

ರಾಗ - ಮಲಹರಿ **ವಿಷ್ಣುಗೀತೆ** **ತಿಶ್ರಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ**

॥ ಪದುಮನಾಭ ಪರಮಪುರಷ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪ ॥

॥ ಉದಧಿ ನಿವಾಸ ಉರಗಶಯನ ಉನ್ನತೋನ್ನತ ಮಹಿಮ ॥

॥ ಯದುಕುಲೋತ್ತಮ ಯಜ್ಞರಕ್ಷಕ ಅಜ್ಞಶಿಕ್ಷಕ ರಾಮನಾಮ ॥ ಪದುಮ॥

॥ ವಿಭೀಷಣ ಪಾಲಕ ನಮೋ ನಮೋ । ಇಭವರದಾಯಕ ನಮೋ ನಮೋ॥

॥ ವಿದುರ ವಂದ್ಯ ವಿಮಲಚರಿತ ವಿಹಂಗಾಧಿರೋಹಣ ॥

॥ ಶುಭಪ್ರದ ಸುಮನೋರಥ ಸುರೇಂದ್ರ ಮನೋರಂಜನ ॥

॥ ಅಭಿನವ ಪುರಂದರ ವಿಠಲ ಭಲರೇ ರಾಮನಾಮ ॥ ಪದುಮ॥

॥ ವಿಭೀಷಣ ಪಾಲಕ ನಮೋ ನಮೋ । ಇಭವರದಾಯಕ ನಮೋ ನಮೋ॥

ವಿವಿಧ ಅವತಾರಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ರಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಈ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪದುಮನಾಭ, ಪರಮಪುರಷ, ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪನೆ, ವಿದುರನಿಂದ ವಂದಿತನೆ, ವಿಮಲ ಚರಿತನೇ, ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವವನೇ, ಹಾಲಿನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವವನೇ, ಹಾವಿನ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವವನೇ, ಉನ್ನತವಾದ ಮಹಿಮೆಗಳುಳ್ಳವನೇ, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆ, ಯಜ್ಞವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಯಜ್ಞ ಶಿಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಗಜೇಂದ್ರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಶುಭವನ್ನೀಯುವ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೋರಥಗಳನ್ನುಳ್ಳ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಂಜಿಸುವ ಪುರಂದರವಿಠಲನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

॥ ರಿ ಸ ಧ । ಸಾ । ಸಾ ॥ ಮಗರಿ । ಮಮ । ಪಾ ॥ ಸ ದಾ । ದ ಪ । ಮಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥
॥ ಪದುಮ । ನಾ । ಭಾ ॥ ಪರಮ । ಪುರು । ಷ. ॥ ಪ ರಂ । ಜ್ಯೋ।. ತಿ ॥ ಸ್ವ ರೂ. । ಪ. । . . ॥
॥ ಪಮ ಪ । ದ ಸೆ । ದ ಸೆ । ರಿ ಸೆ ದ । ದ ಸೆ । ದಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಪಾ । ಪ ಮ ॥ ರಿ ಮ ಮ । ಪಾ । ಪಾ ॥
॥ ಉದ ಧಿ । ನಿ ವಾ । . ಸ ॥ ಉ ರ ಗ । ಶ ಯ । ನ. ॥ ಉ. ನ್ನ । ತೋ । ನ್ನ ತ ॥ ಮ ಹಿ . । ಮಾ । . . ॥
॥ ದ ದ ಪ । ಪಾ । ಪ ಮ ॥ ರೀ ಮ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥ ಸಾ ಸ । ದ ದ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥
॥ಯದುಕು। ಲೋ । ತ್ತ ಮ ॥ ಯಜ್ಞ । ರ. । ಕ್ಷ ಕ ॥ ಅ ಜ್ಞ । ಶಿ. । ಕ್ಷ ಕ ॥ ರಾ . ಮ। ನಾ . । . ಮ ॥

॥ ದಸಾ । ದಪ । ಮಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥
॥ ವಿಭೀ । ಷಣ । ಪಾ ॥ ಲ ಕ . । ನ ಮೋ । ನಮೋ ॥
॥ ಇಭ । ವರ । ದಾ ॥ ಯ ಕ . । ನ ಮೋ । ನಮೋ ॥

॥ ರಿ ಸ ಧ । ಸಾ । ಸಾ ॥ ಮಗರಿ । ಮಮ । ಪಾ ॥ ಸ ದಾ । ದ ಪ । ಮಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮಗ । ರಿಸ ॥
॥ ವಿದುರ । ವಂ । ದ್ಯ । ವಿಮಲ । ಚ ರಿ । ತ. ॥ ವಿ ಹಂ । ಗಾ । . ಧಿ ॥ ರೋ ಹ । ಣ . । . . ॥
॥ ಪಮ ಪ । ದ ಸೆ । ದ ಸೆ । ರಿ ಸೆ ದ । ದ ಸೆ । ದಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಪಾ । ಪ ಮ ॥ ರಿ ಮ ಮ । ಪಾ । ಪಾ ॥
॥ ಶುಭ . । ಪ್ರ ದ । ಸುಮ॥ ನೋ .ರ। ಥ . । . ಸು ॥ ರೇಂ ದ್ರ। ಮ । ನೋ ॥ ರಂ . ಜ । ನಾ । . . ॥
॥ ದ ದ ಪ । ಪಾ । ಪ ಮ ॥ ರೀ ಮ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥ ಸಸಸ । ದ ದ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ । ಮ ಗ । ರಿ ಸ ॥
॥ ಅ ಭಿ ನ । ವ । ಪು. ॥ ರಂ ದ । ರ. । . . ॥ ವಿಠಲ । ಭ . । ಲ ರೇ॥ ರಾ .ಮ । ನಾ . । . ಮ ॥

(ಪದುಮನಾಭ ಪರಮಪುರುಷ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವರೂಪ
ವಿದುರವಂದ್ಯ ವಿಮಲಚರಿತ ವಿಹಂಗಾಧಿರೋಹಣ
ಉದಧಿನಿವಾಸ .... ಹೀಗೆ ಹಾಡುವ /ನುಡಿಸುವ ರೂಢಿ ಇದೆ)

ಙ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ಛ

ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆಗಳು-4

1. ರಾಗ - ಮೋಹನ | ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೀತೆ | ತಾಳ - ರೂಪಕತಾಳ

ಆ : ಸರಿಗಪದಸ

ಅವ: ಸದಪಗರಿಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4 ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಗಮನಿಸಿ)

॥ ವರವೀಣಾ ಮೃದುಪಾಣಿ ವನರುಹಲೋಚನ ರಾಣಿ ॥

॥ ಸುರುಚಿರಬಂಭರವೇಣಿ ಸುರನುತ ಕಲ್ಯಾಣಿ ॥

॥ ನಿರುಪಮ ಶುಭ ಗುಣಲೋಲಾ ನಿರತ ಜಯಪ್ರದ ಶೀಲಾ ॥

॥ ವರದಪ್ರಿಯ ರಂಗನಾಯಕಿ ವಾಂಛಿತ ಫಲದಾಯಕಿ ॥

॥ ಸರಸಿಜಾಸನ ಜನನಿ ಜಯ ಜಯ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವೀಣೆಯನ್ನು ಮೃದುವಾದ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ, ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನರಾಣಿ, ಕಪ್ಪುಕೂದಲುಗಳನ್ನುಳ್ಳ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತಿಸಲ್ಪಡುವ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಶುಭಗುಣಗಳುಳ್ಳವಳೇ, ಸತತವಾಗಿ ಜಯವನ್ನು ನೀಡುವವಳೇ, ವರದ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಶ್ರೀರಂಗ ನಾಯಕಿಯೇ, ಆಶಿಸಿದ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವವಳೇ, ಬ್ರಹ್ಮನ ತಾಯಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ ಜಯವಾಗಲಿ.

॥ ಗಗ । ಪಾಪಾ ॥ ದ ಪ । ಸಾ ಸಾ ॥ ರಿ ಸ । ದ ದ ಪಾ ॥ ದಪ । ಗಗ ರೀ ॥ ಗ ಪ । ದಸದಪ ॥

॥ ವರ । ವೀಣಾ ॥ ಮೃದು । ಪಾ ಣಿ ॥ ವ ನ । ರು ಹ ಲೋ ॥ ಚನ । ರಾ ಣೀ ॥ ಸು ರು । ಚಿರಬಂ ॥

॥ ದ ಪ । ಗಗರೀ ॥ ಗ ಗ । ದ ಪ ಗರಿ ॥ ಪ ಗ । ಗ ರಿ ಸಾ ॥ ಗಗ । ಗಗ ರಿ ಗ ॥ ಪ ಗ । ಪಾ ಪಾ ॥

॥ ಬ ರ । ವೇಣಿ ॥ ಸು ರ । ನುತ ಕ . ॥ ಲ್ಯಾ । . . ಣಿ . ॥ ನಿರು । ಪಮಶುಭ ॥ ಗು ಣ । ಲೋಲಾ ॥

॥ ಗ ಗ । ದ ಪ ದಾ ॥ ದ ಪ । ಸಾ ಸಾ ॥ ದ ಗ । ರಿ ರಿ ಸ ಸ ॥ ದ ಸ । ದಾದಪ ॥ ಗಪ । ದಸದಪ ॥

॥ ನಿರ । ತಜಯ ॥ ಪ್ರ ದ । ಶೀ ಲಾ ॥ ವ ರ । ದಾ ಪ್ರಿಯ ॥ ರಂಗ । ನಾಯಕಿ ॥ ವಾಂ । ಛಿತಫಲ ॥

॥ ದಪ । ಗಗರಿಸ ॥ ಸ ರಿ । ಗಾ ಗಾ ॥ ಗ ರಿ । ಪ ಗ ರೀ ॥ ಸ ರಿ । ಸ ಗ ರಿ ಸ ॥

॥ ದಾ .।. ಯಕಿ ॥ ಸ ರ । ಸೀ ಜಾ ॥ ಸ ನ । ಜ ನ ನೀ ॥ ಜಯ । ಜಯ ಜಯ ॥

2. ರಾಗ - ಕಾಂಭೋಜಿ | ಕೃಷ್ಣಗೀತೆ | ಆದಿತಾಳ

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ : ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

॥ ಮಂದರೊದ್ಧಾರೇ ಮೋಕ್ಷಮುರಾರೆ ದೈತ್ಯ ಕುಲಾಂತಕ ಪಾವನ ಮೂರ್ತೇ ॥

॥ ಪದಶುಭರೇಖ ಮಕುಟ ಮಯೂರ ॥

ಮಂದರ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವ ಮುರಾರಿ, (ಮುರನೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ.) ರಾಕ್ಷಸ ಕುಲವನ್ನೇ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದ ಪಾವನ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಶುಭರೇಖೆಗಳುಳ್ಳ, ನವಿಲಗರಿಯನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೇ.!

॥ ಸಾ ನಿ ಪ । ದ ದ । ಸಾ ॥ ದ ಸೆ ರಿ ಗೆ । ಮೆ ಗೆ । ರಿ ಸೆ ॥

॥ ಮಂ ದ ರೋ । ದ್ಧಾ . । ರೆ ॥ ಮೋ . ಕ್ಷ ಮು । ರಾ . । . ರೆ ॥

॥ ಸೆ ರಿ ಸೆ ಸೆ । ನಿ ನಿ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ ಮ । ಗ ಮ । ಪಾ ॥

॥ ದೈ . ತ್ಯ ಕು । ಲಾಂ । ತ ಕ ॥ ಪಾ ವ ನ । ಮೂ । ರ್ತೇ ॥

॥ ಗ ಪ ದ ಸೆ । ನಿ ನಿ । ದ ಪ ॥ ದ ದ ಪ ಮ । ಗ ಗ । ರಿ ಸ ॥

॥ ಪ ದ ಶು ಭ । ರೇ . । . ಖ ॥ ಮ ಕು ಟ ಮ । ಯೂ । . ರ ॥

॥ ಗ ಪ ಪ ದ । ದ ಸೆ । ಸೆ ರಿ ॥ ರಿ ಪೆ ಮೆ ಗೆ । ರಿ ಗೆ । ರಿ ಸೆ ॥

॥ ಆ . . . । . . । . . ॥. . . . । . . । . . ॥ ದೈತ್ಯಕು । ಲಾಂ । ತಕ ॥ - ,, - ಮಯೂರ ॥

3. ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ **ವಿಷ್ಣುಗೀತೆ** **ತಿಶ್ರಜಾತಿ ತ್ರಿಪುಟತಾಳ**

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ಅವ : ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

॥ ಕಮಲಜಾದಳ ವಿಮಲ ಸುನಯನ ಕರಿವರದ ಕರುಣಾಂಬುಧೇನಿಧೆ ।

॥ ಕರುಣಶರಧೇ ಕಮಲಾಕಾಂತ ॥

॥ ಕಂಸ ನರಕಾಸುರ ವಿಭೇದನ ಪುರಸುರೋತ್ತಮ ವರದ ವೇಲಾ । ಕರುಣಶರಧೇ ಕಮಲಾ ಕಾಂತ ॥

ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಗಜೇಂದ್ರನಿಗೆ ವರವನಿತ್ತ ವಿಷ್ಣುವೇ, ಕರುಣಾಸಾಗರನೇ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯೇ! ಕಂಸ, ನರಕಾಸುರರನ್ನು ಕೊಂದವನೇ, ವರದ ವೇಲಾಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಸುರೋತ್ತಮನೇ ಎಂದು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

॥ ಸೆ ಸೆ ಸೆ । ನಿ ದ । ನಿ ಸೆ ॥ ನಿ ದ ಪ । ದಪ । ಮ ಪ ॥ ಗ ಮ ಪ । ಪದ । ದನಿ ॥ ದಪಮ । ಪ ಗ । ರಿ ಸ ॥

॥ ಕ ಮಲ । ಜಾ . । ದಳ ॥ ವಿಮಲ । ಸುನ । ಯ ನ ॥ ಕ ರಿ ವ । ರದ । ಕರು ॥ ಣಾಂಬು । ದೇ . । . . ॥

॥ ಧ಼ನ಼ಿಧ಼ । ಗ ರಿ । ಗಾ ॥ ಮಪಾ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥ ರಿ ಸ ರಿ । ಸಾ । ಸಾ ॥

॥ ಕರುಣ । ಶ ರ । ಧೇ ॥ ಕ ಮ । ಲಾ. । .. ॥ ಕಾಂ. । ತ । . ॥

॥ ಗಮಪ । ಮಪ । ದಪ ॥ ನಿ ದ ಪ । ದ ಪ । ಮ ಪ ॥ ಗ ಮ ಪ । ಪ ದ । ದ ನಿ ॥ ದಪಮ । ಪ ಗ । ರಿ ಸ ॥

॥ ಕಂ ಸ । ನ ರ । ಕಾ. ॥ ಸು ರ ವಿ । ಭೇ. । ದ ನ ॥ ವ ರ ದ । ವೇ. । ಲಾ. ॥ ಪುರಸು । ರೋ. । ತ್ತಮ ॥

॥ ಧ಼ನ಼ಿಧ಼ । ಗ ರಿ । ಗಾ ॥ ಮಪಾ । ಮಗ । ರಿ ಸ ॥ ರಿ ಸ ರಿ । ಸಾ । ಸಾ ॥

॥ ಕರುಣ । ಶ ರ । ಧೇ ॥ ಕ ಮ । ಲಾ. । .. ॥ ಕಾಂ. । ತ । . ॥

4. ರಾಗ : ಆನಂದ ಭೈರವಿ ದೇವೀಸ್ತುತಿಗೀತೆ ತಾಳ - ಏಕತಾಳ

ಆ : ಸಗರಿಗಮಪದಪಸ಼

ಅವ: ಸ಼ನಿದಪಮಗರಿಸ

॥ ಕಮಲಸುಲೋಚನ ವಿಮಲತಟಾಕಿನಿ ಮರಾಳಗಾಮಿನಿ ಕರಿಹರಮಧ್ಯೇ ಬಿಂಬಾನನವಿಧುಮಂಡಲರೇ ॥

॥ ಚಂದನ ಕುಂಕುಮ ಸಂಕಲಿತಾ ಪರಿಮಳ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕ ಧರೇ ॥

॥ ಜಾಜಿಶಯ್ಯಾ ಕಚಕುಚ ಘನಜಘನಾಂಭೋಜ ಮರಾಳಗಾಮಿನಿ ಕರಿಹರ ಮಧ್ಯೇ ಬಿಂಬಾನನವಿಧುಮಂಡಲರೇ॥

ಕಮಲದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಹಂಸದಂತೆ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಸಿಂಹದಂತೆ ಬಡನಡುಉಳ್ಳವಳೇ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲುವ ಮುಖವುವಳ್ಳವಳೇ, ಚಂದನ, ಕುಂಕುಮಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಪರಿಮಳವಾದ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವಳೇ, ಜಾಜಿಹೂವಿನಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹಾಗೂ ನೀಲ ಕೇಶದಿಂದಲೂ ಘನ ನಿತಂಬದಿಂದಲೂ ವಕ್ಷಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವವಳೇ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

॥ ನ಼ಿದ ನ಼ಿಸ಼ ॥ ಸ಼ಾ ಸ಼ ಸ಼ ॥ ಗ಼ ರ಼ಿ ಸ಼ ನಿ ॥ ನಿ ದ ಪ ಮ ॥ ಪ ಪ ಪ ದ ॥ ನಿ ದ ಪ ಮ ॥

॥ ಕ ಮ ಲಸು ॥ ಲೋ ಚನ ॥ ವಿ ಮಲತ ॥ ಟಾ. ಕಿ ನಿ ॥ ಮ ರಾ. ಳ ॥ ಗಾ ಮಿ ನಿ ॥

॥ ಮ ಪ ಮಪ ॥ ಗ ರಿ ಸಾ ॥ ಸಾ ನ಼ೀ ॥ ಸ ಗ ಗ ಮ ॥ ಗ ಮ ಪ ಮ ॥ ಗ ರಿ ಸಾ ॥

॥ ಕ ರಿ ಹ ರ ॥ ಮ ಧ್ಯೇ ॥ ಬಿಂ ಬಾ ॥ .. ನ ನ ॥ ವಿ ಧು ಮಂ. ॥ ಡ ಲ ರೇ ॥

॥ ಪಾ ಮ ಗ ॥ ಮಾ ಗ ರಿ ॥ ಗಾ ರಿ ನ಼ಿ ॥ ಸಾ ಸಾ ॥ ಪ ಪ ಮ ಗ ॥ ಮ ಮ ಗ ರಿ ॥

॥ ಚಂ ದ ನ ॥ ಕುಂ ಕು ಮ ॥ ಸಂ ಕ ಲಿ ॥ ತಾ . ॥ ಪ ರಿ ಮ ಳ ॥ ಕ. ಸ್ತೂ ರಿ ॥

॥ಗಗರಿನ಼ಿ॥ ಸಾ ಸಾ ॥ಸಗರಿಗ॥ಮಗಮಾ॥ಮನಿದನಿ॥ಪದನಿಸ಼॥
॥ತಿಲಕಧ॥ರೇ . ॥ಜಾ . ಜಿ॥ಶ . ಯ್ಯಾ॥ಕಚಕುಚ॥ಘನಜಘ॥

॥ಗ಼ರಿಸ಼ನಿ॥ನಿ ದ ಪಮ॥ಪಪಪದ॥ನಿದಪಮ॥ಮಪಮಪ।ಗರಿಸಾ॥
॥ನಾಂ. . ॥ಭೋ . ಜ॥ಮರಾಳ॥ಗಾ ಮಿನಿ॥ಕರಿಹರ ।ಮ।ಧ್ಯೇ॥

॥ಸಾ ನ಼ೀ ॥ಸಗಗ ಮ॥ಗಮಪ ಮ॥ಗರಿಸಾ॥
॥ಬಿಂಬಾ ॥ನನವಿಧು॥ಮಂ. ಡಲ॥ರೇ. .॥

ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆಗಳು-2

1. ರಾಗ : ಹಂಸಧ್ವನಿ ರಚನೆ: ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

ಆ : ಸರಿಗಪನಿಸ಼

ಅವ : ಸ಼ನಿಪಗರಿಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.)

॥ಸಾ,।ಸಾ।; ॥ಸರಿಗ।ರೀ।ಸನ಼ಿ॥ಸ ಗರಿ।ಸ ಸ।ಸ ನ಼ಿ॥ಫ಼ನ಼ಿಸ।ರಿಸ।ರಿಗ॥
॥ಆ.।. .।.. ॥ರೇರೇ।ದ।ಕ್ಷಿಣ॥ದ್ವಾ ರ।ಕಾ.।. .॥ಪುರನಿ।ವಾ.।.ಸ॥

॥ಪಗರಿ ।ಗರಿ ।ಸನ಼ಿ॥ಸರಿರಿ।ಸಾ।ಸಾ ॥ನ಼ಿಸಾ।ರಿಗ ।ರಿಸ॥ಗರಿಸ।ನ಼ಿಸ।ರಿಗ॥
॥ಶ್ರೀ.ರಾ।.ಜ ।ಗೋ॥ಪಾಲು।ರೇ।ರೇ ॥ಚತು।ಶ್ರುತಿ।ರಿಷ॥ಭ. .।ಅಂ.।ತರ॥

॥ಪಗಪ ।ಗರಿ ।ಸರಿ॥ಗರೀ।ಸನ಼ಿ।ಸಾ ॥ರಿಗಾ।ಸರಿ।ಗಾ॥ಪಗಪ।ಗರಿ।ಗಪ॥
॥ಗಾಂ. ।ಧಾ ।. ರ॥ಚತು।ಶ್ರುತಿ।ಧೈ ॥ವತ।ಸ್ವರ।ಕಾ॥ಕಲಿನಿ।ಷಾ ।. ದ॥

॥ನಿಪನಿ ।ಪಗ ।ರಿಗ॥ಪನೀ।ಸ಼ಸ಼।ಸ಼ನಿ ॥ಸ಼ನಿಸ಼ ।ಸ಼ಸ಼।ಸ಼ನಿ॥ಪನಿಸ಼।ಪನಿ।ಸ಼ನಿ॥
॥ಇತರ ।ಶು. ।.ದ್ಧ॥ಆ. ।ರೋ।. ಹ॥ಅವರೊ।ೕ. ।.ಹ॥ಮದ.।ವ.।ರ್ಜಿತ॥

॥ಸಾ಼ಸ಼ ।ಸ಼ನಿ ।ಪಗ॥ನೀನಿ।ಪಗ।ರಿಸ ॥ರಿಗಪ।ಗರಿ ।ಸನ಼ಿ॥ಸರಿರಿ।ಸಸ।ರಿರಿ॥
॥ಸಗ್ರ ।ಹ. ।. .॥ನ್ಯಾ.।ಸಾಂ।.ಶ ॥ತ್ರಿಪುಟ।ಯು. ।.ಕ್ತ॥ಧೀರ।ಶಂಕ।ರಾ॥

॥ಗಪಗ ।ರಿಸ ।ರಿಗ॥ಗರಿಸ।ನ಼ಿಸ ।ರಿಸ॥ರಿಸನ಼ಿ ।ಫ಼ನ಼ಿ।ಸ಼ನ಼ಿ ॥ಸ ರಿಗ ।ಪನಿ।ಸ಼ನಿ॥
॥ಭರಣ।ಮೇ ।.ಲ॥ಜನಿತ।ಹಂ.।ಸ.॥ಧ್ವನಿ.।ರಾ.।. ಗ॥ಮವಧಾ।. .।ರಯ॥

॥ಪಗರಿ ।ಸನ಼ಿ ।ಫ಼ನ಼ಿ॥ಸ ರಿಗ ।ರಿರಿ।ಸಾ॥
॥ಶ್ರೀ.. ।ರಾ ।ಮ॥ನಮೋ.।ನ.।ಮೋ॥

2. ರಾಗ ಕಲ್ಯಾಣಿ **ತ್ರಿಪುಟ ತಾಳ**

ಆ : ಸರಿಗಮಪದನಿಸ

ಅವ : ಸನಿದಪಮಗರಿಸ

॥ಸಾ , ।ಸಾ।; ॥ಸರಿಸ ।ರಿಸ ।ನ಼ಿಧ಼॥ನ಼ಿಥಾ।ಧ಼ನ಼ಿ।ಸರಿ ॥ಗಮಪ।ಮಗ।ರಿಸ॥

॥ಆ ।. ।. ॥ರೇರೆ।ಮಧು।ಕೈ.॥ ಟಭಾ।. ।ಸು ರ॥ಸಂ. .।. ।. .॥

॥ಗರಿನ಼ಿ ।ಸಾ।ಸಾ॥ಗರೀ।ಸನ಼ಿ।ಧ಼ನ಼ಿ ॥ಧಾ಼॰।ನ಼ಿಸ।ರಿಸ ॥ಗರಿಗ।ಸರಿ ।ನ಼ಿಸ॥

॥ಹಾ. ರು।ರೇ।ರೇ॥ ಚತು।ಶ್ರುತಿ।ರಿಷ ॥ಭ. ।ಅಂ.।ತರ॥ಗಾಂ.।ಧಾ.।.ರ॥

॥ಗಗಮ।ಗರಿ ।ಸನ಼ಿ॥ಧ಼ಗಾ।ರಿಗ।ರಿಸ॥ಸಗರಿ।ಸರಿ।ಸಸ ॥ಗಮಪ।ಪದ।ನಿದ॥ದಗರಿ।ಗಸ।ನಿದ॥

॥ಪ್ರತಿಮ।ಧ್ಯಮ।ಚತುಃ॥ಶ್ರುತಿ।ಧೈ.।..॥ವತ-।ಸ್ವರ।ಕಾ-॥ಕಲಿನಿ ।ಶಾ-।-ದ॥ ಇತರ।ಶು-।-ದ್ಧ॥

॥ದನಿಸ।ರಿಸ ।ಗಗ॥ ದಗಗ।ಮಗ ।ರಿಗ॥ಸನೀ।ದಾ।ನಿಸ ॥

॥ಆ--।ರೋ॰।-ಹ॥ ಅವ.।ರೋ॰।.ಹ॥ಸಂ ।ಪೂ।. ರ್ಣ॥

॥ನಿರಿಸ ।ರಿನಿ।ಸಾ॥ನಿದಮ।ಗರಿ। ಸರಿ॥ಗಮಪ।ದದ ।ಪಮ॥ಗ ಮಪ ।ದಾ ।ನಿದ॥

॥ಸ. ಗ್ರ ।ಹ.।. ॥ನ್ಯಾ.।ಸಾಂ।.ಶ ॥ತ್ರಿಪುಟ।ಯು.।.ಕ್ತ ॥ಮೇ॰. .।ಲಾ ।.ಧಿ॥

॥ನಿಸನಿ ।ದಾ।ನಿಸ॥ದನಿಸ।ನಿದ।ಪಮ॥ನಿ ದಪ।ಪಮ।ಗರಿ॥ಸರಿಗ ।ಮಪ।ದನಿ॥

॥ಕಾ. .।..।.ರ ॥ಮೇಚ।ಕ. ।ಲ್ಯಾ.॥ಣಿ. .।ರಾ.।. ಗ॥ಮವಧಾ।. . ।ರಯ॥

॥ಸನಿದ ।ಪಮ ।ಗರಿ ॥ಸರೀ ।ಸರಿ।ಸಾ ॥

॥ಶ್ರೀ॰. .।ರಾ ।. ಮ॥ನಮೋ॰।ನ.।ಮೋ॰॥

ಕ್ರಸಂ - **12**

ಜತಿ ಸ್ವರಗಳು-4

ರಾಗ - ಖರಹರಪ್ರಿಯ **ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು - ವೀಣೆಶೇಷಣ್ಣ** **ಆದಿತಾಳ**

ಆ: ಸರಿಗಮಪದನಿಸ (1)

ಅವ: ಸನಿದಪಮಗರಿಸ

ಪಲ್ಲವಿ :

1. ॥ಮಾ ; ; ಗಾ ; ರೀ ; ನ಼ೀ।ಸಾ ; ; ಧ಼ಾ ।ನ಼ೀಸಾ ರೀ ಗಾ॥
2. ॥ಮಾ ; ; ಗಾ ; ರೀ ; ನ಼ೀ।ಸಾ ; ; ನ಼ಿಸ ।ರೀಸರಿಗಾರಿಗ॥
3. ॥ಮಾ ; ; ಗಾ ; ರೀ ; ನ಼ೀ।ಸಾ ; ; ರಿಗ ।ರಿಸನ಼ಿಧ಼ ನ಼ಿಸರಿಗ॥
4. ॥ಮಾ ; ; ಗಾ ; ರೀ ; ನ಼ೀ।ಸಾ ; ; ಮಗ।ರಿಸನ಼ಿಧ಼ ನ಼ಿಸರಿಗ॥

ಚ 1. ॥ ಮಾ , ಗಾರಿ ಪಮಗಾರಿ ಪದನಿಪದ । ಪಾಮಗ ಪಮಗಮ । ಗಾರಿ ನಿ಼ಸಾರಿಗ ॥ ಮಾ

ಚ 2. ॥ ರಿಗಮ ಗಮಪಮಗ ರಿಗಮ ನಿದಪಮಗ । ರಿಗಮ ಸ಼ನಿದಪಮ । ರಿಗಮ ರಿಗಸರಿಗ ॥ ಮಾ

ಚ 3. ॥ ಗಾ, ಮಪಮಗರಿ ಗಾ, ರಿಸನಿ಼ಸರಿ । ಗಾ, ನಿ಼ದ಼ನಿ಼ಸರಿ । ಗಾ, ಫ಼ದ಼ನಿ಼ಸರಿ ॥

॥ ಗಾ, ಮಪಮಗರಿ ಗಾ, ಸ಼ನಿದಪಮ । ಗಾ, ರಿಗಮಸಾ । ರಿಗಮ ನಿ಼ಸಾರಿಗ ॥ ಮಾ.

ಚ 4. ॥ ಮಾ, ಗಮಪಮಗ ಮಗರಿಸ ನಿ಼ಸರಿಗ । ಮಾ, ಗಮರಿಗಸ । ಗರಿಸನಿ಼ ಸನಿ಼ದ಼ಫ಼ ॥

॥ ಘ಼ಾಫ಼ದ಼ ನಿ಼ಸರಿಗ ಮಾಪದ ಪನಿದಪ । ಮಾಪದ ನಿಸ಼ರಿ಼ಗ಼ । ಮ಼ಾಗ಼ರಿ಼ ಸ಼ನಿದಪ॥

॥ ಮಾಸರಿಗಮರಿಗ ಮಪಮಧಪಮನಿದ। ಪಮಸ಼ನಿದಪಮದ । ಪನಿದಸ಼ನೀದಪ॥ಮಾ

ಚ 5. ॥ ಪದನಿದಾನಿ ಪನಿದಪಮಗಾರಿಗಮ । ಪಾ,ದಪಮಗ ಪ । ಮಾ, ಗಾರಿಗಮ ॥

॥ ಪಮಾಗರಿಸ ಮಗಾರಿಸ ಗರೀನಿ಼ಸ । ರಿಗಮಪಾಮಗರಿ । ಗಮಪದ ನೀದಪ॥

॥ ಮಪಮದಾದ ಪದಪನೀನಿ ದಪಮಗ । ಪಮಾಗರಿಸ ರಿಗ । ಮಪದನಿಸ಼ಾ ದನಿ ॥

॥ ಸ಼ರಿ಼ಗ಼ರೀಗ಼ ಸ಼ಮ಼ಗ಼ಾರಿ಼ಸ಼ ನಿದಪಮ । ಪಸ಼ಾನಿದಪಮಪ । ಮಗರೀ ಸಾರೀಗ ॥ ಮಾ

ಚ 6. ॥ ದಾನಿದ ನಿಸ಼ದನಿ ಸ಼ಾಸ಼ದ ನಿಪದನಿ । ಸ಼ಾ, ನಿದಪಮಗ । ರೀ, ಸರಿಗಮಪ ॥

॥ ದಾನಿಪದಪ ಸ಼ನೀದಪಮ ಪದನಿಸ಼ । ನೀ, ದನಿಪದಮ । ಪಾ, ಮನಿದನಿಪ ॥

॥ ದಪದ ಮಪಮ ನಿದನಿ ಪದಪ ಸ಼ನಿದಪ । ಮಾ, ಪಗಾರಿಸ । ರಿಗಮಪದನಿಸ಼ರಿ಼ ॥

॥ ಗ಼ಮ಼ರಿ಼ಗ಼ ಸ಼ರಿ಼ಗ಼ರಿ಼ ಸ಼ನಿರಿ಼ಸ಼ಾನಿದಪ । ಮದಪಾಮಗರಿಸ । ನಿ಼ಸಾ ದ಼ನಿ಼ಸರಿಗ ॥ ಮಾ

ರಾಗ ಕಾಂಭೋಜಿ (2) **ಆದಿತಾಳ**

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಸ಼

ಅವ: ಸ಼ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ :

1. ॥ ಸ಼ಾ, ಸ಼ನಿಪಾದ । ಸ಼ಾ, ದ । ರಿ಼ನೀದ ॥ ಪಾ, ದಮಗಾರಿ । ಸಾ, ರಿ । ೯ಗಾಮ ॥

2. ॥ ಪಾದ ಸ಼ನಿಪಾದ । ಸ಼ಾ, ದ । ರಿ಼ನೀದ ॥ ಪಾ, ದಮಗಾರಿ । ಸಾ, ರಿ । ಗಮಪದ ॥ ಸ಼ಾ॥

ಚ. 1. ॥ ಸ಼ರಿ಼ಸ಼ನಿದಪಮಗ ರಿಗರಿಸ ನಿ಼ದ಼ಫ಼ದ಼ । ಸಾ, ರಿಗಮಪದ । ಸ಼ಾ, ಮಗಪದಸ಼ ॥ ಪದಸ಼ರಿ಼ಗ಼ರಿ಼ ಸ಼ ನಿ ಪಾ ದ ।

2 ॥ ದಸ಼ನಿದಪಮಗಾ ನಿದಪಮಗರಿಸಾ । ದಪಮಗರಿಸಾ , । ಪಮಗರಿ ಸನಿ಼ೀದ಼ ॥

॥ ಫ಼ದ಼ಸರಿಗಮಾ, ಪದಸ಼ನಿದಪಾದ । ಸ಼ನಿದಪದಸ಼ಾ, । ರಿ಼ಗ಼ರಿ಼ಸ಼ ನಿದಪಾ ॥ ದ ಸ಼ನಿದಪದ ಸ಼ ನಿ ಪಾ ದ ।

3. ॥ ರೀ಼ . ಗ಼ ಸ಼ಾ . ರಿ಼ ದಾ . ಸ಼ ಪಾ . ದ । ಮಾ. ಪ ಗಾ . ಮ । ರೀ . ಗ ಸಾ . ಸ ॥

॥ ನಿ಼ಫ಼ಾ ದ಼ಸರಿಗಮ ಪದಾಮಗಪದಸ಼ । ನಿದಾ ಪದಸ಼ರಿ಼ಗ಼ । ರಿ಼ಸ಼ಾ ಮ಼ಗ಼ರಿ಼ಸ಼ನಿ ॥ ದಪಾಮಪದ ಸ಼ ನಿ ಪಾ ದ ।

4. ॥ ಮಗರಿಗರಿ ಮಗರಿಸ ಗರಿಸರಿಸನಿದ। ಪದಸನಿದ ಪಮಗ। ರಿಮಗರಿ ಸನಿಧಪ ॥

॥ ಸಾ. ಗರಿಸನಿಧ ಪಧಸರಿಗ ಸರಿಗ । ಮಾ ಪದನಿದಪದ । ಮಗಾ ಪದಸರಿಗ ॥

॥ ರಿಸಾನಿದಪ ದಸರಿಸನಿದಪ ಮಾಗ । ಪದಾಸ ನಿದಪದ । ಸನೀದ ಪಮಗಾ ॥

॥ ರಿಗಾಮ ಪದಮಗ ಪದಸ ಪದಸರಿಗ। ರೀ. ಸನಿದಪದ । ಸಾ. ರಿಗಮಗರಿ ॥ ಸನೀದಪದ ಸನಿಪಾದ।

(ಸೂಚನೆ: ಈ ಜತಿಸ್ವರ ಚರಣವು ಅನಾಗತ ಗ್ರಹದಲ್ಲಿದ್ದು ಸನಿಪಾದ ಎಂದೇ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.)

1. 65ನೇ ಮೇಳಕರ್ತ

ರಾಗ : ಕಲ್ಯಾಣಿ **(3)** **ಆದಿತಾಳ**

ಆರೋಹಣ : ಸ ರಿ$_2$ ಗ$_3$ ಮ$_2$ ಪ ದ$_2$ ನಿ$_3$ ಸ

ಅವರೋಹಣ : ಸ ನಿ$_3$ ದ$_2$ ಪ ಮ$_2$ ಗ$_3$ ರಿ$_2$ ಸ

1. ಸಾ ; ನೀ ದಾ ; ಪ ಮ ಪ ಗ ಮಾ । ಪಾ ; ; ಸ ನಿ । ದ ಪ ಮ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥

2. ಸಾ, ಸ ನಿ ದ ಪ ದ ನೀ ನಿ ದ ಪ ಮ ಪ । ದಾ, ದ ಪ ಮ ಗ ಮ । ಪಾ, ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥ ಸಾ ॥

3. ಸಾ, ರಿ ಸಾ, ರಿ ಸ ಸ ನಿ ನಿ ದ ದ ಪ ದ । ನೀ ನಿ ದಾ, ನಿ । ದ ದ ಪ ಪ ಮ ಮ ಗ ಮ ॥
ಪಾ, ದ ಪಾ, ದ ಪ ಪ ಮ ಮ ಗ ಗ ರಿ ರಿ । ಸಾ, ರಿ ಸಾ, ಗ । ರೀ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥ ಸಾ ॥

4. ಸಾ, ರಿ ಗ ರಿ ಸ ನಿ ದ ನಿ ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಪ । ದಾ, ನಿ ಸ ನಿ ದ ಪ । ಮ ಪ ದ ಪ ಪ ಮ ಗ ಮ ॥
ಪಾ, ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ । ಗ ಮ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ನಿ ॥ ಗಾ, ಮ ಗ ರಿ ಸ ನಿ । ಧ ಫ ಧ ನಿ ಸ ರಿ ಗ ರಿ ॥
ರಿಸಾ ಗ ರೀ ಪ ಮ ದ ಪಾ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ । ಸ ರಿ ಗ ನಿ ಸ ರಿ ದ ನಿ । ಸ ಪ ದ ನಿ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥
ರಿಸಾ ಸ ನಿ ದ ದ ಪಾ ಪ ಮ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ । ಸಸಾ ಪಪಾ ಸನಿ । ದ ಪ ಮ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ॥ ಸಾ ॥

ರಾಗ : ಸ್ವರಜತಿ ಜತಿಸ್ವರ (4) ತಾಳ : ಆದಿತಾಳ

ಆರೋಹಣ : ಸ ರಿ ಗ ಪ ದ ಸ

ಅವರೋಹಣ : ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ದಾಸಾ ನೀದಾ । ಪಾದಪ ಮಗರಿಸ । ರಿಸನಿಧ ಸಾ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ಮಾಗಾ ಪಾದಾ । ರೀ॰ಸ ನೀ॰ದ । ಪಾ॰ಮಗಾರೀ॰ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ||

1 || ಸಾ॰ರಿ ಗಾಗಾ ಗಾ ಗಾರಿಗ । ಪಾ॰ಪ ಪಾಪಾ । ಪಾ॰॰ ಮಗರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಗಾ ಗಾ ಗಾರಿಗ । ಪಾ॰ಪ ಪಾಪಾ । ಪಾ॰॰ ದಪಮಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಗಾ ಗಾ ಗಾರಿಗ । ಪಾ॰ಪ ಪಾಪಾ । ಸನಿದಪ ಮಗರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಗಾ ಗಾ ಗಾರಿಗ । ಪಾ॰ಪ ಪಾಪಾ । ಪಾ॰॰ ಪಾದಪ ||

|| ಸಾ॰ಸ ಸಾಸಾ ಗರಿಸನಿ ನಿದಪಾ। ಪದಪಮ ಗಗರೀ। ಗಪಮಗ ರಿಸರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ||

2 || ಪಾ॰॰ ಮಗರಿಗ ದಾ ಮಗರಿಗ । ಪಾ ಮಗರಿಗ । ಪಾಪ ಪಾ ||

|| ಗಾ॰॰ ರಿಸನಿದ ರೀ॰ ರಿಸನಿದ । ಸಾ ರಿಸನಿದ । ಸಾಸಾ ಸಾ ||

|| ಗಾರಿಸ ರೀ॰ರೀ॰ ರೀ॰ ರೀ॰ಸನಿ । ದಾದಾ ದಾ । ದಾಪಮ ಗಾಗಾ ||

|| ಗಾ॰॰ ಸರಿಗದ ಪಾ ರಿಸರಿಗ । ಸಾ ಗರಿಸನಿ । ದಪಮಗ ರಿಸರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ||

3 || ಪಪಪಾ ರಿರಿರೀ॰ ಗಪಮಗ ಗಾ । ಗಪಮಗ ಮಗರಿಸ । ರಿಗರಿಸ ಸಾ ||

|| ರಿಸನಿಧ ಸಾ ಮಗರಿಗ ಪಾ । ದಪದರಿ ಸಾ । ರಿಸನಿದ ಪಮಗರಿ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ||

4 || ಪಾ ॰॰ ಪದಪಮ ಗರಿಗಾ । ಗಾ ॰॰ । ಪದಪಮ ಗಗರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ಸ ಸಾಸಾ ಸಾ ಸರಿಗಾ । ರಿಗಪಾ ದಪದಾ । ಮಗರಿಗ ದಾಪಮ ||

|| ಗರಿಸಾ ಸಾ ರೀ॰ಸನಿ ದಪದಾ । ದಾ ಗಾರಿಸ । ನಿದರೀ॰ ರೀ॰ ||

|| ಸಾರಿಗ ಸರಿಸನಿ ದಾ ಪಾದನಿ । ಪದಪಾ ॰ಮಗದ । ಪಾ॰ಮ ಗಗರಿಗ ||

|| ಸಾ॰ರಿ ಗಾಪಾ ||

ಕ್ರಸಂ - **13** ತಾನವರ್ಣಗಳು- 4 (ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ)

ರಾಗ - ಶಂಕರಾಭರಣ ಸಾಮಿ ನಿನ್ನೆ ಕೋರಿ - ವೀಣಾ ಕುಪ್ಪಯ್ಯ ತಾಳ - ಆದಿತಾಳ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ (1)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಸಾಮಿ ನಿನ್ನೆ ಕೋರಿ ಚಾಲಮರುಲು ಕೊನ್ನದಿರ ॥

ಅ.ಪ ॥ ತಾಮಸಮುಸೇಯಕ. ದಯಜೂಡರಾ ರಾಜಗೋಪಾಲ॥

ಚ. ॥ ನೀರಜಾಕ್ಷಿ ನೀಪೈ ॥

ಸ್ವಾಮಿ , ನೀರಜಾಕ್ಷಿಯು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೋರುತ್ತಾ ಬಹಳವಾಗಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮರುಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿಧಾನ ಮಾಡದೆ, ದಯೆ ತೋರು ರಾಜಗೋಪಾಲ ಎಂದು ನಾಯಕಿಯಾದ ನೀರಜಾಕ್ಷಿಯ ಸಖಿಯು, ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಪ ॥ ಸಾ ; ನಿಸದನಿ ಪಾಮಪ ಗಾಮಾ । ಪಾದನಿಪಾ ದನಿ । ಸರಿಸನಿದಪದನಿ ॥

॥ ಸಾ ,, ,,,,ಮಿ . . ನಿ . । ನ್ನೆ . . . ಕೋ । . . . . . . ರಿ . ॥

॥ ಸಾಸದಪಮ ಪಾಪಮಗರಿ ಸರಿಗಸ । ನಿಫಧನಿಸಾ ಪಮ । ಗರಿಗಮ ಪಾದನಿ ॥

॥ ಚಾಲ . . . ಮರು . . . ಲು ... । ಕೊ . . . . . ನ್ನ . । ದಿ . . ರ . . . ॥

ಅಪ ॥ ಸಾದದಪಮ ದಪಾಮ ಗಪಗಾಮರಿ । ಗಮಪ ದದಪ ಮಪ । ದನಿಸನಿ ಸಾರಿಗ ॥

॥ ತಾ . . . . . ಮ . ಸ . . . . . . । ಮು . . ಸೇ . . ಯ । . . . . . ಕ . . ॥

॥ ಮಗರಿ ಸಸರಿ ಸನಿದಪ ದನಿಸರಿ ಸಾ । ಸದಪ ಪಾಮಗರಿ । ಸಮಗಮ ಪಾದನಿ ॥

॥ ದ . . ಯ . . ಜೂ . . . ಡ . . . ರಾ । . . . ರಾಜಗೋ. । ಪಾ . . . ಲ . . ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಸರಿನಿಸ ದನಿಸ ಪದನಿಸ ದಪಮಪದ । ಮಪಗಮಪ ರಿಗಮ । ಸರಿಗಮಪದನಿಸ ॥

॥ ರಿಗಮಗರಿಗರಿಸ ನಿಪದನಿ ಸಾಪಾ । ಸನಿದಪಾಮಗರಿ । ಸರೀಗಮಪದನಿ ॥ ಸಾಮಿ

ಎತ್ತುಗಡೆಸ್ವರ

॥ ಪಾದನಿಸ ಸನಿದ ಪಮಗರಿ ಗಾಮಾ । ಪಾಮದಾಪ ಸನಿ । ದಪ ಮಗಮರಿಗಮ ॥

॥ ನೀ . . . ರ . . . ಜಾ . . . . . . । ಕ್ಷೀ . ನೀ . ಪೈ । . . . . ॥

1. ॥ ಪಾ, ಮಾ, ಪಾ, ಗಾಮಾರೀಗ । ಸಾ, ರೀ, ನೀ । ಸಾರೀಗಾಮ ॥ ನೀರ

2. ॥ ಪದಾ ಪಮಗ ಮಪಾಮಗಮ ರಿಗಾರಿ । ಸನಿ ಧನೀಫಧನಿ । ಸರೀನಿಸರಿಗಮ ॥ ನೀರ

3. ॥ ಮಾದಪಮಗಮಾ ಪಗಮರಿಗಸಾನಿ । ಸಮಗರಿ ಸನಿಧನಿ । ಸರಿಗಮಪಾ ಗಮ ॥
॥ ಪದನಿ ಪದನಿಸೆರಿ ಸೆಗೆರೀಸೆನಿದನಿ । ಸೊರಿನಿದಪಾ ದ । ಮಗರಿ ಸಾರಿಗಮ ॥ ನೀರ

4. ॥ ಪಾಮಪಗಮರಿಗಸಾ ಮಗರಿಸನಿಪ । ಧಾನಿಸರಿಸನೀ । ಸರಿಗಮ ಪಾದಪ ॥
॥ ಸೊನಿರೀಸೆ ಮೆಗೆರಿಗೆ ಸೊನಿಪದನಿ । ಸೊಸೊ ನಿದಪಾ । ಮಗರಿ ಸಾರಿಗಮ ॥ ನೀರ

ರಾಗ - ಆಭೋಗಿ ಎವ್ವರಿಬೋಧನ - ಪಟ್ಣಂ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಯ್ಯರ್ ತಾಳ - ಆದಿತಾಳ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ದ ಸೆ (2)

ಅವ: ಸೆ ದ ಮ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಎವ್ವರಿಬೋಧನವಿನಿಯಿ ಲಾಗು ಜೇಸೇವುರಾ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಜವ್ವಮುಗಾನನ್ನೇಲುರಾ ಶೇಷಾಚಲೇಂದ್ರ ಶ್ರೀವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ॥

ಚ. ॥ ಮರುಬಾರಿಕೋರ್ವನುರ ॥

ಯಾರ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿದೆ ಶೇಷಾಚಲೇಂದ್ರನಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಬೇಗ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ಮನ್ಮಥಬಾಣದ ಆಘಾತವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ.

ಪ. ॥ ರೀಗಾರಿರಿಸಾ ಸರಿಸಸ ಧಮಧಾ । ಮಧಸಧಾಸ ಧಸ । ರಿಗಾ ಮಗಗರಿಸ ॥
॥ ಎವ್ವರಿ . . ಬೋ . . ಧ . . । ನ . . . . । ವಿ . ನಿ . . . . ॥
॥ ರಿಗಮಗಾಮ ರಿಗಸರೀ ಧಸರಿಗಮ । ದಮದಸೊಸೆ ದ ಸೆ । ದಮಾ ಗಮಗರಿಸ ॥
॥ ಯಿ . . . . . . ಲಾ . . . ಗು . । ಜೇ . . . . ಸೇ । . . . . ವು ರ . . ॥

ಅ.ಪ ॥ ದಸೆದದಾಮ ದದಮಗಾರಿ ಗಮರಿಗ । ಸರಿಗಮಾಮ ದಮ । ಗರಿ ಗಮದದಸೊ ॥
॥ ಜ . . ವ್ವ . . ಮು . . ಗ . . ನ . . . . । ನ್ನೇ . . ಲು . ರಾ . । ಶೇ . . . ಷಾ ॥
॥ ದಸೆರಿಸೊರಿ ಗೆಮೆರಿಗಾ ಮೆಗೆಗೆರಿಸೆ । ರಿಗೆರಿಸೆರಿ ದರಿಸೆ । ಸೆದಮ ದಮ ಗರಿಸ ॥
॥ ಚ . ಲೇಂ ದ್ರ . . . . ಶ್ರೀ . . . . । ವೆಂ . . . ಕ . . । ಟೇ . . ಶ್ವ . ರ . . ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ರಿಗಮರೀಗ ಸರಿಗಸಾರಿ ಸಧಮಧ । ಸಧಸರೀರಿಗ ಸ । ರಿ ಮಾದಮಗರಿಸ ॥
॥ ರಿಗಮಗಾಮ ದಮದಸೊ ರಿಗೆಸೆರಿಗೆ । ಮೆಗೆರಿ ಗೊರಿಸೆದ । ರಿಸೊ ದಮಗರಿಸ ॥ ಎವ್ವರಿ.

ಚರಣ

ಎ.ಸ್ವ ॥ ಮಾದಮದಾ ; ದಸ಼ದಮದದಸಾ಼ । ದಸ಼ದದಮಾ ದಮ । ಗರಿಸ ರಿಗ ಸರಿಗ ॥
॥ ಮ ರು ಬಾ . . . . . . ರಿ . . । ಕೋ . . . . . ರ್ವ । . . . . ನು . ರ . . ॥

1. ॥ ಮಾ ; ; ದಾಮಾದಾ ; ಸಾ಼ । ದಾಮಾ ; ಗಾ । ರೀ ಸಾರೀಗಾ ॥ ಮರು

2. ॥ ಮದಸ಼ದಾಮ ದಮಗರೀ ಗಮಗರಿಸ । ಧ಼ಸಾ ರಿಗಮದಸ಼ । ,ದಮಗರಿ ಸರಿಗ ॥ ಮರು

3. ॥ ದಸ಼ದಮ ಗರಿಗಮ ದಮಗರಿಗ ಸರಿಸ । ರಿಗಮದ ಸ಼ರಿ಼ಗರಿ಼ । ಸ಼ದಮಗರಿ ಸರಿಗ ॥ ಮರು

4. ॥ ಸಾ಼, ಸಾ಼ ಸ಼ರಿ಼ಗ಼ಸ಼ರೀ಼ ರಿ಼ಸ಼ದಮದ । ಸಾ಼ಸ಼ದ ರಿ಼ಸ಼ದಾ । ಸ಼ದಮಾ ಗರಿಸರಿ ॥
॥ ಗಮದಾ ಸ಼ರಿ಼ಗ಼ಮ಼ರೀ಼ ಗ಼ರಿ಼ಸ಼ದಸ಼ರಿ಼ । ಸಾ಼ದಮ ದಸ಼ದಾ । ಮಾಗರಿ ಸಾರಿಗ ॥ ಮರು.

ರಾಗ - ಶ್ರೀರಾಗ ಆದಿತಾಳ

ಸಾಮಿ ನಿನ್ನೇ -ಕೋರಿ ಕರೂರು ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ, ಕರೂರು ದೇವುಡು ಅಯ್ಯ

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ನಿ ಸ಼ (3)
ಅವ: ಸ಼ ನಿ ಪ ದ ನಿ ಪ ಮ ರಿ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಸಾಮಿ ನಿನ್ನೇ ಕೋರಿಯುನ್ನಾನು ಚಲಮುಸೇಯ ಮೇರಗಾದುರ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಭೂಮಿಲೋವೆಲಯು ಶ್ರೀ ಗರ್ಭಪುರಿ ನಿವಾಸ ಪಶುಪತೀಶ ॥

ಚ. ॥ ಕಾಮಕೋಟಿ ಸುಂದರ ನನ್ನೇಲುಕೋರ ॥

ಸಾಮಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಠ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ಶ್ರೀ ಗರ್ಭಪುರಿ ನಿವಾಸನಾದ ಪಶುಪತೀಶನೇ , ಶಿವನೇ, ಕೋಟಿ ಮನ್ಮಥರನ್ನು ಮೀರಿಸುವಷ್ಟು ಸುಂದರನಾಗಿರುವ ಶಿವನೇ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಪ ॥ ಪಾ, ಪಮರಿ ಗರಿಸನ಼ೀ ಪ಼ನ಼ಿಸರಿನ಼ಿ । ಸಾ ; ; ನ಼ಿ ಸ । ರಿಗರಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಸಾ. ಮಿ .... ನಿ . .ನ್ನೇ ಕೋ ...... । ರಿ ... ಯು । ನ್ನಾ .... ನು ॥
॥ ಪಮಾನಿಪನಿಪಮ ರಿಗಾರಿ ನ಼ಿ ಸರಿಗ । ರಿಸಾನ಼ಿ ಪ಼ನ಼ಿಸರಿ । ಗರೀಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಚ . . . . ಲ ಮು . ಸೇಯ ಮೇ . . । . . ರ ಗಾ . . । . . ದು . ರ . . . ॥

ಅ.ಪ. ॥ ನೀ ; ; ಸ಼ ನಿಪಮಾ ರಿಗರಿಸರಿ । ಸಾ ; ; ಮರಿ । ಪಮನಿಪ ಸ಼ನಿಮಪ ॥
॥ ಭೂ . . ಮಿ ಲೊ ವೆ . . ಲ । ಯು . . . ಶ್ರೀ । ಗ . .... ರ್ಭ . . . ॥
॥ ನಿಸ಼ರಿ಼ಗಾರಿ಼ ಸ಼ರಿ಼ ನಿಸಾ಼ನಿ ಪನಿಸ಼ರಿ಼ । ಸ಼ನೀ ಪದನಿ ಪಮ । ರಿಗರಿಸ ನ಼ಿಸರಿಮ . . ॥
॥ ಪು . ರಿ . . ನಿ . ವಾ . . . ಸ . . . । ಪ . . ಶು . . ಪ . । ತೀ . . ಶ . . . . . . ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಪಾಪಮರಿ ರಿಗರಿರಿಸ ಸನ್ನಿನ್ನಿಪ್ಪನ್ನಿನ್ನಿ । ಸಾ ಸನ್ನಿನ್ನಿಪ ನ್ನಿಸ । ರಿಗರಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಪಮನಿಪ ಸನಿರಿಸ ಗರಿಸನಿಪನಿಸರಿ । ಗರೀಸ ನಿಪಾಮ । ರಿಗರಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥ ಸಾಮಿ

ಚರಣ

ಎ.ಸ್ವ ॥ ಸಾ ; ; ಸನಿಪಪಮ ರಿಗರಿಸ ರಿ । ಸಾ ; ಸಾ ನ್ನಿಸ । ರಿ ಗ ರಿ ಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಕಾ ,, ,, ಮ .ಕೋ . ಟಿ . .ಸುಂ । ದ ... ರ .. ನ .. । ನ್ನೇ . . . ಲು ಕೋ. . ರ ॥

1. ॥ ಸಾ ; ; ರೀನೀಪಾಮಾ ರೀ । ಗಾರೀಸಾ ಸಾ । ರೀಮಾಪಾನೀ ॥ ಕಾಮ

2. ॥ ನೀ ; ; ಸನಿಪಮ ರಿಗರಿಸನ್ನೀ । ; ಸನ್ನಿಪ್ಪಮ ಪ್ಪನ್ನಿ । ಸರಿನ್ನಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥ ಕಾಮ

3. ॥ ಮಾ ; ; ಪನಿಮಪ ರಿಮರಿರಿಗರಿ । ಸಾ ; ; ನ್ನಿಸ । ರಿಗರಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಪನಿಸರಿ ಗರಿರಿಗ ರಿರಿಸನಿ ಪನಿಸಾ । ರೀನೀಪಮ ರಿಗ । ರಿಸ ನ್ನಿಸರಿಮಪನಿ ॥ ಕಾಮ

4. ॥ ನೀಪಮ ರಿಗರಿಸ ನ್ನೀಪ್ಪಮ ಪ್ಪನ್ನಿಸರಿ । ನ್ನೀಸರಿ ಗರಿರಿಸ । ನ್ನೀಸರಿ ಮರಿಗರಿ ॥
॥ ನ್ನೀಸರಿ ಪಮರಿಸ ನ್ನೀಸರಿ ಮಪನಿಪ । ನೀಸರೀ ನಿಸನಿ ಪ । ನೀಪಮ ರಿಮಪನಿ ॥ ಕಾಮ

5. ॥ ಸಾ ; ; ಸರಿನಿಸ ಪನಿಮಪ ರಿಗ । ರಿರಿಗರಿಸಾ ನ್ನಿಸ । ರಿಗರಿಸ ರಿಮಪನಿ ॥
॥ ಸನೀಪದನಿಪಮ ರಿಗಾರಿ ಸರಿಸಾ । ಸನ್ನೀಪ್ಪ ನ್ನಿನ್ನಿಸನ್ನಿ । ಸರಿಮರಿ ರಿಮಪನಿ॥
॥ ಸರಿಗ ನಿಸರಿ ಪನಿಸ ಮಪನಿ ರಿಮಪ ಸ । ರಿಮ ನ್ನಿಸರಿಮಪನಿ । ಸರಿಗರಿ ರಿಸನಿನಿ ॥
॥ ರಿನೀಸ ಪನಿಮಪ ನಿಮಾಪ ರಿಗರಿಸ । ರಿನ್ನೀಸ ಪ್ಪನಿಸರಿ । ನ್ನಿಸರಿ ಸರಿಮಪನಿ ॥ ಕಾಮ

ರಾಗ - ವಸಂತ **ನಿನ್ನು ಕೋರಿ - ಪೆದ್ದ ಶಿಂಗ್ರಾಚಾರ್ಯ** **ತಾಳ - ಆದಿ**

ಆ: ಸ ಮ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ (4)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಮ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ನಿನ್ನು ಕೋರಿಯುನ್ನಾನುರ ನೆನರುಂಚಿ ನನ್ನೇಲು ಕೋರ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಪನ್ನಗಶಯನುಡೌಶ್ರೀ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ದೇವ ॥

ಚ. ॥ ಸುಮ ಶರುನಿ ಬಾರಿ ಕೋರ್ವಲೇರ ॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತಿದ್ದೇನೆ, ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಯ್ಯ. ಪನ್ನಗ ಶಯನನಾದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ದೇವ, ಮನ್ಮಥನ ಬಾದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸೆಂದು ನಾಯಕಿ, ನಾಯಕ ಭಾವದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪ   ॥ ಗಾಮಾದಾ ; ನಿನಿದನಿ ಸಾ ; । ದ ನಿಸೆನೀದ ದನಿ । ದದಮ ಗಮಗರಿಸ ॥

॥ ನಿನ್ನು ಕೋ . . . . .. ರಿ . . । ಯು . . . . ನ್ನಾ । . . . ನು . ರ . . ॥

॥ ರಿಸನ್ನಿಧಾನ್ನಿ ಸರಿಸನ್ನಿ ಸಗಮದದನಿ । ಸಗರಿಸನಿದ ಸನಿ । ದದಮ ಗಮಗರಿಸ ॥

॥ ನೆ . . ನ ... ರುಂ . . ಚಿ . ನ . . .. । ನ್ನೇ . . ಲು ಕೋ । . . . . ರ . .. . ॥

ಅ.ಪ. ॥ ದಾ, ದಮದ ನಿನಿದದಮ ಗಮಗರಿಸ । ಮಗಮಸಾರಿ ಸಮ । ಗಮದನಿಸಾ ; ॥

॥ ಪ . . ನ್ನ . . . ಗ . . . . . . ಶ . . . . । ಯ . . . ನು . . ಡೌ । . . . . ಶ್ರೀ ॥

॥ ಸಗಮಗರಿಸ ನಿಸಗರಿಸನಿ ದಮದನಿ । ಸನಿರಿಸಾನಿದಮ । ದಮಾ ಗಮಗರಿಸ ॥

॥ ಪಾ . . . . . . ರ್ಥ . ... ಸಾ . . . . . । ರ . . ಥಿ . . . . । ದೇ . . . ವ . . . . ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ರಿಸನ್ನಿಧನ್ನಿಸ ಮಧನ್ನಿಸರಿನ್ನಿ ಸಗಗಮ । ಸರಿಸಮಗಮ ದಮ । ಗನಿದ ಸನಿದಮಗ ॥

॥ ಮಗರಿಸಾ ದಮಗರಿ ನಿದಮಗ ಸನಿರಿ । ಸಾ ನಿ ದ ಮ ನಿದಾ । ಮಗ ದಮಾಗರಿಸ ॥ ನಿನ್ನು

ಚರಣ

॥ ಸಾ, ರಿಸನಿದನಿದದಮ ಗಮಗರಿರಿ । ಸಾ ; ; ಸನಿ । ದದಮ ಗಮದದನಿ ॥

॥ ಸು ಮ. . ಶ ರು . . . ನಿ . . . .. . । ಬಾ . . . . ರಿ . . । ಕೋ. . . ವ್ಹ . ಲೇ ರ ॥

1. ॥ ಸಾ, ನೀ, ದಾ ಮಾ, ಗಾ, ರೀ । ಸಾ, ನೀ, ಧಾ । ನಿಸಾ ಗಾಮದನಿ ॥ ಸುಮ

2. ॥ ಸಾನಿದಮಗ ದಾಮಗರಿಸಾ ನಿಧನ್ನಿ । ಸರಿಸಾಮಗಮ ದ । ಮಗ ನಿದಾಮದನಿ ॥ ಸುಮ

3. ॥ ದಾ, ನೀಸ ದನಿಸ ದನಿದಮ ಗಮನಿ । ದಾ, ಮಗಮದಮ । ಗಮಗಗರಿರಿಸನ್ನಿ ॥

   ॥ ಧಾ, ನೀಸ ಧನ್ನಿಸರಿಸನ್ನಿ ಸಗಗಮ । ದಾ, ಮಾ ಗನಿದ । ಮ ಸನಿದಮದದನಿ ॥ ಸುಮ

4. ॥ ಸಾ ; ; ನಿಸರಿನೀದ ಮಗಾರಿ । ಸಾ ; ; ಗರಿ । ಸನೀದ ಮದದನಿ ॥

   ॥ ಸನೀದಮಗಾಮ ದಮಾಗರಿಸಾನ್ನಿ । ಧನ್ನೀಸರಿನ್ನೀಸ । ಮಗಾಮ ದಾ ; ॥

   ॥ ಸರಿಸಮಗಮ ದಮಗನಿದ ಗಮದದನಿ । ಮಗಮದಾಮಗಮ । ದದನಿನಿದ ಮಗರಿ ॥

   ॥ ಮಗರಿಸಗಮದಮಗ ಮದನಿ ಸಗಮಗ । ರಿಸಾನಿದ ನಿದಾ । ಮಗರಿಸಗಮದನಿ ॥ ಸುಮ

ರಾಗ - ಕಲ್ಯಾಣಿ | ವನಜಾಕ್ಷಿರೊ - ರಕ್ತವೀರಸಾಮಿ ಪಿಳ್ಳೈ | ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ (5)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ವನಜಾಕ್ಷಿರೊ ಈ ವಿರಹಮೋರ್ವನೆ ವಾಸುದೇವುನಿತೋಡಿತೇವೆ ॥

ಅ.ಪ ॥ ವಿನವೆ ನಾಗಪುರಮುನ ವೆಲಯು ಶ್ರೀ ಸೌಂದರರಾಜುನಿ ॥

ಚ. ॥ ನಿಲುಪರಾನಿ ಮೋಹಮಾಯೆ ॥

ಸಖಿ ವನಜಾಕ್ಷಿಯೇ, ಈ ನನ್ನ ವಿರಹವ ಸಹಿಸಲಾರೆ, ಕೂಡಲೇ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. ಕೇಳು, ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಶ್ರೀ ಸೌಂದರರಾಜನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡಿರುವೆನು. ನಿಲ್ಲಲಾರದಷ್ಟು ಮೋಹವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

ಪ ॥ ಸೆಸಾಸೆನಿದ ರಿಸೆನಿನಿ ದದಪಮ ಗಮ। ಪದನಿದಾ ರಿ ಸೆ ನಿ। ದಪಮ ಗಮಪದನಿ ॥
॥ ವನಜಾ . . . ಕ್ಷಿ . . . ರೊ . . . . ಈ . . । ವಿ . . . ರ . ಹ . . . । ಮೋ . . ರ್ವ . . . ನೆ ॥
॥ ಸರಿಗರಿಸನಿ ಸರಿಸನಿ ರಿಸನಿ ದನಿದ । ನೀ ; ; ಸ ನಿ । ದಪಮ ಗಮಪದನಿ ॥
॥ ವಾ . . ಸು . . . . . . ದೇ . . ವು . . . । ನಿ . . ತೋ । ಡಿ . . . ತೇ . ವೆ . . ॥

ಅ.ಪ. ॥ ಪಾಮಗನಿದಾ ಗದಪಾಮ ಗರಿಸನಿ । ಸರಿಗಮಾ , ಗ ಮ । ಪ ಗಾ ಮನಿದನಿಪ ॥
॥ ವಿ . . . . . ನ . . . ವೆ . . . . ನಾ . ಗ . । ಪು . . ರ . . ಮು . । . ನ . . ..॥
॥ ದನಿಸರೀ ಸರಿಗ ಸರಿಗರಿ ಸನಿದನಿ । ದಗರಿಸನಿದ ಪನಿ । ದಪಮ ಗಮಪದನಿ ॥
॥ ವೆ . . . ಲ . ಯು . . ಸೌಂ . . ದ . . . . . । ರ . . . . . . ರಾ । . . . . . . ಜು . . . ನಿ ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಸರೀನಿಸನಿದನೀ ಸನಿದಪಮಗರಿ । ಸರಿಸಪಾಮ ದಾ । ಪ ನಿದರಿಸನಿದನಿ ॥
॥ ದಗರಿ ನೀರಿ ನೀಸೆ ದಾನಿ ಪದನಿಸೆ । ಗರಿಸಾ ನಿದಪಾ । ಮಗರಿ ಗಮಪದನಿ ॥ ವನ

ಚರಣ

॥ ನೀ ; ; ನಿದಸನಿದಪಮ ಗಮಾ । ಪಾ ; ; ಮಪ । ದನಿಪ ದನಿದರಿಸ ॥
॥ ನಿ . . . ಲು . . . ಪ . . . . ರಾ . . । ನಿ . . . . ಮೋ । ಹ . . . ಮಾ . . ಯೆ ॥

1. ॥ ಪಾ ; ಮಾಗಾರೀ ದಾಮಾಗಾ । ರೀ ನೀಸಾರೀ । ಗಾಮಾಪಾದಾ ॥ ನಿಲು

2. ॥ ಪಾದಪಾಮಗಮ ಪಾಮಗಾರಿಸನಿ । ಸಾರಿನೀಸದನಿ । ಸಾರಿಗಾಮಪದ ॥ ನಿಲು

3. ॥ ನೀ ; ; ಸರಿನಿಸನಿದ ನಿದಪಮ । ಪಾ, ದನಿದಪದ । ಪಮ ಪಮಗಮಪದ ॥
॥ ನಿಸನಿಗರಿಗ ಸರಿನಿಸಾರಿ ಸರಿನಿಸ । ದನೀ ಸನಿದಪಮ । ಗಮಪದಾ ನಿಗರಿ ॥ ನಿಲು

4. ॥ ರೀ ; ; ದಗರಿಸ ನಿಪದನಿ ಸರಿ । ಸಾ ; ; ಸನಿ । ದಪಮ ಗಾಮಪದ ॥
॥ ಮಾಪದನಿ ಪಾದನಿಸ ರೀಸನಿದನಿ । ಸನೀದಪಮ ಗಮ । ಪದಪನಿದಾ; ॥
॥ ದನಿಸರಿರಿ ಗಗಮ ಗರಿಸನಿ ಸರಿಸನಿ । ದ ಸನಿದಪ ನಿದಪ । ಮ ಗಾಮಾಪಾದ ॥ ನಿಲು

ರಾಗ - ಕಾಂಭೋಜಿ ತರುಣಿ ನಿನ್ನು - ತಿರುವಟ್ಟಿಯೊಟ್ರಿ ತ್ಯಾಗಯ್ಯರ್ ತಾಳ - ಆದಿ

(6)

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ತರುಣಿ ನಿನ್ನು ಬಾಸಿ ತಾಳಲೇದುರಾ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಧರಲೋ ವೆಲಸಿನ ತ್ಯಾಗೇಶ ಜಗದೀಶ ॥

ಚ. ॥ ಸರಸಕುರಾರಾ ॥

ಆ ತರುಣಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಾಳಿಕೊಂಡು ಇರಲಾರಳು. ಈ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ಜಗದೀಶನಾದ ತ್ಯಾಗೇಶನೇ. ಸರಸಕ್ಕೆ ಬಾರೋ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

ಪ ॥ ಫಾಧಾಸಾ ರಿನ಼ಿದ಼ಪ಼ ದ಼ಸರಿಗ ಮಮ । ಗಗ ರಿರೀಸ ಮಗ । ರಿಗಸ ಸನ಼ೀದ಼ಪ಼ ॥
॥ ತ ರು ಣಿ . . . . ನಿ . . . . . ನ್ನು । . . . . ಬಾ . . । . . . . ಸಿ . . . ॥
॥ ದ಼ಸರಿಮಮಗ ಸರಿಗಮಪದ ಮಗಪದ । ರಿಸಾನಿದಪ ದಪ । ,ಮಗರಿ ಗಸಾನ಼ಿ ॥
॥ ತಾ . . . . ಳ . . . . ಲೇ . . . . । . . . . ದು . । . . . . ರ . . . . ॥

ಅ.ಪ. ॥ ನಿನಿದದಪಮ ಪನಿದಪಾದ ಮಾಗಮ । ಪದನಿ ಪನಿದಮಗ । ಪಪದದಸಾರಿಗ ॥
॥ ಧ . . . . ರ . . . . . . ಲೋ . . . . . । . . . . ವೆ . . . ಲ . । ಸಿ . . ನ . ಶ್ರೀ ॥
॥ ಮಮಗ ಸರಿಗ ದಸರಿ ಪದಸ ಮಗಪದ । ಸರಿಗ ಸಾನಿದಪ । ನಿದಪ ಮಗರಿಸನ಼ಿ ॥
॥ ತ್ಯಾ . . . . . ಗೇ . . . . ಶ . . . . . ಜ . . . . । ಗ . . . . . ದೀ . . . . . । . . . . ಶ . . . . ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ನ಼ಿಫ಼ಧ಼ಸಾಸ ಫ಼ಧ಼ಸರೀರಿ ಧ಼ರೀರಿ । ಧ಼ಗಾಗ ರಿಗಸರಿ । ಸನಿಧ಼ ಫ಼ಧ಼ಸಾಸ ॥
॥ ಸರಿಗಸಾಸ ರಿಮಗಸಾ ರಿಪಮಗಸ । ರಿಮಗಮಾಪ ಸರಿ । ಸಮಗ ಮಪಾಪಾ ॥
॥ ಮಗರಿಸಾಸ ನಿನಿದಪಾದ ಮಪಗಾ । ಮಪದ ನಿನಿದ ಪನಿ । ದಪದಮಗ ಪದಸ ॥
॥ ರಿಗಮರೀಗ ಸರಿಗಸಾರಿ ನಿದಪದ । ರಿಸಾ ಸಪಾಪ ಸ । ದಪಮಗರಿಸಾನ಼ಿ ॥ ತರುಣಿ

ಚರಣ. ॥ ಸಾಸದ ನ಼ಿನಿದಾ ಮಪದದ ನಿನಿದಪ । ಮಪನಿದಪದ ಮಾ । ಪ ಗಾಮಾಪಾದ ॥
॥ ಸ. ರ . ಸ . . . . । ಕು . . . . ರಾ । . . ರಾ . . . . ॥

1. ॥ ಸಾ, ನೀ, ದಾ, ಪಾ, ಮಾಗಾ । ರೀ, ಸಾ, ರೀ । ೯ಗಾಮಾಪಾದ॥ ಸರಸ

2. ॥ ಸನಿದಪಾ ನಿದಪಮಗರಿ ದಪಮಗರಿ । ರಿಸನ್ನಿಫಾಧಸರಿ । ಗ ಸರಿಗಮಪಾದ ॥ ಸರಸ

3. ॥ ನಿದಪಮಾ, ಪದಪಮಾಪ ಮಗಮಪ । ಮದಪಮಾ ಪನಿದ । ಮಪಸನಿದ ಸರಿಗೆ ॥ ಸರಸ

4. ॥ ದಾ ; ; ನಿಪದಸನಿದ ಮಾಪದ । ಪಾ ; ; ಮಪ । ದಮಾಪ ಮಗಮಪ ॥
   ॥ ದಪಮ ನಿದಪ ಸನಿದ ಮಗಪದ ಸರಿಗೆ । ಸಾನಿದಪಾ ಮಗ । ರಿಸಾ ರಿಗಮಪದ ॥ ಸರಸ

5. ॥ ಸಾ ; ; ಸನಿದಪ ಮಗರಿಸರಿಗ । ಸಾ ; ; ಸನಿ । ದಪದ ಮಗಪಾದ ॥
   ॥ ರಿಗಮಪಾಮ ಗಮಪದಾ ಗಮಪದನಿ। ಪದನಿನಿದಾ ಮಪ । ನಿದಪದ ಪಾ ; ॥
   ॥ ದಪಮಗಮಾ ಪಮಪದದಾ, ಪ ಸ ನಿ ನಿ । ದ ಪದಸ ಗಪದಸ । ರಿಗಮಪದ ಸರಿಗೆ ॥
   ॥ ಸರೀಸನಿದ ರಿಸನಿದ ಗರೀಸನಿದ । ಪದಸರಿಗಾ ಗಪ । ದಸರಿ ರಿಗಮಪದ ॥ ಸರಸ

ರಾಗ - ಹಂಸಧ್ವನಿ   ಜಲಜಾಕ್ಷ - ಮಾನಂಬುಚಾವಡಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯರ್   ತಾಳ - ಆದಿ

(7)

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಪ ನಿ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ಪ ಗ ರಿ ಸ   (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಜಲಜಾಕ್ಷ ನಿನ್ನೆಡಬಾಸಿ ಚಾಲ ಮರುಲು ಕೊನ್ನದಿರ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಚೆಲಿಯನೇಲ ರಾವದೇಮಿರಾ ಚೆಲುವುಡೈನ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ॥

ಚ. ॥ ನೀ ಸಾಟಿದೊರನೇಗಾನ ॥

ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಬಹಳ ಪೇಚಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಸುಂದರನಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶನೇ (ಆಕೆಯನ್ನು) ಕಾಪಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ ? ನಿನ್ನ ಸಮಾನನಾದ ದೊರೆಯನ್ನು ನಾನು ಕಾಣೆ.

ಪ ॥ ಗಾರೀ ಸಾ ; ನಿಸರಿಗ ರಿರಿಸನಿ । ಸರಿಸಸನಿಫ ನಿಸ । ರಿ ಫಾನೀಸಾರಿ ॥
   ॥ ಜ ಲ ಜಾ . . .ಕ್ಷ . . . . .ನಿ . . . . । ನ್ನೆ . . . . .ಡ । . .. ಬಾ . . ಸಿ ॥
   ॥ ಗರಿಸನಿಸರಿ ಫನಿಸರಿ ಗಪಗನಿಪಾ । ಸನಿಸರೀ ಸನಿಪ । ಪಗಾರೀ ಸಾರಿ॥
   ॥ ಚಾ . ಲ . . . ಮ . . ರು . ... ಲು । ಕೊ . . . ನ್ನ . . । . ದಿ . . ರ . . . ॥

ಅ.ಪ. ॥ ಪಗರಿಸ ನಿಸರೀಗಾ ರಿರಿಸಸನಿಫ । ನಿಸರಿಗಾ ಪಗರಿ । ಗಪಾನಿ ಸಾ ; ॥
   ॥ ಚೆ . . . .ಲಿ . . ಯ . .ನೇ .ಲ.. । . ರಾ . . . . ವ . . . । ಅದೇಮಿ ರಾ. ॥
   ॥ ರಿಸನಿ ಪನಿಸರಿಗೆ ಸರಿಗಪ ಗರಿಸನಿ । ರಿರೀ ಸನಿಪ ಪಗ।, ರಿಸನಿ ಫನಿಸರಿ॥
   ॥ ಚೆ ಲು ವು .. . . ಡೈ. . .. ನ . ... । .ಶ್ರೀ . ವೆಂ. . ಕಟೇ। . . . . . ಶ . . .॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಗಾರಿಗರಿಸರೀ ನ್ಪಿಸರಿಗ ರಿರಿಸನ್ಪಿ । ರೀ ನ್ಪಿಗರಿನ್ಪಿಸರಿ । ಫನ್ಪಿಸರಿ ಗಾ॰ಪ ॥

॥ ಗರಿಸರೀ ಗಪನಿ ರಿಗಪ ನ್ಪಿಸರಿಗಪ। ಫನ್ಪಿಸರೀಗಪನಿ । ರಿಗಪನಿಸಾ ; ॥

॥ ರಿರಿಸನಿಪಾ ನಿಗರಿಸನಿ ಪನಿಸರಿಗ । ಪಾನಿಸಾರಿಗರಿ । ಪನಿಸರಿ ಗರಿನಿರಿ ॥

॥ ಗಪಗರಿ ಸನಿಸರಿ ಸನಿಪಗ ರಿಗಪನಿ । ಗರೀಸನಿಪ ರಿಸ । ॰ ನಿಪ ಗಾರಿಸರಿ ॥ ಜಲಜಾ

ಚರಣ. ॥ ನೀ ; ; ಸಾರೀ ಸನಿಪ ಪಗರಿ । ಗಾ, ಗರಿಸರೀ । ರಿಸನ್ಪಿ ಸರಿಗಾಪ ॥

॥ ನೀ .. .ಸಾ.. . ಟಿ . .. ದೊ . ..। ರ . . . . .ನೇ। . . . . .ಗಾ . .ನ್ಪ॥

ಎ.ಸ್ವ 1. ॥ ನೀ, ಪಾ, ಗಾ, ರೀ, ಸಾನ್ಪೀ । ಫಾ, ರೀ, ನ್ಪೀ, । ಸಾರೀಗಾಪಾ ॥ ನೀಸಾಟಿ

2. ॥ ನೀಪಗ ರಿಸರೀ ಗರಿಸನ್ಪಿ ಫಾರಿನ್ಪಿ । ,ಗರಿನ್ಪಿ ಫನ್ಪಿಸರಿ । ರಿಗ ನ್ಪಿಸಾರಿಗಪ ॥ ನೀಸಾಟಿ

3. ॥ ನಿಪಗರಿ ನ್ಪಿಗರಿನ್ಪಿ ಫನ್ಪಿಫಸ ನ್ಪಿರಿಸಗ । ರಿಪಗನಿ ಪಸನಿರಿ । ನಿಗರಿನಿ ರಿನಿಪಗ ॥

॥ ಪನಿಸರಿಗ ಗಪನಿಸರಿ ರಿಗಪನಿಸನಿ । ಗರಿಸನಿಪ ರಿಸನಿ । ಪಗರಿ ನ್ಪಿಸರಿಗಪ ॥ ನೀಸಾಟಿ

ಎ.ಸ್ವ 4. ॥ ಸಾ ; ; ನಿರಿಸನಿ ಪಗರಿಸರಿಗ । ಪಾ ; ; ಸನಿ । ಪಗರಿಸ ರಿಗಪನಿ ॥

॥ ಸರೀ ನಿರಿನಿಪಗ ಪರೀ ಗಪಗರಿಸ । ರಿನ್ಪೀ ಗರಿಪಗನಿ । ರಿಗಪನಿ ಸಾ ; ॥

॥ ನಿಪಗಪಾ ರಿಗಪನೀ ಗಪನಿಸರೀ । ಪನಿಸರೀಗ ನಿಸ । ನಿಗರಿರಿನೀಪನಿ ॥

॥ ಗರೀನಿಸರಿ ಪಗಾರಿಸನಿ ಪನಿಸರಿ । ಸಾ, ಪಾ, ನಿಪ । ಗರಿಸ ನ್ಪಿಸರಿಗಪ ॥ ನೀಸಾಟಿ

— — — — — — — — — — — —

ವರ್ಣ

ರಾಗ : ಮೋಹನ   ನಿನ್ನುಕೋರಿಯುನ್ನಾನುರ - ಪೂಚಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್ಯರು   ಆದಿತಾಳ

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಪ ದ ಸ (8)
ಅವ : ಸ ದ ಪ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ - ನಿನ್ನು ಕೋರಿಯುನ್ನಾನುರ ॥
ನಿಖಿಲ ಲೋಕ ನಾಯಕ ॥

ಅನುಪಲ್ಲವಿ - ನನ್ನು ಪಾಲಿಂಪ ಸಮಯಮಿದೇ ॥
ನಾಮೀದ ಕೃಪ ಜೂಡರಾದ ॥

ಚರಣ : - ಸನ್ನುತಾಂಗ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ॥

ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದವನೇ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೋರಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಇದು ಸಮಯವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ತೋರಿಸಬಾರದೇ? ಎಂದು ಸರ್ವವಂದ್ಯನಾದ ಶ್ರೀನಿವಾಸನನ್ನು ನಾಯಕಿಯು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪಲ್ಲವಿ :- ಗಾ ಗಾ ರೀ ರೀ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ಗ ಗ ರಿ ರಿ ।
ನಿ ನ್ನು ಕೋ ರಿ . ... ।
ಸ ರಿ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಸ ದ । ಸ ರಿ ಗ ಪ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ॥
ಯು ನ್ನಾ ನು । ರ ... . ॥
ಗ ಪ ಗ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ರಿ ರಿ ಸದ ಸ ರಿ ಗ ರಿ ।
ನಿ. . . . . ಖಿ. . . . . ಲ . . . . . ।
ಗ ಪ ಗ ಪದಪ ದಸ । ದದಪಗ ದಪಗರಿ ॥
ಲೋ. . ಕ . . . . ನಾ . । . . . . ಯ . ಕ . ॥

ಅ.ಪ:- ಗಾಗಾ ಪಾ ; ಗಗಪಪ ದದಪಾ ।
ನ ನ್ನು ಪಾ . . ಲಿಂ . . . . ಪ ।
ದ ಸ ದ ದ ಪ ಗ ದಪ । ದ ಗ ದ ಪ ಗರಿಸರಿ ॥
ಸ . ಮ . . . . ಯ. । . . ಮಿ . . . ದೇ . . . ॥
ಗ ಗ ಪ ಪ ದ ಪ ದ ಸ ದ ಸ ರಿ ಸ ಗ ರೀ ಸ ।
ನಾ . . . . ಮೀ . . ದ . . . . ಕೃ . . . ಪ ।
ದ ಸ ರಿ ಸಾ ದ ಪ ದ । ಸ ದಾ ಪ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ॥
. . . ಜೂ. . ಡ. . . . । ರಾ . . . . ದ. . .... ॥

ಚಿ.ಸ್ವರ : ಗಾರಿಗ ರಿಸರೀ ಸ ರಿ ಸ ಗ ರಿ ಗ ಸರಿ ।
ಸಧ ಸ ರಿ ಗ ರಿ ಗ ಪ । ಗ ಪ ದಾ ಪಾ ; ॥
ಗ ಪ ದ ಪ ದ ಸ ರಿ ಗ ರೀ ಗ ಸಾ ರಿ ದಾ ।
ಸ ಪಾದ ಸರಿಗಸ । ದ ಪಾ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ॥

ಚರಣ : ಗಾಗಾ ಗಪಗರಿ ರಿಗಪಗ ಪಾ; । ಪ ಗ ದ ಪ ದಾ ಪ ಗ । ದ ಪ ಗ ಪ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ॥
ಸ ನ್ನು ತಾಂ . . ಗ. . . . .ಶ್ರೀ । ನಿ. . . . . . . .ವಾ . . .. .ಸ . . . . . ॥

ಎ. ಸ್ವರ : 1. ಗಾ ; ರೀ ಸಾ ರೀ ; ಧಾ ; ।
ರೀ ಧ಼ಾ ಸಾ ; । ರೀ; ಗಾ ರೀ ॥

2. ಗಾಗ ರಿಗರಿಸರಿ ಗಾಗ ಫ಼ಧ಼ಧ಼ಸರಿ ॥
ಗಾಗ ಗದಪಗರಿ ಗಾಗ ಸೆದಪಗರಿ ॥

3. ಪಾ ದ ದ ಪಾ ಗ ರಿ । ಸಾ ರಿ ಗ ರೀ ಸ ಧ಼ ।
ಸಾ ರಿ ಗ ಪಾ ದಾ । ಸೆ ಸೊ ದ ಪಾ ಗ ರಿ ॥

4. ಸೊ ರಿ ಗೆ ರಿ ಸೆ ರಿ ಸೆ ದ ಸೆ ದ ಪ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ।
ಸಾ ; ; ಸ ಸ । ರಿರಿ ಗಗ ಪ ಪ ದ ದ ॥
ಸೆ ರಿ ಗೆ ರಿ ಗೆ ರಿ ದ ಸ ರಿ ಸೆ ರಿ ಸೆ ಪ ದ ಸೆ ದ ।
ಸೆದ ಗ ಪ ದ ಪ ದ ಪ । ರಿ ಸೆ ದ ಪ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ॥

ಐ ❖❖❖✿❖❖❖ ಔ

ಕ್ರಸಂ - 14

ಮಧ್ಯಮಕಾಲ ಕೃತಿಗಳು- 10

ರಾಗ - ಹಂಸಧ್ವನಿ ಮಹಾಗಣಪತೇ - ಮಹಾವೈದ್ಯನಾಥಯ್ಯರ್ ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಪ ನಿ ಸೆ (1)

ಅವ: ಸೆ ನಿ ಪ ಗ ರಿ ಸ (ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 4ನೇ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ)

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಮಹಾಗಣಪತೇ ನೀ ಮಹಿಮ ಲೆಂತನಿಪೊಗಡನಾ ತರಮಾ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಗುಹದಾಸ ಪಾದಸೇವಕ ಅಡಿಗಿನ ವರಮು ಲಿಚ್ಚುಟಕಿದೀ ಸಮಯಮಯ್ಯ॥

ಚ. ॥ ಚಿರಕಾಲಮುಗ ನೀನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನಮು ಚೇಯ ತಲಚಿ ತಲಚಿ ಮಿಕ್ಕಿಲಿ ॥

॥ ಪ್ರೇಮತೋ ನಿನುವೇಡು ಕೊನಿಯುನ್ನ ನಾಪೈ ಕೃಪಗಲ್ಗವಯ್ಯ ಸುಂದರೇಶಪ್ರಿಯ॥

ಮಹಾಗಣಪತಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಲು ನನ್ನಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು, ನಿನ್ನ ಪಾದಸೇವಕನಾದ ಗುಹದಾಸನು ಕೇಳಿದ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಇದು ಸಮಯವಯ್ಯ. ಚಿರಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೋಡಿ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಚಿಂತಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಅತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆ ತೋರಿಸಯ್ಯ ಪ್ರಿಯನಾದ ಸುಂದರೇಶನೇ. ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ 1. ॥ ಸ ಪ಼ಾ ನ಼ಿ ಸ ಗ ರೀ । ಪಾ ನೀ । ಪ ಗಾ ರಿ ॥

॥ ಮಹಾಗಣ ಪ ತೇ । ನೀ ಮ । ಹಿಮ . . ॥

2. ॥ - ''- । ಪಾರಿಂನಿ । ಪ ಗಾ ರಿ ॥

॥ -'' - । ನೀಮ . । ಹೀ ಮ .. ॥

3. ॥ - ''- । ಪನಿ ಪ ನಿ ರೀ । ಸೆ ನಿ ಪಾ ಗ ಪ ಗರಿ ॥

॥ - ''- । ನೀ ಮ . . . . . । ಹಿ . . . ಮ . . . . . ॥

4. ॥ - ''- । ಪನಿ ಪ ನಿ ಸೆರಿಂ । ಗೆ ರಿಂ ಸೆ ನಿ ಪಾ ; ॥

॥ - ''- । ನೀ ಮ . . . . . । ಹಿ . . . . . . ಮ . . ॥

5. ॥ ಪ ನಿ ಗೆ ರಿಂ ರಿಂ ಸಾ ಸೆ । ಗೆರಿಂಸೆ ರಿಂಸೆನಿ ಸೆನಿ । ಪ ಪಗರಿ ಗರಿಸನ಼ಿ ॥

॥ ಲೆ ಂತ ನಿ ಪೊ ಗ ಡ । ನಾ . . ತ . . . . ರ । . ಮಾ . . . . ॥ ಮಹಾ

ಅ.ಪ. 1. ॥ ಪನಿಗ ಪಸೆ ನಿರೀ । ರಿಂರಿಂಗೆರಿಂ । ಸಾ ; ॥

॥ ಗುಹ. ದಾ ಸಪಾ । ದಸೇವ । ಕ . . ॥

2. ॥ಪ ಪನಿಗಾ ಪನಿಪನಿಸಾ ರೀ । ರಿ ರಿಗೆರಿ । ಸಾಪನಿ ॥ ಗರೀ ಸ ನಿ ಪ ನಿ ರಿ । ಸ ಗ ರಿ ಸ । ಪ ನಿ ಸ ನಿ ಪ ಗ ರಿ ಸ ॥

॥ ಗು. ಹ . . . ದಾ . . . ಸ. ಪಾ । ದ ಸೇವ । ಕ . ಅಡಿ ॥ ಗಿನ ವ ರಮುಲಿಚ್ಚು । ಟ ಕಿ ದೀ ಸ । ಮ. ಯ . ಮ. ಯ್ಯ ॥

ಚರಣ : ॥ ನಿಪನಿಗ ಪ ರಿ ಗ ರಿ ಸಾ । ಸಾಸ ಗ । ಪಾಪಪ ॥ ಪ ನಿಗ ಪ ಸನಿಪ ಗ । ರಿ ಸ ಸನಿಪಾ । ನಿಸರಿಗ ರೀ ॥

॥ ಚಿರಕಾ ಲಮುಗ. .ನೀ । ನಾಮ ಸಂ। ಕೀರ್ತನ ॥ ಮುಚೇಯ ತ ಲಚಿ ತ । ಲಚಿ ಮಿ. . । ಕ್ಕಿ . . . ಲಿ ॥

॥ ಗಾ ರಿ ಗಾ, ಸರಿ । ಸಾಸ ಸನಿ । ಪಾ ನಿ ರೀ ॥

॥ ಪ್ರೇಮತೋ. ನಿನು । ವೇಡು ಕೊ । ನಿ ಯನ್ನ ॥

॥ ಸರಿಗರಿಸಾ ಸನಿಪಾ ಗಪನಿಗ । ರೀ ; ಸನಿಗ ರಿ । ಸನಿಪ ಪಾಗ ರಿ ಸ ॥

॥ ನಾ . .ಪೈ ಕೃ. .ಪ ಗಲ್ಗ ವ. । ಯ್ಯಾ . ಸುಂ ದ. । ರೀ . ಶ ಪ್ರಿ . ಯ ॥ ಮಹಾ

ರಾಗ - ಹಿಂದೋಳ ಮಾಮವತುಶ್ರೀ - ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರು ತಾಳ - ಆದಿ

(2)

ಆ: ಸ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಮ ಗ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಮಾಮವತು ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿ ॥ ಕಾಮಕೋಟಿ ಪೀಠ ನಿವಾಸಿನಿ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಕೋಮಲಕರ ಸರೋಜ ಧೃತ ವೀಣಾ ॥ ಸೀಮಾತೀತವರವಾಗ್ವಿಭೂಷಣೆ ॥

ಚ. ॥ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪೂಜಿತ ಚರಣಾ ॥ ರಾಜೀವ ನಯನಾ ರಮಣೀಯವದನಾ ॥

॥ ಸುಜನ ಮನೋರಥ ಪೂರಣ ಚತುರಾ ॥ ನಿಜಗಳ ಶೋಭಿತ ಮಣಿಮಯಹಾರಾ ॥

॥ ಅಜಭವ ವಂದಿತ ವಾಸುದೇವ ಚರಣಾರ್ಪಿತ ಸಕಲವೇದ ಸಾರಾ ॥

ಕಾಮಕೋಟಿ ಪೀಠವಾಸಿನಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ. ಕೋಮಲವಾದ ಕರಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ, ಸೀಮಾತೀತವಾದ ವಾಕ್ಕಿನಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾದವಳು. ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಚರಣಗಳುಳ್ಳವಳು. ಕಮಲನಯನೆ, ರಮಣೀಯವಾದ ಮುಖವುಳ್ಳವಳು. ಸುಜನರ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದರಲ್ಲಿ ಚತುರೆಯಾದವಳು. ಮಣಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಶೋಭಿಸುವವಳು. ಶಿವಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ವಂದಿತನಾದ ವಾಸುದೇವನ ಚರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಸಕಲವೇದಗಳ ಸಾರ ಸ್ವರೂಪಳಾದ ಸರಸ್ವತಿಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಲಹಲಿ.

ಪ ॥ ಸಾ , ನಿದಮಗಮ । ನಿದಾನಿ । ಸಾ ನಿದನೀ ॥

॥ ಮಾ ಮವತುಶ್ರೀ । ಸ ರಸ್ವ । ತೀ . . . . . ॥

॥ ಸಾದನಿಸಾ ಸನಿ ನಿದದಮ ಮಗಮಾ । -''- । ಸಾ ದನಿಸಗೆ ॥
॥ ಮಾ . . .ಮ . .ವ . . .ತು. ಶ್ರೀ . . . । ಸರಸ್ವ । ತೀ . . . . . ॥

॥ ಸಗಸಗೆಮಗ ಸಾ ಸನಿ ನಿದದಮ ದಗಮಾ । ನೀ ನಿದ ದಾನೀ । ಸಾ ; ॥
॥ ಮಾ . . . . .ಮ ವ .. ತು . ಶ್ರೀ . . . . । ಸ . .ರ. . . .. ಸ್ವ । ತೀ . ॥

॥ ನೀನಿ ನಿದಮ ಮಗಸನ್ನಿ । ಸಾ ನಿಸ್ವ ಮಗಮಾ । ಮಾ ಗಮದನಿಸಗೆ ॥
॥ ಕಾಮಕೋಟಿ ಪೀ. . . . । ಠ ನಿ . ವಾ .. । ಸಿ ನಿ. . . . ॥ ಮಾಮವತು ।

ಅ.ಪ. ॥ ದಾ ಮದ ನಿದ ಸಾ ನಿದ । ದಮಮಾ ದಗಮಾ । ದನಿಸಾ ॥
॥ ಕೋಮಲ ಕರ ಸ. ರೋ । . . . .ಜ . ಧೃ .. ತ । ವೀ.ಣಾ ॥

॥ ಸಾ, ಮಾ, ಮಗಮಗಸಾ ಮಗಸನಿ । ಸನಿದಮ ಗಮದದ । ಮಗಮಾ ಗಮದನಿ ॥
॥ ಸೀ ಮಾ ತೀ . . . ತ . ವ . .ರ. । ವಾ. . . ಗ್ವಿ . . .ಭೂ । . . .ಷ ಣಾ. . . ॥ ಮಾಮವತು।

ಚರಣ : ॥ ಸಾ, ಮಾ, ಮಾ ದದಮಗ ಮದ । ಗಮದನಿ ಸನಿದಾ । ನಿದನೀ ॥
॥ ರಾ ಜಾ ಧಿ ರಾ. . . . . . .ಜ . । ಪೂ. . . . ಜಿ ತ । ಚರಣಾ ॥

॥ ದನಿಸ ದಾಮಮಾ ದದಮಗ ಮಾ । ಗಮಾಸಾ, ಸಾ । ಧನಿಸಾ ॥
॥ ರಾ ಜೀ . ವ. .ನ ಯ . . . .ನಾ । ರಮಣೀ, ಯ । ವದನಾ ॥

॥ ಮಗಸ ನ್ನಿ ಸಾ ನ್ನಿಸ ಧ್ವಿಸಮಗ ಮಗಮಾ । ಗಮಗಮ ದಾಮದ । ನಿ ನಿದ ನಿ ಸನಿಸಾ ॥
॥ ಸುಜನ ಮನೋರಥ ಪೂರಣ ಚತುರಾ । ನಿಜಗ ಳ ಶೋಭಿತ । ಮಣಿಮಯ ಹಾ.ರಾ॥

॥ ಸಗಸಗ ಮಗಸನಿ ಸಗಸನಿ ದನಿಸಸ । ನಿದಮಮ ಮಗಸಮ । ಗಮಗಮದನಿಸಗ ॥
॥ ಅಜಭವ ವಂದಿತ ವಾಸುದೇ ವಚರ । ಣಾರ್ಪಿತ ಸಕಲವೆ । ೯ ದ ಸಾ. . ....ರ ॥

ಮಾಮವತು

ॐ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ೞ

ರಾಗ - ಆರಭಿ | ಚೂತಾಮುರಾರೆ - ತ್ಯಾಗರಾಜ | ತಾಳ - ರೂಪಕ

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

(3)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಚೂತಾಮುರಾರೇ ॥ ಸುದತುಲಾರ ॥ ರಂಗಪತಿನಿ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಸೀತಾಪತಿ ॥ ಪೂಜ್ಯುಂಡಟ ॥ ಶೃಂಗಾರ ॥ ಶೇಖರುಡಟ ॥ ಚೂತಾಮುರಾರೆ

ಚ. ॥ ಆಗಮ ಸಂಚಾರುಡಟ ॥ ಅಖಿಲ ಜಗತ್ಪಾಲುಡಟ ॥

॥ ತ್ಯಾಗರಾಜಸನ್ನುತುಡಟ ॥ ತರುಣುಲಾರ ರಂಗಪತಿನಿ ॥ ಚೂತಾಮುರಾರೆ

ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ನೋಡೋಣ ಬನ್ನಿ, ಸುದತಿಯರೇ, ಸೀತಾಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ರಂಗಪತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನಂತೆ, ಶೃಂಗಾರ ಶೇಖರನಾದ ರಂಗನಾಥನನ್ನು ನೋಡೋಣ ಬನ್ನಿ. ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವನಂತೆ ! ಸಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವನಂತೆ । ತ್ಯಾಗರಾಜನಿಂದ ನುತಿಸಲ್ಪಡುವವನಂತೆ ಅಂತಹ ರಂಗಪತಿಯನ್ನು ದರ್ಶಿಸಲು ಬನ್ನಿ ತರುಣಿಯರೇ.

ಪ 1. ॥ ಪಾ । ಪಾ, ಪ ॥ ಮಗ । ರಿಸರೀ ॥

॥ ಚೂ । ತಾ. ಮು ॥ ರಾ. । ರೇ. . ॥

2. ॥ ಪಾದಸ । ಪದಪಾ ॥ ಪಾ । ದಪಮಗ ರಿಸರೀ ॥

॥ ಚೂ . । ತಾ . ಮು ॥ ರಾ । . . . . . . ರೇ ॥

3. ॥ ॥ ರಿರಿಸನಿ । ದದಪಪ ಮಗರಿಸ ॥

॥ ಚೂತಾಮು ॥ ರಾ . . । . . . . . . ರೇ . . . . ॥

॥ ರಿಸ । ರಿ ಮಗರೀಸಾ ॥ ರಿಮಪದ । ಪಾ ಮಗರಿಸರಿಮ ॥

॥ ಸುದ । ತು ಲಾ . . ರ ॥ ರಂ . . . . । ಗ . ಪ . . ತಿ . ನಿ ॥

ಅ.ಪ. 1. ॥ ಸಾ । ಸನಿದಾಪಮ ॥ ದಾ । ಸಸಸಸ ॥

॥ ಸೀ । ತಾ. . ಪ ತಿ ॥ ಪೂ । ಜ್ಯುಂಡಟ ॥

2. ॥ ಸರಿಸರಿ । ಸನಿದಾ ದದಪಮ ॥ ದಾ । ಸರಿರಿರಿ ॥

॥ ಸೀ । ತಾ . . ಪ . ತಿ . . ॥ ಪೂ । ಜ್ಯುಂಡಟ ॥

॥ ಸಾ । ಸನಿದಾ ಪಾ ॥ ಮಪದರಿ । ಸನಿದಪ ಮಗರಿಮ ॥

॥ ಶೃಂ । ಗಾ . . . ರ ॥ ಶೇ . . ಖ । ರು. ಡ . . ಟ . . . ॥ ಚೂತಾಮು

ಚರಣ : ॥ ಪಾ । ಪಪಪಾ ॥ ಮಗ । ರಿಸ ರೀ ॥ ಸರಿ । ಮಗರೀಸಾ ॥ ಸನ್ಧಿಧಾ । ರಿ ಸ ರೀ ॥

॥ ಆ । ಗಮಸಂ ॥ ಚಾ. । ರುಡಟ ॥ ಅಖಿ । ಲ. ಜ ಗ ॥ ತ್ರಾ । ಲುಡಟ ॥

1. ॥ ಸಾ । ಸನಿದಾಪ ॥ ದಾ । ಸ ಸ ಸ ಸ ॥

॥ ತ್ಯಾ । ಗ. ರಾಜ ॥ ಸ । ನ್ನುತುಡಟ ॥

2. ॥ ಸರಿಸರಿ । ಸನಿದಾ ದಮಪಮ ॥ ದಾ । ಸ ರಿ ರಿ ರಿ ॥

॥ ತ್ಯಾ . . . . । ಗ . . . ರಾ . . . ಜ ॥ ಸ । ನ್ನುತುಡಟ ॥

॥ ಸನಿದರಿ । ಸಾ ಸನಿದಾಪಾ ॥ ಮಪದರಿ । ಸನಿದಪ ಮಗರಿಮ ॥

॥ ತ. ರು । ಣು ಲಾ . . . .ರ ॥ ರಂ . . . । . . ಗ ಪ . . .ತಿ . . ನಿ ॥ ಚೂತಾಮುರಾರೇ.

ಋ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ಌ

ರಾಗ - ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯ ವಲ್ಲೀನಾಯಕ - ಹರಿಕೇಶನಲ್ಲೂರು ಮುತ್ತಯ್ಯಭಾಗವತರು ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ (4)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ವಲ್ಲೀನಾಯಕ ನೀವೇ ಗತಿಯೆನಿ ॥

॥ ಮನಸಾರಗ ನಮ್ಮಿನಾನು ಬ್ರೋವುಮು ॥

ಅ.ಪ ॥ ತಲ್ಲಿತಂಡ್ರಿಗುರು ದೈವಮು ನೀವನಿ ॥

॥ ತಲಚಿ ನಿನ್ನು ಸಂತತಮು ಮ್ರೊಕ್ಕಿತಿ ॥ ವಲ್ಲಿ ॥

ಚ. ॥ ವರಮೈನ ನೀ ಮಹಿಮಲನು ಪೊಗಡಿ ॥

॥ ವಾರಿಕಾರ್ಯಮುನ ವಹಿಂತುವನಿ ನೀ ॥

॥ ಚರಣಾಲಯಂಬುನ ಚಕ್ಕಗ ಪಟ್ಟಿತಿ ॥

॥ ಷಣ್ಮುಖ ಹರಿಕೇಶ ಪುರನಿವಾಸ ಮಾ ॥ ವಲ್ಲಿ ॥

ವಲ್ಲೀ ನಾಯಕನಾದ ಪಣ್ಮುಖನೇ ನೀನೇ ಗತಿಯೆಂದು ಮನಸಾರ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ, ಕಾಪಾಡು, ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಗುರು, ದೈವವು ನೀನೇ ಎಂದರಿತು ನಿನ್ನನ್ನು ಸದಾಕಾಲ ವಂದಿಸುವ. ಶ್ರೇಷ್ಟವಾದ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಹ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವವರ ಭಕ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದಿರುವೆ. ಹರಿಕೇಶ ಪುರವಾಸನಾದ ಪಣ್ಮುಖನೇ.

ಪ 1. ॥ ಪಾ, ಮಾ ರಿಗಾರಿಸಾ । ರೀ ಗರಿ । ಸನಿ ಸರೀ ಗಮಾ ॥

॥ ವ ಲ್ಲೀ ನಾ.ಯಕ । ನೀ .ವೇ. । . . . .ಗತಿ ಯೆನಿ ॥

2. ॥ ಪಮಗಮಪಾ ಪಮ ರೀಗಾ ॰ರಿಸಾ। ರೀ ॰ಗರಿ । ಸನ಼ಿ ಸರೀಗಮಾ ॥

॥ ವ . . . . . ಲ್ಲೀ ನಾ ಯಕ ನೀ ವೇ . . . . ಗತೀಯೆನಿ ॥

3. ॥ ಪದನಿಸಾನಿ ದಪಮಾ ರೀಗಾ ॰ರಿಸಾ। ರೀ ॰ ಸರಿಗರಿ । ಸನ಼ಿ ಸರೀಗಮಾ ॥

॥ ವ . . . . . . ಲ್ಲೀ ನಾ ಯಕ ನೀ ವೇ . . . . ಗತೀಯೆನಿ ॥

4. ॥ ಪದನಿಸರೀ ಸನಿದಪಮ ಪಮ ರೀಗಾ ॰ರಿಸಾ। ರೀ ॰ಗರಿ । ಸನ಼ಿ ಸರೀಗಮಾ ॥

॥ ವ . . . . . .ಲ್ಲೀ . . ನಾ ಯಕ ನೀ ವೇ . . . . ಗತೀಯೆನಿ ॥

॥ ಪಪ ದನೀದ ಪದಾ ದನಿ । ಸಾರಿ ಸ ನೀ ದಪಾಮ । ಗರಿ ಗ ಮ ॥

॥ ಮನ ಸಾ . . . . ರಗ . .ನ . । ಮ್ಮಿ . . . . . . .ನಾ . . ನು । ಬ್ರೋವುಮು ॥

ಅ.ಪ. 1. ॥ ಪದನಿಸಸ ಸ ಸಾ । ॰ ಪಗಾರಿಗಾ । ಗರಿಸಾಸಸ ॥

॥ ತಲ್ಲಿತಂಡ್ರಿ ಗುರು । ದೈ, ವಮು । ನೀ . . ವನಿ ॥

2. ॥ - '' - । ಗರಿಸಾ ನ಼ಿಸರೀಗರಿಸಾ ॥

॥ - '' - । ನೀ . . . ವ . . ನಿ . .॥

3. ॥ ನ಼ಿಸರೀಗರಿ । ಸಾ । ಪಮಗಾ ಗರಿ ॥

॥ ತಲ್ಲಿತಂಡ್ರಿ ಗು.ರು. . . । . . . ದೈವಮು । ನೀ . . . . ವನಿ ॥

॥ ; ನಿನೀನಿ ಸರಿಗರಿಗಾ ಗರಿರಿಸ । ರೀಗರಿಸ ರಿ ಸ ನಿ । ದಾ ಪಮಾ ॥

॥ . ತಲಚಿ ನಿ . ನ್ನು ಸಂ . . । ತತ .ಮು . ಮ್ರೊ . । . ಕ್ಕಿ ತಿ ॥

4. ॥ - '' - । - '' - ಸನಿ । ದಾಪಮಗರಿಗಮ ॥

॥ - '' - । - '' - ಮ್ರೊ । . ಕ್ಕಿ . ತಿ . . . . . ॥ ವಲ್ಲೀನಾಯಕ

ಚರಣ ॥ , ಪದಪಾಮ ಪದನೀ । , ಪದಾ ನಿಸಾ । ನಿ ದ ಪಮ ॥

॥ , ವರಮ್ಮೈನ ನೀ . . । ಮಹಿಮಲ । ನುಪೊಗಡಿ ॥

॥ , ಪಮ ಪಮಗಾ ರೀ ರಿ ಸ । , ಸ ರೀ ಗಮಾ । ಪದಪಾ ॥

॥ . ವಾರಿ ಕಾ . . ರ್ಯಮುನ । . ವ ಹಿಂತು . . . । ವನಿನೀ ॥

ಅನುಪಲ್ಲವಿಯಂತೆ

॥ ಚರಣಾಲಯಂಬುನ ಚಕ್ಕಗ ಪಟ್ಟಿತಿ ॥ ಷಣ್ಮುಖ ಹರಿಕೇಶ ಪುರನಿವಾಸಮಾ ॥ ವಲ್ಲೀ

ರಾಗ - ಕಲ್ಯಾಣಿ **ಹಿಮಾದ್ರಿ, ಸುತೇ ಪಾಹಿಮಾಂ - ಶ್ಯಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ** **ತಾಳ - ರೂಪಕ**

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ **(5)**

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಹಿಮಾದ್ರಿ ಸುತೇ ಪಾಹಿಮಾಂ ವರದೇ ಪರದೇವತೆ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಸುಮೇರು ಮಧ್ಯವಾಸಿನಿ ಶ್ರೀಕಾಮಾಕ್ಷಿ ॥ ಹಿಮಾದ್ರಿ ॥

ಚ. ॥ ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣ ಸೋದರಿ ಗೌರೀ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಗಿರಿಜಾ ನೀಲವೇಣಿ ಕೀರವಾಣಿ ಶ್ರೀ ಲಲಿತೆ ॥ ಹಿಮಾದ್ರಿ॥

ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ಪರದೇವತೆಯಾಗಿ ವರವನ್ನು ನೀಡುವವಳೇ.ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೇರುವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವಳೇ, ಕಾಮಾಕ್ಷಿ ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ಗೌರಿ, ಪರಮೇಶ್ವರಿ, ಗಿರಿಜೆ, ಕಪ್ಪನೇಯ ಕೇಶವುಳ್ಳವಳೇ, ಗಿಳಿಯಂತೆ ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿವುಳ್ಳವಳೇ ಶ್ರೀ ಲಲಿತೆ.

ಪ 1. ॥; । ರಿ ಸಾ ಸ ॥ ರಿ ರಿ । ಗಮಪಾಮಾ ॥ ಪಾ ।; ಗದಪಮ ॥ ಗರೀ, । ಗಮಪದ ಪಮಗಾ ॥

॥,,। ಹಿಮಾದ್ರಿ ॥ ಸುತೇ। ಪಾ. . . .ಹಿ ॥ ಮಾಂ ।.. ವ . ರ . . .॥ ದೇ . . । ಪ . .ರ . . ದೇ . . .॥

2. ॥ ರಿಸ । ಗರಿಸಾಸ ॥ ರಿ ರಿ । ,ಗಮಪಾಮಾ ॥ ಗಮಪಾ । ಮಪದಾಗದಪಮ ॥ ಗರೀ. । ಗಮಪದ ಪಮಗಾ ॥

॥ವತೆ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ॥ಸುತೇ । . ಪಾ .... ಹಿ ॥ಮಾಂ. ।...... ವ..ರ ॥ ದೇ..। ಪ. ರ. ದೇ.... ॥

3. ॥ ರಿಸ । -''- ॥ -''- ।-''- ॥ ಗಮಪದ । ನಿಸಾನಿ ನಿದಪಮ ॥ ಗರೀ. । ನಿದನಿದ ಪಮಗರಿ ॥

॥ ವತೆ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ॥ ಸುತೇ । ಪಾಹಿ॥ ಮಾಂ.. ।..... ವ..ರ.... ॥ ದೇ. .।ಪ.ರ.. ದೇ... ॥

4. ॥ಗರಿಸಾ । -''- -''- ॥ -''- । -''- ॥ ಗಮಪದ । ನಿಸರಿಗ ಗರಿಸ ನಿ ॥ ದಪಮಗ । ಗಾಸನಿ ದಪಮಗ ॥

॥ವ.ತೆ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ॥ಸುತೇ । ಪಾಹಿ ॥ ಮಾಂ..।.... ವ. ರ..... ॥ ದೇ ... । ಪ ರ ದೇ... ॥

॥ ಗರಿಸಾ ।

॥ ವ .ತೆ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ಸುತೇ

ಅ.ಪ. 1. ॥; । ರಿ ಸಾ ಸ ನಿ ॥ ದನಿನಿದ । ಪಮ ಪದನಿ ॥ ಸಾ । ; ; ॥; ।; ; ॥

॥. .। ಸುಮೇರು . ॥ ಮ . .. । ಧ್ಯ. .ವಾ ಸಿ ॥ ನೀ ।... ॥. . ।. .॥

2. ॥ ಮಪದನಿ । ಸಾರಿಗ ರಿಸ ॥ ಸನಿನಿದ । ಪಮ ಪದರಿ ॥ ಸಾ ।; ; ॥ ; ।; ; ॥

॥ ಅಂ . ಬ । ಸುಮೇ.ರು ॥ ಮ . . . । ಧ್ಯ . ವಾ ಸಿ ॥ ನೀ । . . .॥. .।. . ॥

3. ॥ । ॥ ನಿರಿಸಸ । ನಿದಪದನಿ ॥ ಸಾ । ೯ನಿ ದಪಮಗ ॥ ಸನಿದಾ । ಪದನಿದ ಪಮಗಾ ॥
॥ ಅಂಬ । ಸುಮೇರು ॥ ಮ..ಧ್ಯ ।. . ವಾ. ಸಿ ॥ ನೀ।. .ಶ್ರೀ . . . .॥ ಕಾ. . । ಮಾ. . .. . .. ॥

॥ ರಿಸ ।

॥, ಕ್ಷಿ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ಸುತೇ ಪಾಹಿಮಾಂ

ಚರಣ ॥, ಸ । ಸ ಸನಿದಾಪಾ ॥ ಪಮನಿದ । ಪಮಗಮ ಪಾ,ಮ ॥ ನಿದಪಮ । ದದ ದನೀಪ ॥ ದನಿ । ಸನಿಸಾ ॥
॥. ಶ್ಯಾ । ಮಕೃ. .ಷ್ಣ .... ॥ ಸೋ. . . । ದ. ರಿ. ಗೌ. . ॥ ರಿ . . . । ಪರಮೇ. . ॥ ಶ್ವರಿ । ಗಿರಿಜಾ ॥

॥ ಸನಿದಾ । ಗರಿಸಾನಿ ॥ ಪದನಿರಿ । ಸನಿ ಪಾನಿದ ॥ ಪಮಗಮ । ರೀ ಗಾನಿದ ಪಮ ॥
॥ . . . . । ಲ ನೀಲ ॥ ವೇ. . . । ಣಿ . ಕೀರ. ॥ ವಾ . . .. । ಣಿ ಶ್ರೀ. . ಲ. . . ॥

॥ ಗರಿಸಾ ।

॥ ಲಿ. ತೆ । ಹಿಮಾದ್ರಿ ಸುತೇ ಪಾಹಿಮಾಂ

ರಾಗ - ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಮನಾಮಂ ಭಜರೇ - ತ್ಯಾಗರಾಜರು ತಾಳ - ಆದಿ

(6)

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ನಿ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ಪ ಮ ರಿ ಸ

ಜನ್ಯರಾಗ, 22ನೇ ಮೇಳ ಖರಹರಪ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸ್ವರಗಳು ಷಡ್ಜ, ಚ. ರಿ, ಶು, ಮ, ಪ ಮತ್ತು ಕೈ, ನಿ.

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ರಾಮನಾಮಂ ಭಜರೇ ಮಾನಸ ॥

ಚರಣ 1. ॥ ದೊಂಗ ರೀತಿ ತಿರುಗಂಗನೇಲ ಶ್ರೀ । ರಂಗುನಿ ಪದಮುಲ ಕೌಗಿಲಿಂಚು ಕೊನಿ ॥ ರಾಮ

2. ॥ ರಾಗ ರಹಿತ ಜನ ಭಾಗದೇಯುನಿ ವಿ । ನಾಗತಿಯೆವ್ವರೆ ತ್ಯಾಗರಾಜನುತ ॥ ರಾಮ

ಎಲೈ ಮನಸ್ಸೇ ! ರಾಮನಾಮವನ್ನು ಭಜಿಸು. ಕಳ್ಳತನಂತೆ ತಿರುಗಲೇಕೆ ? ಶ್ರೀರಂಗನ ಪಾದವನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಭಜಿಸು. ಯೋಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ಯಾರು ಗತಿ ! ತ್ಯಾಗರಾಜ ವಂದಿತನೇ.

ಪ 1. ॥ ಸನ್ನಿಸ ರೀ ರಿ ರೀಪಮ । ರೀಸಾ । ರೀಪಮ ರಿಸ ॥

॥ ರಾಮ ನಾಮಂಭ ಜ. । ರೇ । ಮಾ. . . . ನಸ ॥

2. ॥ ಸನ್ನಿರಿಸ ನ್ನಿ ಪ್ಪ ನ್ನಿಸರೀರೀ ರಿಮ । ಪನಿಪಮ । ಪಮರಿಮ ರಿಸ ॥
॥ ರಾ. . ಮ. . . ನಾ. . . . ಮಂಭಜ । ರೇ. . . . । ಮಾ. . . .. . ನಿಸ ॥

3. || -''- -''- | ಪನಿಸೆನಿಪಮ | ಪಮರಿಮರಿಸ ||

|| ರಾಮನಾಮಂಭಜ | ರೇ . . . . | ಮಾ . . . ನಸ ||

4. || -''- -''- | ಪನಿಸೆ ರಿಸೆನಿಪಮ | ರಿಮಪಮ ರಿಸ ||

|| ರಾಮನಾಮಂಭಜ | ರೇ . . . . | ಮಾ . . . . . ನಸ||

5. || -''- -''- ರಿಮಪನಿ | ಸರಿನಿಸೆ ಪನಿಮಪ | ಸನಿಪಮ ರಿಮರಿಸ ||

|| ರಾಮನಾಮಂ ಭ. . . ಜ | ರೇ . . . . | ಮಾ . . . ನ . . ಸ ||

ಚರಣ 1. || ಪಾ ಪ ಪಾನಿಮಪ | ನೀನಿನಿ | ಪನಿಸಾ ||

|| ದೊಂಗ ರೀತಿ ತಿರು | ಗಂಗನೇ | ಲ .ಶ್ರೀ ||

2. || ರಿಸೆನಿಪಪಾ ಪಾನಿಮಪ | ನೀ ನಿನಿ | ಪನಿಸರಿ || ರಿಮರಿಸೆ ಸನಿಪಾನಿಸೆ | ಪನಿಸೆನಿಪಮರೀ |, ಪಮರೀಸಾ ||

|| ದೊಂ.ಗ ರೀತಿ ತಿರು | ಗಂಗನೇ |, ಲಶ್ರೀ || ರಂಗುನಿ ಪ, ದಮುಲ | ಕೌ... ಗಿ. ಲಿಂ |. ಚು. ಕೊನಿ ||

ಚರಣ 2 || ಪಾಪಪಪನಿಮಪ | ನೀನಿ ನಿ | ಪ ನಿ ಸೆ ಸೆ || ರಿಮರಿಸ ನಿಪ ನಿಸೆ | ಪನಿಸೆನಿ ಪಮರೀ |, ಪಮರಿಸ ||

|| ರಾಗರ ಹಿತ ಜ ನ | ಭಾಗಧೇ| . ಯುನಿವಿ || ನಾ ಗತಿ ಯೆ .ವ್ವರೆ | ತ್ಯಾ . . . ಗ . . . ರಾ| . ಜನುತ|| ರಾಮ

ರಾಗ - ವಸಂತ **ಪರಮಪುರುಷ ಸ್ವಾತಿ ತಿರುನಾಳ್ ಮಹಾರಾಜರು** **ತಾಳ - ಆದಿ**

(7)

ಆ: ಸ ಮ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ

ಅವ: ಸೆ ನಿ ದ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : || ಪರಮಪುರುಷ ಜಗದೀಶ ಜಯಜಯ || ಪಂಕಜನಾಭ ಮುರಾರೇ ||

ಅ.ಪ || ಸರಸೀರುಹಭವ ಶಂಕರವಾಸವ || ಸನ್ನುತಚರಿತ ಶೌರೇ || ಪರಮ

ಚ. || ಚಾರು ವಿಧೃತ ವನಮಾಲ ಕೌಸ್ತುಭ || ಸತ್ವಥ ಕಮಲಾದಿನೇಶ ||

|| ಸಾರಂಗಾಧಿಪ ಶಾಪವಿಮೋಚನ || ಸ್ಯಾನಂದೂರಪುರೀಶ || ಪರಮ

ಪರಮಪುರುಷ ಜಗದೀಶ್ವರ, ಪಂಕಜನಾಭ, ಮುರಾರಿ, ಜಯವಾಗಲಿ; ಬ್ರಹ್ಮ ಶಂಕರ ಇಂದ್ರರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಶೌರಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ, ಸಾರಂಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ಚಂದ್ರ ಶಾಪವನ್ನು ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದ, ಸ್ಯಾನಂದೂರಪುರಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಪದ್ಮನಾಭನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಪ 1. || , ಸಮಾಗ ಮದಮಾ , ದನೀ | ಸಾಸೆನಿ | ದ ನಿ ದಮದಾ ||

|| ಪರಮ ಪುರುಷ , ಜಗ | ದೀಶ್ವರ | ಜಯಜ . ಯ ||

II , ಸಾ, ರಿಸಾ ದನಿದಮ । ಗಮದನಿ ಸರಿಸನಿ । ದನಿದಮ ಗಮಗರಿ II

II ಪಂ. ಕಜ ನಾ. ಭಮು । ರಾ . . .. । . . . . ರೆ II

2. II ಸನಿ -''- -''- । -''- -''- । ರಿರಿಸನಿ ದಮದಾ II

II .. ಪರಮಪುರುಷ ಜಗ । ದೀಶ್ವರ । ಜ . ಯ. ಜ. ಯ II

II -''- -''- II ಗಮದದ ನಿನಿಸರಿ । ಸನಿದಮ ದಮಗರಿ II

II ಪಂಕಜ ನಾಭಮು II ರಾ . ... । . . . . ರೆ II

II -''- -''- -''- । ಸ ನಿ ರಿ ಸ II

II ಪರಮಪುರುಷ ಜಗದೀಶ್ವರ । ಜಯ ಜಯ II

ಅ. ಪ. 1. II , ಸನೀದಮದ ನಿಸ ರಿಸ । , ಸಾ, ರಿಸಾ । ರಿರಿಸನಿ ದಮದನಿ II

II ಸರ ಸಿ . . . . ರುಹಭವ । ಶಂ ಕ ರ । ವಾ . . ಸ . . . ವ II

II , ಸಾ, ರಿ ಸಾ ದನಿದಮ । ಗಮದದ ನಿನಿಸರಿ । ಸನಿದಮ ದಮಗರಿ II ಸನಿ

II ಸ ನ್ನು ತ ಚ ರಿತ . . । ಶೌ . . . . । . . . . . . ರೆ . . . . . II . .. ಪರಮ

ಚ. II , ಮಾ, ಮಮಾ ಮಮ ಮಮ । ಸಸ ನಿದ ನಿನಿದಮ । ಮಗದಮ ಗರಿ ಸಾ II

II ಚಾ ರು ವಿ ಧೃತ ವನ । ಮಾ . . . ಲಾ . . . . . । ಕೌ . . . . . ಸ್ತು . ಭ II

II ; ಸಾ, ರಿಸಾ ಸಸ ನಿ ಸ ರಿ ಸ । ರಿ ಸಮಾ । ಗಮನೀ ದಮಗಾ II

II , ಸ ತ್ಪಥ ಕಮ ಲಾ . . . . . । . . . . . ದಿನೇ । . . . . . . ಶ II

II ; ಸನೀದಮದ ನಿಸ ರಿಸ । , ಸಸಾರಿಸಾ । ರಿರಿಸನಿ ದಮದನಿ II

II , ಸಾ. ರಂ . . . ಗಾ . . ಧಿಪ । . ಶಾ . ಪವಿ । ಮೋ . . . . ಚ . . ನ II

II , ಸಾ, ರಿ ಸಾ ದ ನಿದಮ । ಗಮದದ ನಿ ನಿ ಸ ರಿ । ಸನಿದಮ ದಮಗರಿ II ಸನಿ

II ಸ್ಯಾ ನಂ. ದೂ. ರಪು । ರೀ . . . . । . . . . . ಶ . . . . . II . ಪರಮ

ರಾಗ - ದೇವಕ್ರಿಯ ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹ - ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ತಾಳ - ರೂಪಕ

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ

(8)

ಅವ: ಸ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ

ದೇವಕ್ರಿಯವೆಂಬುದು ಈ ರಾಗಕ್ಕೆ ದೀಕ್ಷಿತರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರು. ದೇವಕ್ರಿಯ ಎಂಬ ರಾಗ ಮುದ್ರೆಯು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಕ್ರಿಯ ರಾಗವನ್ನು ಶುದ್ಧಸಾವೇರಿಯೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹ ತಾರಯಾಶುಮಾಂ ಶರವಣ ಭವ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹ ತಾರಯಾಶುಮಾಂ ಸುರಪತಿ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಪತಿ ರತಿಪತಿ ವಾಕ್ಪತಿ ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಪಶುಪತಿ ಸೇವಿತ ॥ ಶ್ರೀ .

ಸ.ಚ. ॥ ರಾಗಾದಿರಹಿತ ಹೃದಯವಿಭಾವಿತ ಸುರಮುನಿ ಪೂಜಿತ ॥

॥ ತ್ಯಾಗಾಧಿರಾಜಕುಮಾರ ತಾಪತ್ರಯ ಹರಕುಮಾರ ॥

॥ ಭೋಗಿರಾಜ ವಿನುತಪಾದ ಭೂದೇವಕ್ರಿಯಾ ಮೋದ ॥

॥ ಯೋಗಿರಾಜ ಯೋಗಭೇದ ಯುಕ್ತಮನೋಲಯವಿನೋದ ॥ ಶ್ರೀ

ಶರವಣಭವನಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹನು ನಮ್ಮನ್ನು ಈ ಸಂಸಾರ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ದಾಟಿನಲಿ ಸುರಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರ, ಶ್ರೀಪತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣ ರತಿಪತಿಯಾದ ಮನ್ಮಥ, ವಾಕ್ಪತಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಶುಪತಿಯಾದ ಶಿವನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಶ್ರೀಷಣ್ಮುಖನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾರುಗಾಣಿಸಲಿ.

ರಾಗದ್ವೇಷ ರಹಿತವಾದ ಹೃದಯಗಳಿಂದ ಭಾವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಸುರಮುನಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತನಾದ, ತ್ಯಾಗೇಶ್ವರ ಕುಮಾರನಾದ, ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಹರಿಸುವ ಷಣ್ಮುಖ, ನಾಗರಾಜನಿಂದ ನುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಾದಗುಳುಳ್ಳ ಭೂಸುರರ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವ, ಯೋಗಿರಾಜನಾದ ಯೋಗಮರ್ಮಗಳನ್ನರಿತ, ಯೋಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿನೋದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಷಣ್ಮುಖನು ಕಡೆಹಾಯಿಸಲಿ.

ಪ 1. ॥ ಸಾ । ದಪಮದ ॥ ಪಾ । ಮರೀ ಸ ॥ ರೀ ।, ಸರಿಮಪದಸ ॥

॥ ಶ್ರೀ । ಗುರುಗುಹ ॥ ತಾ । ರಯಾಶು ॥ ಮಾಂ । ಶರವಣಭವ ॥

2 ॥ -''- -''- ॥ ರೀ । ; ಸಸದರಿ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹತಾರಯಾಶು ॥ ಮಾಂ । ... ಸುರಪತಿ ॥

॥ ಪಾಮರಿ । ದದಪಸದಾರಿಸ ॥ ಮರಿಸರಿ । ಸದಸದ ಪಮಪದ ॥

॥ ಶ್ರೀಪತಿ । ರತಿಪತಿವಾಕ್ಪತಿ ॥ ಕ್ಷಿತಿಪತಿ । ಪಶುಪತಿ ಸೇ.ವಿತ ॥ ಶ್ರೀ

ಸ.ಚ ॥ ದಾ । ದಾಪದ ॥ ಮಪ । ರಿಮಪದ ॥ ಮಾ । ರಿಸ ಸಾರಿಸ ॥

॥ ರಾ । ಗಾದಿರ ॥ ಹಿತ । ಹೃದಯವಿ ॥ ಭಾ । ವಿತಸುರ ॥

॥ ರೀಮಪ । ದಾಮಪ ॥ ದಾ । ರೀಸೆರಿಸಾ ॥ , ದ । ಸೆ ದಾಪ ॥

॥ ಮುನಿ . । ಪೂಜಿತ ॥ ತ್ಯಾ । ಗಾಧಿ. ರಾ ॥ , ಜ । ಕುಮಾರ ॥

॥ ಸಾ । ಪಾಮದ ॥ ಮಪ । ಮರೀಸ ॥

॥ ತಾ । ಪತ್ರಯ ॥ ಹ ರ । ಕುಮಾರ ॥

ಮಧ್ಯಮಕಾಲ

॥ ಸಾ ಧ ರಿ । ೯ಸಮರಿಮಪಾದ ॥ ಮಾಪಾ । ದಾ ಸೆ ದಾ ರೀ ಸೆ ॥

॥ ಭೋಗಿರಾ । . ಜವಿನುತಪಾದ ॥ ಭೂದೇ । ವ. ಕ್ರಿಯಾಮೋದ ॥

॥ ರೀ ಮರಿ । ೯ ರಿ ಸಾ ಸೆದಾದ ॥ ಮಾರಿ ಸ । ಧಾ ಸ ರಿ ಮಪಾ ದ ॥

॥ ಯೋಗಿರಾ । . ಜಯೋಗಭೇದ ॥ ಯುಕ್ತಮ । ನೋಲಯವಿನೋದ ॥ ಶ್ರೀ.

ರಾಗ - ಮಾಯಾಮಾಳಗೌಳ ಮಾಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ - ತಂಜಾವೂರು ಪೊನ್ನಮ್ಮ ತಾಳ - ರೂಪಕ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ (9)

ಅವ: ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಮಾಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ನನ್ನು ಬ್ರೋವವೇ ಮಹಾತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ಶಂಕರಿ ॥

ಸ.ಚ ॥ ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ದೇಶಮುನ ಮಹಿಮಗಲ ದೊರಲರ್ಚಿಂಚು ಈಶ್ವರಿ ॥

॥ ಕಾಯಜುನಿವೈರಿಕಿ ಪ್ರಾಣಕಾಂತಾ ಬೃಹದೀಶ್ವರಿ ॥

॥ ಕೃಪ ಸೇಯವಲೆನು ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹ ಸಾಮಿಕಿ ನೇದಾಸುಡೈತಿ ॥ ಮಾಯಾ ॥

ಮಾಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ರಿಪುರ ಸುಂದರಿಯೇ ಶಂಕರಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಪೊರೆ. ಮಾಯಾಮಾಳಗೌಳ ದೇಶದ ರಾಜನಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವ ಮಹಿಮೆಗಳುಳ್ಳ ಈಶ್ವರಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನ ವೈರಿಯಾದ ಬೃಹದೀಶ್ವರನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯಾದ ಬೃಹದೀಶ್ವರಿಯೇ ಕೃಪೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹನೆನಿಸಿದ ಷಣ್ಮುಖಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಾನು ದಾಸನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಪ 1. ॥ ಸಾ । ರೀ ಗಾ ॥ ಮಾ । ಪಾಪಮ ಗಮ ॥ ಪಾ । ಪಾಪದ ॥ ಪಾ । ಮ ಗಮಗರಿ ಸ ನಿ ॥

॥ ಮಾ । ಯಾ ತೀ॥ ತ । ಸ್ವರೂ . . . ಪಿ ॥ ಣೀ । . . ನನ್ನು॥ ಬ್ರೋ। ವ ವೇ . . . . ॥

2. ॥ ಸಾ ರಿಸ । ರೀಗರಿ ಗಾಮಗ ॥ ಮಾಪಮ । ಮದಪಮ ಗಮ ॥ -"- -"- -"- ॥

॥ ಮಾ . . । ಯಾ . . ತೀ . . . ॥ ತ . . . . . । ಸ್ವ . . ರೂ . . ಪಿ ॥ ಣೀನನ್ನು ಬ್ರೋವವೇ ॥

3. || -''- -''- || ಪಾದ ನಿ || ಸಾ ನಿದ | ಪಮ ಗಮಗರಿಸನಿ ||

|| ಮಾಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪಿ || ಣೀನ.ನ್ನು || ಬ್ರೋ. . | . ವ. . ವೇ.... . . . ||

4. || -''- -''- || ಪಾ ದನಿಸರಿ || -''- ||

|| ಮಾಯಾತೀತ ಸ್ವರೂಪಿ || ಣೀ ನ,ನ್ನು || ಬ್ರೋವವೇ ||

|| ಸಾಸನಿ | ದಾ ದನಿದಪಮಾ || ಗಮಪದ | ಪಮಗಮ ಗಾ ||

|| ಮಹಾ. | . . . ತ್ರಿ . ಪು. .ರ || ಸುಂ . . . | ದ . . . . .ರೀ ||

|| ರೀ | ಸ ಸರಿಗಮಪದ || ನಿಸನಿದ | ಪಮ ಗಮಗರಿಸನಿ ||

||. |. ಶಂ . . . . || ಕ........| ...... ರಿ . .. .|| ಮಾಯಾ

ಸ. ಚ || ಮಾ | ಪಾ ಪ ದ || ಮಪ | ಪಮಗರಿ || ಸರಿ | ಗಮಪಾ ||

|| ಮಾ | ಯಾಮಾ . || ಳವ | ಗೌ. .ಳ || ದೇ | ಶಮುನ ||

|| ದ ನಿ | ಸ ನಿದ ಪ || ದನಿ | ದ ಪದಮಾ ಪ || ಗಮಪದ | ಪಮ ಗಮಗ ರಿಸನಿ ||

|| ಮಹಿ | ಮಗಲದೊ || ರಲ | . . ಚಿಂ . . . ಚು || ಈ . . . . | . . . . ಶ್ವ. . . ರಿ . . . ||

ಮಧ್ಯಮ ಕಾಲ

|| ಮಗ ರಿ ಸ | ನಿಮಾಗರಿಸಾ ನಿ || ಸರಿಗಮ | ಪಮಗಮಪದನಿಸ ||

|| ಕಾ ಯಜು | ನಿವೈ ರಿಕಿಪ್ರಾಣ || ಕಾಂ ತಾ. | ಬೃಹ ಧೀ .ಶ್ವರಿಕೃಪ ||

|| ರಿನಿ ಸ ದ | ನಿಪದಮ ಪಗಮನಿ || ದಪಮದ | ಪಮ ಗಮಗರಿಸನಿ ||

|| ಸೇ ಯವ | ಲೆನುಶ್ರೀ ಗುರುಗುಹ || ಸಾ . ಮಿಕಿ | ನೇ ದಾ ಸುಡ್ಯೈ.ತಿ|| ಮಾಯಾ

ರಾಗ : ಸರಸ್ವತಿ **ಸರಸ್ವತಿನಮೋಸ್ತುತೇ** **ತಾಳ : ರೂಪಕ**

ಪಲ್ಲವಿ: ಸರಸ್ವತೀನಮೋಸ್ತುತೇ ಶಾರದೇ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದೇ

ಅನುಪಲ್ಲವಿ: ಕರಧೃತ ವೀಣಾ ಪುಸ್ತಕ ವರಮಣಿ ಮಾಲಾಲಂಕೃತ

ಚರಣ : ನರಹರಿನುತ ವಿಧಿಲಾಲಿತ ವರಮಣಿಯುತ ಕಂಬುಕಳೆ

ಸುರಸೇವಿತ ಪದಯುಗಳೆ ಸುಧಾಕರ ಸಮಧವಳೇ

ಅರ್ಥ : ವಿದ್ಯಾಪ್ರದಾಯಕಳಾದ ಶಾರದೇ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ವೀಣಾಪುಸ್ತಕಧಾರಿಣಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಣಿಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳೇ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮನಗಳು. ನರಹರಿಯಿಂದ ಸ್ತುತ್ಯಳೇ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಓಲೈಸಲ್ಪಡುವವಳೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಣಿಯಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾದ ಕಂಠದವಳೇ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವ್ಯವಾದ ಪಾದದ್ವಯವುಳ್ಳವಳೇ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದಕೂಡಿದವಳೇ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ರಾಗ : ಸರಸ್ವತಿ **ರೂಪಕ**

ಆ : ಸ ರಿ$_2$ ಗ$_2$ ಪ ದ$_2$ ಸೆ (10)

ಅವ : ಸೆ ನಿ$_2$ ದ$_2$ ಪ ಮ$_2$ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : - ಸ ರೀ ಮ ಪಾ ॥ ಪಾ ದ ಪ ಪ ಮ ಪಾ ದಾ ॥
ಸ ರ ಸ್ವ ತೀ ನ ಮೋ . . ಸ್ತು ತೇ

ಸಾ ನಿ ದ ಪಾ ॥ ಮ ಪ ದಾ ಪಾ, ಮ ರಿಸ ॥
ಶಾ ರ ದೇ ವಿ ದ್ಯಾ . . ಪ್ರ . ದೇ.

ಸ ರೀ ಮ ಪ ಮ ರಿ ಸ ॥ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸೆ ನಿ ದಾ ॥
ಸ ರ ಸ್ವ ತೀ . . . ॥ ನ . ಮೋ ಸ್ತು ತೇ

ಸೆ ದ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ ಪಾ ॥ ಪ ಮ ದಾ ಪ ಮ ರಿ ಸ ॥
ಶಾ . . . ರ ದೆ ವಿ ॥ ದ್ಯಾ. . ಪ್ರ ದೇ

ಸ ರೀ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ ॥ ರಿ ಮ ಪ ದ ರಿ ಸೆ ನೀ ದಾ ॥
ಸ ರ ಸ್ವ ತೀ. . . ॥ ನ ಮೋ . ಸ್ತು ತೇ ॥

ಸೆ ರಿ ಮಾ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ॥ ಪ ದ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ ॥
ಶಾ. . ರ ದೆ ವಿ . . . ॥ ದ್ಯಾ. . . . . . ॥

ಪ ಮ ರಿ ಸ ನಿ ಧ ॥
ಪ್ರ . ದೇ. . . ॥

ಅ.ಪ : ॰ ಪ ದಾ ನಿ ದಾ ಪ ದ ॥ ಪ ಮ ಪಾ ದ ಪ ದ ಸೆ ॥
ಕ ರ ಧೃ ತ ವೀ. ॥ ಣಾ. . ಪು ಸ್ತ ಕ ॥

॰ ರಿ ಸೆ ನಿ ದಾ ಪ ದ ನಿ ದ ॥ ಪ ಮ ಪಾ ದ ಪ ದ ಸೆ ॥
ಕ ರ ಧೃ ತ ವೀ. . . ॥ ಣಾ. . ಪು. ಸ್ತ ಕ ॥

॰ ರಿ ಮಾ ರಿ ಸಾ ಸೆ ನಿ ನಿ ದ ॥ ಪ ದ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ
ವ ರ ಮ ಣಿ ಮಾ . . ॥ ಲಾ . . . ಲಂ

ಪ ದ ಪಾ ॥ ಕರಧೃತ ವೀಣಾಪುಸ್ತಕ ॰ ರಿ ಮಾ ರಿ ಸಾ ಸೆ ನಿ ನಿ ದ
ಕೃ . ತ ॥ ವ ರ ಮ ಣಿ ಮಾ . .

ಪ ದ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ ನಿ ಧ ॥
ಲಾ . .. ಲಂ. . . ಕೃ . ತ . ॥ ಸರಸ್ವತೀ

ಚರಣ: - ೀ ಪ ದಾ ಪ ಮಾ ರಿ ಸ ರೀ ॥ ರಿ ಪ ಪ ಮ ರೀ ರಿಸ ॥ , ಸ ರೀ ನ಼ಿ ಧ಼ಾ ಸ ಸ ॥ , ರೀೀ ಮ ಮಾ ಪಾ
ನ ರ ಹ ರಿ ನು ತ ॥ ವಿ ಧಿ ಲಾ . . ಲಿತ॥ ವ ರ ಮ ಣಿ ಯುತ ॥ ಕಂ ಬು ಕ ಳೆ

॥ , ಪ ದಾ ನಿ ದಾ ಪದಪಮ ॥ ಪ ದಾ ಪ ದಾ ಸಾ ॥
॥ , ಸು ರ ಸೇ . ವಿ . ತ . ॥ ಪ ದ ಯುಗ ಳೇ॥
॥ ರಿ ಮೊ ರಿಸೆ ನಿದ ॥ ಪ ದ ರಿ ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ ನ಼ಿ ಧ಼ ॥
॥ ಸುಧಾ ಕ . ರ ॥ ಸ. ಮ ಧ . ವ . ಳೇ. . . ॥

ಬಲ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ಆ

ರಾಗ : ಹಂಸನಾದ | ರಚನೆ - ತ್ಯಾಗರಾಜರು | ಆದಿತಾಳ

(11)

ಆ : ಸ ರಿ$_2$ ಮ$_2$ ಪ ನಿ$_3$ ಸೆ

ಅವ : ಸೆ ನಿ$_3$ ಪ ಮ$_2$ ರಿ$_2$ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : - ; , ಪ ಪ ಪಮರೀ ರಿ । ಸರೀ ಸಾ, ನ಼ಿ ।
ಬಂಟು ರೀ ತಿ । ಕೊ ಲು ವೀ ।

ಸ ರಿಪಮ ॥ ಪಾ, ಪಾ, ಪನಿ ಪನಿ ಪಮರೀ ರಿ ।
ಯವ ಯ್ಯ ॥ ರಾ ಮ ಬಂ ಟು ರೀ ತಿ ।

ರಿಸಾ ರಿ । ಸ ರಿಮಪಾ ಮ ॥ ಪಾ, ನೀೀ ಪಪ
ಕೊಲು ವೀ । ಯ ವ ಯ್ಯ ॥ ರಾ ಮ ಬಂಟು

ಪಮರೀ ರಿ । ರಿಸಾ ಪಮ । ರಿಸ ರಿಮರಿಮ ಪಮ ॥ ಮಪಾನೀೀ ಸೆನಿಪಾ
ರೀ ತಿ ।ಕೊಲು ವೀ । ಯ ವ . . . ಯ್ಯ ॥ ರಾ ಮ ಬಂ ಟು

ಪಮರೀ ರಿ ।ರಿಸಾ ಸಾ ।, ಸೆ ಸಾ ಸೆ ॥ ನಿ ಸಾ ನೀೀ ಪನಿಸೆನಿ
ರೀ ತಿ ।ಕೊಲು ವೀ । ಯ ವ ಯ್ಯ ॥ ರಾ ಮ ಬಂಟು

ಪಮರೀ ರಿ ।ರಿಸಾ ರಿ । ಸ ಪಾ ಮ ॥ ಪ ಸಾ ನೀೀ ಸೆನಿಪನಿ । ಸಾ । ಸಾ ॥
ರೀ ತಿ ।ಕೊಲು ವೀ । ಯ ವ ಯ್ಯ ॥ ರಾ ಮ . . . . . . ॥

ಅ.ಪ : ;, ಪಾ,ನಿ ಸಾ ಸ । ನಿಸಾನೀ ನಿಸರೀರಿ ॥ ಸರೀಸಾ, ಪಾ,ನಿ ಸಾ ಸ

ತುಂಟ ವಿಂಟಿ । ವಾ ನಿ ಮೊದಲೈನ ॥ ಮ ದಾ ತುಂಟ ವಿಂಟಿ

। ಸರಿಸನೀ ನಿಸರೀರಿ ॥ ಸರೀಸಾ, ಪಾ,ನಿ ಸಾ ಸ

। ವಾ ನಿ ಮೊದಲೈನ ॥ ಮ . ದಾ ತುಂಟ ವಿಂಟಿ

। ನಿಸರಿಸನೀ ನಿಸರೀರಿ ॥ ಸರೀ ಮಾ, ರಿ ಮ ರೀ ರಿ

। ವಾ ನಿ ಮೊದಲೈನ ॥ ಮ ದಾ ದು ಲ ಬ ಟ್ಟು

। ಸರೀಸಾ, ಸ । ಸ ಸಾ ಸ ॥ ನಿ ಸಾ ನೀ ।

। ನೇ ಲ ಗೂ । ಲ ಚೇ ಯು ॥ ನೀ ಕೇ ।

ಚರಣ: - ;, ರಿ ಸ ರಿ ಪ ಪ । ಮ ಪಾ ನೀ ಸ ।

ರೋಮಾಂಚ । ಮ ನೆ ಘು ।

ನಿಪಾಪ ॥ ಮಪಾಮಾ, ಪಪ ಪಮರೀ ರಿ ।

ನಕಂಚು ॥ ಕ ಮು ರಾಮ ಭ . . ಕ್ತು ।

ಸರೀಸಾ, ನಿ̣ ಸ ರಿಮಪಾ ಮ ॥ ಪಾ,

ಡ ನಿ ಮುದ್ರ ಬಿ . . ಳ್ಳ ॥ ಯು

ರಾಮನಾಮ । ಮನೆವ । ರಖಡ್ಗ ॥ ಮಿ ವಿ }

ರಾ ಜಿಲ್ಲು । ನಯ್ಯತ್ಯಾ । ಗರಾಜು ॥ ನೀಕೆ } ಅನುಪಲ್ಲವಿಯಂತೆ

ಣ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ೞ

ರಾಗ : ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ | ರಚನೆ - ತ್ಯಾಗರಾಜರು | ಆದಿತಾಳ

(12)

ಆ : ಸ ರಿ$_2$ ಗ$_3$ ಮ$_1$ ಪ ದ$_2$ ನಿ$_2$ ಸೆ
ಅವ : ಸೆ ನಿ$_2$ ದ$_2$ ಪ ಮ$_1$ ಗ ರಿ$_2$ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ - ರಾಮನನ್ನು ಬ್ರೋವರಾ । ಪ್ರೇಮತೋ ಲೋಕಾಭಿ ॥ ರಾಮ॥

ಅನುಪಲ್ಲವಿ - ಚೀಮಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋ ಶಿವಕೇಶವಾದುಲಲೋ ॥
ಪ್ರೇಮಮಿರಮೆಲಗು ಚುಂಡೆ । ಬಿರುದು ವಹಿಂಚಿನ ಸೀತಾ ॥ ರಾಮ ॥

ಚರಣ : - ಮೆಪ್ಪುಲಕೈಕನ್ನತಾವುನಪ್ಪುಬಡಕ ವಿರ್ರವೀಗಿ ॥
ತಪ್ಪುಪನುಲು ಲೇಕಯುಂಡೆ । ತ್ಯಾಗರಾಜವಿನುತ ಸೀತಾ ॥ ರಾಮನನ್ನು ಬ್ರೋವರಾ॥

ಪ॥

ಪಾ । ಮಗ । , ರಿ ॥ ಸಾ । ರಿ ಗ । , , ॥ ಗ ಮ ಪಾ । ಮ ಗ । , ರಿ ॥ ಗ ರಿ ರಿ ಸ । ರಿ ಗ । , , ॥
ರಾ ಮ ನ ನ್ನು ॥ ಬ್ರೋ ವ ರ . . ॥ ರಾ . . . ಮ ನ . ನ್ನು॥ ಬ್ರೋ . . ವ ರ . .॥

ಗಮಪದ । ಪಮ ಗಮ । ಗಪಮಗ ॥ ರಿಗಮಗರಿಸ । ರಿ ಗ । , , ॥
ರಾ ಮ . ನ . . . . . ನ್ನು ॥ ಬ್ರೋ . . . . ವ ರ . . ॥

ಗಮಪದ । ನಿದ ಪದನಿದ । ಪಮಮಗ ॥ ರಿಗಮಗರಿಸ । ರಿ ಗ । , , ॥
ರಾ . . . . . ಮ . . ನ . . . . ನ್ನು ॥ ಬ್ರೋ . . ವ ರ . . .॥

ರಿ ಗ ಮಾ । ಮ ಮ । , , ॥ ಪ ಮ ಗಾ । , , ಮ ಗ । ರೀ ರೀ ॥
ಪ್ರೇ . . . . ಮ ತೊ . . ॥ ಲೋ . . . . ಕಾ . . . . ಭಿ ॥ ॥ ರಾಮನನ್ನು ಬ್ರೋವರಾ ॥

ರಿ ಗ ಮಾ । ಗ ಮ ಪಾ । ಪಾ ಪ ರಿ ॥ ರಿ ಗ ಮ ಪ । ದ ಪ ಪ ಮ । ಗ ಮ ಗ ರಿ ॥
ಪ್ರೇ . . . . ಮ ತೊ ॥ ಲೋ . . . . ಕಾ . . . . . . ಭಿ. . . . ॥
॥ ರಾಮನನ್ನು ಬ್ರೋವರಾ ॥

ಮಗರಿಸ । ನಿಸನಿಧ । ಪಮಗಮ ॥ ಮೆಗರಿಸೆ । ನಿದನಿದ । ಪಮಗರಿ ॥ ಗಮಪದ । ನಿಸೆಸೆನಿ । ದಪಮಗ ॥
ಪ್ರೇ. . . . .ಮ . . . . ತೋ . . . . ॥ ಲೋ . . . . ಕಾ. . . . ಭಿ . ॥ ರಾ . . . . . .ಮ ನ . . . . . ನ್ನು ॥

ರಿ ಗ ಮ ಗ ರಿ ಸ ರೀ । ,ಗ ॥ ಗ ರಿ । ರೀ । ರಿ ಸ ॥ ಸಾ ; ; ॥
ಬ್ರೋ . . . . ವ ರ ॥ ಅ . . . . ॥ . . . . ॥ ಪಲ್ಲವಿ ॥

ಅ.ಪ.

ಸಾ । ನಿ ದ । ನಿ ಪ ॥ ದ ನಿ ಸಾ । ಸ ನಿ ಸಾ ।; ॥ ನಿ ನಿ । ಸ ರಿ ಗ ರಿ । ಸ ಸ ॥ ದ ನಿ ಸಾ । ನಿ ದ । ಪಾ ॥
ಚೀ . ಮ ಲೋ ಬ್ರ . ॥. . . . . .ಹ್ಮ . ಲೋ . . ॥ ಶಿ ವ ಕೇ. . . . . . . .ಶ . ॥ ವಾ . . . .ದು ಲ । ಲೋ॥

ಸಾ । ಸ ನಿ ದ ನಿ । ಸ ದ ನಿ ಪ ॥ ದ ನಿ ಸಾ । ಸ ನಿ ಸ ರಿ । ಸ ದಾ ॥ ನಿ ನಿ । ಸಾ ರಿ ಗ ರೀ ಗ ಮ । ಗ ರಿ ಸಾ ॥
ಚೀ .ಮ ಲೊ . . . .॥ ಬ್ರ. . . . . ಹ್ಮ . .ಲೋ. . . . . ॥ ಶಿ ವ .ಕೇ.. . . . . .ಶ ॥

ದ ನಿ ಸಾ ರಿ ಸ । ನಿ ದ ಪಾ ॥ ಮ ಗ । ಮ ಪ । , ದ ॥ ನಿ ದ । ನಿ ಸ । ನಿ ಸ ರಿ ಗ ॥
ವಾ . . . . ದು ಲಲೋ ॥ ಪ್ರೇ . . ಮ ಮಿ ರ ॥ ಮೆಲ ಗು ಚುಂ ಡೆ . . . . ॥

ಮ ಗ ರಿ ಸ । ರಿ ಸ ನಿ ದ । ಪ ಮ ಗ ಮ ॥ ಪ ದ ನಿ ಸ । ರಿ ಸ ನಿ ದ । ಪ ಮ ಗ ರಿ ॥
ಬಿ . .ರು . . ದು. .ವ . . ಹಿಂ ... . . . ॥ ಚಿ . . ನ . . ಸೀ . . . . . .ತ . . . . ॥ ರಾಮನನ್ನು ॥

ಚರಣ:

,ಪ । ಪ ಪ । ಪಾ ॥ ಪ ದ ನೀ । ದ ಪ । , ದ ॥ ಮ ಪ ।ಮ ಗ ಮ । ಗ ರಿ ಸಾ ॥ ರಿ ಗ ಮಾ । ಮಾ ಗ ಮ । ಪಪ॥
ಮೆ ಪ್ಪು ಲ .ಕೈ . ॥ ಕ. . . . . ..ನ್ನ ತಾ . .ವು ॥ ನ . . .ಪ್ಪು ಬ. . . .ಡ . .ಕ ವಿ . . . . .. ರ್ರ. ... ವೀ . ಗಿ ॥

ದಾ ನೀ । ಸ ನಿ । ನಿ ದ ದ ಪ ॥ ದ ನಿ ಸಾ । ಸ ನಿ ಸಾ । ನಿ ಸ ರಿ ಗ ॥ ಮ ಗ ರಿ ಸ । ರಿ ಸ ನಿ ದ । ಪ ಮ ಗ ಮ ॥
ತ ಪ್ಪು . .ಪ ನು .ಲು. . . . ॥ ಲೇ . . . . ಕ . .ಯುಂ. .ಡೆ. . .॥ ತ್ಯಾ. .ಗ . . .ರಾ. . . . .ಜ. . .ವಿ . ॥

ಪ ದ ನಿ ಸ । ರಿ ಸ ನಿ ಧ । ಪ ಮ ಗ ರಿ ॥
ನು . .ತ. . . ಸೀ . . . . . ತ . . . . . . ॥ ರಾಮನನ್ನು ಬ್ರೋವರಾ ॥

ಐ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ಔ

ಕ್ರಸಂ - **15**

ವಿಳಂಬಕಾಲ ಕೃತಿಗಳು - 5

ನೇರಮೆಂಚಕೋರ - ಕರೂರು ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಕರೂರುದೇವಡು ಅಯ್ಯ

ರಾಗ - ಶಂಕರಾಭರಣ ತಾಳ - ಆದಿ

(1)

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ

ಅವ: ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ನೇರಮೆಂಚಕೋರ ನಾಪೈ ನೆರನಮ್ಮಿನಾನು ರಾಮ ॥

ಅ.ಪ ॥ ವಾರಿಜಾಸನಾದಿ ವಂದಿತ ವೇರೆವಾರುಲೇರು ನಿನುವಿನಾ ॥ ನೇರ

ಸ.ಚ ॥ ಜೇರಿನಿನ್ನು ಕೋರಿಗೊಲಿಚೇ ॥ ವಾರಿನೆಲ್ಲ ಬ್ರೋಚೇ ಬಿರುದು ॥

॥ ಧೀರನೀವು ಗದರಾ ನಾ ॥ ದೊರ ಗರ್ಭಪುರಿ ವಾಸ ॥

ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸದಿರು ರಾಮ. ನಿನ್ನನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ನನಗೆ ಬೇರಾರು ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುವೆಯೆಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಧೀರನು ನೀನಲ್ಲವೇ ? ಗರ್ಭಪುರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನನ್ನ ದೊರೆಯೇ .

ಪ ॥ ಸಾ, ರಿ ಗಾ, ಮ ಪಾ,ಮಗಮಪಾ । ಪಾಸೆನಿದಪಾಮ । ಗಮಪಮ ಗರಿಸನಿ ॥

॥ ನೇ ರ ಮೆಂಚ ಕೋ ರ ನಾ . ಪೈ । ನೆ ರ . ನ . ಮ್ಮಿ । ನಾ . .ನು ರಾ. ಮ॥ ನೇರ

ಅ.ಪ ॥ ಸಾ, ನಿ ದಪಾಮ ಪಾದನಿಸಾಸೆಸೆ । ಗಾ,ರಿಸಾ,ನಿ । ದಪಾಮ ಗ ರಿ ಸ ನಿ ॥

॥ ವಾ ರಿ ಜಾ ಸ ನಾ ದಿವಂದಿತ । ವೇರೆವಾರು । ಲೇ ರು ನಿನುವಿನಾ ॥ ನೇರ

ಚ. ॥ ಗಾಮಾಪಾಮಾಗಮಪಮ ಗ ಮ ಗ ರಿ । ಗಾಮಾಪಾಪಾ । ಮಪದನಿ ಸೆ ಸೆ ಸಾ ॥

॥ ಜೇರಿ ನಿ ನ್ನು ಕೋ. ರಿ ಗೊಲಿ ಚೆ । ವಾರಿ ನೆ ಲ್ಲ । ಬ್ರೊಚೇ . ಬಿರುದು ॥

॥ ಸಾರೀ ಗಾರೀ ಸೆನಿದಪ ದನಿಸಾ । ಸಾನೀ ದಪಾಮ । ಗಮಪಮ ಗರಿ ಸನಿ ॥

॥ ಧೀರ ನೀವು ಗದರಾ ನಾ. . . । ದೊರ . ಗ . . ರ್ಭ । ಪು . ರಿ . .. ವಾ ಸ . ॥ ನೇರ

ಐ ❖ ❖❖ ❁❖ ❖❖ ಐ

ರಾಗ - ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ ಶಂಕರಿ ನಿನ್ನೇ - ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ ತಾಳ - ಮಿಶ್ರಛಾಪು

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸ **(2)**

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಶಂಕರಿ ನಿನ್ನೇ ಇಕ ಚಾಲನಮ್ಮಿತಿನಿ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿ ನೀದು ಮಹಿಮ ಪೊಗಡುಟ ನಾತರಮಾ ॥

॥ ಪಂಕಜಾನನೆ ಪ್ರಣತಜನ ಶಂಕರಿ ಶ್ರೀ ತ್ರಿಪುರಸುಂದರಿ ॥ ಶಂಕರಿ .

ಚ. ॥ ಕಾಮಜನಕ ವಾಸುದೇವ ಸಹೋದರಿ ॥ ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿ ಶಿವಹೃದಯೋಲ್ಲಾಸಿನಿ ॥

॥ ಕಾಮಿತಾರ್ಥದಾಯಿನಿ ಕಾತ್ಯಾಯಿನಿ ॥ ಗೌರಿ ಕಾಚಿಯುನ್ನನನ್ನು ಕಾವವೇ ಜನನಿ ॥ ಶಂಕರಿ

ಶಂಕರಿ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಇನ್ನು ಧೃಡವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಕಮಲದ ಮುಖದವಳೇ, ಸಕಲ ಜನರಿಂದ ವಂದಿತಳಾದ ಕಮಲನಯನೆಯಾದ ಶಂಕರಿ, ತ್ರಿಪುರ ಸುಂದರಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆಯಾದ ವಾಸುದೇವನ ಸಹೋದರಿಯೇ. ಶ್ಯಾಮಲಾಂಗಿಯೇ, ಶಿವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸುವ, ಕಾಮಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿ, ಗೌರಿ ನಿನಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು ತಾಯಿ ಶಂಕರಿ ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ 1. ॥ ಸನಿಸ । ರೀಗಾ ॥ ಗರೀ । ಗಾಪಮ ॥ ಗಮಪಾ ; । ಮಾ ; ಗಮಪಮ ॥

॥ ಶಂ,ಕ । ರಿ ನಿ ॥ ನ್ನೇ , । , ಇ ಕ ॥ ಚಾ . . . . । ಲಾ . ನ . . . . ॥

॥ ಗರೀ । ಸರಿಗರಿ ರಿ ಸ ಸ ನಿ ॥

॥ ಮ್ಮಿತಿ । ನಿ . . . . ॥

2. ॥ ಸರಿಗಾ ॥ ಗರೀ । ಗಾಪಮ ॥

॥ ಶಂಕ . ರಿ . ನಿ . ॥ ನ್ನೇ . । . ಇಕ ॥ ಚಾಲಾನಮ್ಮಿತಿನಿ ॥

3. ॥ -''- ಗರಿಗಮ ॥ ಪಮಗರೀ , ।

॥ ಶಂಕರಿ ನಿ. . . . . ॥ . . . . . . । ನ್ನೆ ಇಕ . ॥ ಚಾಲ ನಮ್ಮಿತಿನಿ ॥

4. ॥ -''- ಗಮಪದ ॥ ಪಮಗರೀ, । ಗಾಸಾಸನಿ ॥ ದಪಪಾಪಮ ।

॥ ಶಂಕರಿ ನಿ . . . . . ॥ . . . . . . । ನ್ನೆ ಇಕ . . ॥ ಚಾ. . . . . ಲ । ನಮ್ಮಿತಿನಿ ॥

5. ॥ -''- ॥ -''- ॥ ದನಿ ಸನಿದಪ । ಪದನಿದ ಪಮಗಾ ॥ ಮಗರಿ ॥

॥ ಶಂಕರಿ ನಿ ॥ ನ್ನೆ ಇಕ ॥ ಚಾ . . . . । ಲಾ . . . . . ನ . . . . ॥ ಮ್ಮಿತಿ . । ನಿ ॥

6. ॥ -''- ॥ ರೀ , । ಗಾಗಮ ॥ ದನಿದ । ಮದನಿದ ॥

॥ ಶಂಕರಿ ನಿ ॥ ನ್ನೆ । ಇ.ಕ. .॥ ಚಾ . । ಲಾ . ನ. . ॥ ಮ್ಮಿತಿನಿ ॥ ಶಂಕರಿ

ಅ.ಪ. ॥ ಪಾದ । ನೀನಿದ ॥ ಸಾ ಸ । ಸ ರಿ ಸಾ ॥ ಸ ರೀ । ಗಾ ಗಾ ॥ ಗಾಮೆಪೆಮಾ । ಗರಿಸಾ ॥
॥ ಪಂಕ । ಜಾಕ್ಷಿ . ॥ ನೀದು । ಮಹಿಮ ॥ ಪೊಗ । ಡು ಟ ॥ ನಾ . . . . . . । ತರಮಾ ॥

॥ ಪಾದ । ನೀಸರಿ ॥ ರಿ ಸ ನಿ । ಪ ದ ನಿ ಸರಿಸ ॥ ನಿದಾ ।; ಸಾ ॥ ನಿದಮ । ಗಮಪಮಗರಿ ॥
॥ ಪಂಕ । ಜಾನನೆ ॥ ಪ್ರಣ ತ । ಜ ನಶಂ. . . . ॥ ಕ ರಿ । ಶ್ರೀ॥ ತ್ರಿಪುರ । ಸುಂ . . . ದರಿ ॥ ಶಂಕರಿ

ಚ. ॥ ಪಾ, । ಪಾಪಾ । ಪಪಾ । ಪಾಮಾ ॥ ಗಮಾ । ಗಮಪಾಮಗ ॥ ಗಮ ಗ । ಗರಿ ರಿಸ ॥
॥ ಕಾ. । ಮಜ । ನಕ । ವಾ ಸು ॥ ದೇ . । ವ. . . . ಸ ॥ ಹೋ । ದ. ರಿ . ॥

॥ ನ್ರೀ, । ನ್ರೀ ನ್ರೀ ॥ ಗರೀ । ಸಾನ್ರೀ ॥ ಸರೀ । ಗಾಮಾ ॥ ಪಾ , । ಪಾಪಾ ॥
॥ ಶ್ಯಾ . । ಮಲಾಂ ॥ ಗಿ . । ಶಿ ವ ॥ ಹೃದ । ಯೋ . ॥ ಲ್ಲಾ . । ಸಿ ನಿ ॥

॥ ಪಾದ । ನೀನಿದ ॥ ಸಾ , । ರೀಸಾ ॥ ಸರೀ । ಗಾಗಾ ॥ ಗಾಮಪಮಾ । ಗರಿಸಾ ॥
॥ ಕಾಮಿ । ತಾ ರ್ಥ ॥ ಗಿ. । ಯಿನಿ ॥ ಕಾ . । ತ್ಯಾಯ ॥ ನಿ. . . . . . । ಗೌ ರಿ ॥

॥ ಪಾದ । ನೀ ಸನಿ ॥ ರಿ ಸ ನಿ । ಪದನಿಸರಿಸ ॥ ಗಮಪದನಿಸ । ನಿದಪಮ ॥
॥ ಕಾಚಿ । ಯು. . ॥ ನ್ನ . . . । ನ. ನ್ನು . . . ॥ ಕಾ . . . . । ವ . ವೇ ॥

॥ ಪಮನಿದಪಮ । ಗಮಪಮ ಗರಿಸನ್ರಿ ॥ ಶಂಕರಿ,
॥ ಜ . . . . . . । ನ . . . . . . ನಿ . . . . . ॥

ರಾಗ - ಕಾಂಬೋದಿ (3) ಮರಕತವಲ್ಲೀಂ - ತ್ಯಾಗರಾಜ ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ : ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಸ

ಅವ : ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಮರಕತವಲ್ಲೀಂ । ಮನಸಾಸ್ಮರಾಮಿ ॥ ಮದನಜನಕಾದಿ । ದೇವಪಾಲಿನೀಂ ॥

ಅನುಪಲ್ಲವಿ : ಹರಿಹೃದಯವಾಸಿನೀಂ । ಮೋಹಿನೀಂ ॥ ಹರಿಹರಪುತ್ರ ಜನನೀಂ । ನಳಿನೀಂ ॥

ಚರಣ : ಕ್ರೂರ ದೈತ್ಯಾದಿ ಬೃಂದಮರ್ದಿನೀಂ । ಗುರುಗುಹಾದಿನುತ ವಹ್ನಿವಾಸಿನೀಂ ॥

ಭಾವಾರ್ಥ : ಮನ್ಮಥನ ಪಿತನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವಳನ್ನೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವಳನ್ನೂ, ಮೋಹಿನಿಯನ್ನೂ, ಹರಿಯು ಮೋಹಿನೀ ಅವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹರನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಪಡೆದ ಕುಮಾರನಿಗೆ ತಾಯಿಯಾದವಳನ್ನೂ, ನಳಿನಿಯನ್ನೂ, ಕ್ರೂರ ರಾಕ್ಷಸರುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದವಳನ್ನೂ ಗುರುಗುಹಾದಿಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವಳನ್ನೂ, ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವಳಾದ ಮರಕತವಲ್ಲಿಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ 1. ॥ಪಾ॰ಮ ಮಗಗಾ ಪಾ ದಾ ಸಂ ನಿ ಪ ದಾ ಸಂ ಸಾ

॥ ಮ . . ರ . ಕ ತ ವ. . . . . . . ಲ್ಲೀಂ

॥ ಪ ದ ಸಂ ರಿಂ ಸಂ ಸಂ ನಿ ದಾ । ದ ಪ ಪಾ ಮ ಪ ದಾ ನಿ ದ ಪಾ ದಾ ॥

॥ ಮ. .ನ. ಸಾ ಸ್ಮ . . .। ರಾ. . ಅ. . . . . ಮಿ ॥

2\. ॥ ಪಾ॰ಮ ಮಗಗಾ ಪಾ ದಾ ಸಂ ನಿ ಪ ದಾ ಸಂ ಸಾಂ ।

॥ ಮ . . . ರ ಕ ತ ವ. . . . . . . ಲ್ಲೀಂ ।

॥ ದ ಸಂ ರಿಂ ಗೆ ಸಾಂ ಸಾಂ ರಿಂ ಸಂ ನಿ ದ ದ ಪ ಪಾ ಮ ಪ ದಾ ನಿ ದ ಪಾ ದಾ ॥

॥ ಮ. .ನ. ಸಾ ಸ್ಮ . . . . . ರಾ. . .. ಅ. . . . . ಮಿ ॥

॥ ಪಾ॰ಮ ಮಗಗಾ ಪಾ ದಾ ಪ ದ ಸಂ ರಿಂ ಗಂ ಮಂ ಗಂ ರಿಂ ಸಂ ಸಾಂ

॥ ಮ . ರ . ಕ ತ ವ. . . . . ಲ್ಲೀಂ

॥ ದ ಸ ರಿಂ ಗೆ ಸಾಂ ಸಾಂ ರಿಂ ಸಂ ನಿ ದ । ದ ಪ ಪಾ ಮ ಪ ದಾ ನಿ ದ ಪಾ ದಾ ॥

॥ ಮ. .ನ. ಸಾ ಸ್ಮ . . . . . .। ರಾ. . .. ಅ. . . . . ಮಿ ॥

॥ ಪಾ॰ಮ ಮಗಗಾ ಪಾ ದಾ ಪ ದ ಸಂ ರಿಂ ಗಂ ಮಂ ಗಂ ರಿಂ ಸಂ ಸಾಂ ।

॥ ಮ . ರ . ಕ ತ ವ. . . . . ಲ್ಲೀಂ ।

॥ ಮೊ ಗೊ ಮೆ ಗ ರೀ ಗೆ ರಿ ಸಾಂ । ದ ಸಂ ರೇ ಗ ರಿ ಸ ನಿ ದಾ ಮ ಪ ದಾ ನಿ ದ ಪಾ ದಾ ॥

॥ ಮ. .ನ. ಸಾ ಸ್ಮ . . ..। ರಾ. . . . . ಅ. . . . . ಮಿ ॥

॥ ಪ ಮ ಪ ದ ದಪ ಪಾ ದ ಪ ಮ ಗ ಗರಿ ಗಾ ಮ ಪ ಗ ಮ ರಿ ಗ ಸಾ ।

॥ ಮ . .ದ. ನ. .ಜ. . .. . ನ. .ಕಾ. . . . . .ದಿ ।

ಸ ನಿ ಥಾ ಧ ಸ ಸಾ ಪಾ । ॰॰ ದಾ ನೀ ನಿ ದ ದಾ ದಾ ।

ದೇ. . . . . ವ ಪಾ । . . .ಲೀ . . ನೀಂ . . . . .।

॥ ಪ ಮ ಪ ದ ದಪ ಪಾ ದ ಪ ಮ ಗ । ಗರಿಗಾಮಪಗಮ ರಿಗಮಗರಿಸಾ ।

॥ ಮ . .ದ. ನ. .ಜ. . .. .।ನ. . ಕಾ. . . . . .ದಿ ।

॥ ಸ ನಿ ಥಾ ಧ ಸ ಸಾ ಸ ರಿ ಗ ಮ । ಪದಸರಿ ಗಮೆಗಗೆ ರಿರಿಸಸಿ ನಿನಿದಪ ॥

॥ ದೇ. . . . . ವ ಪಾ . . . ..।. .. . . ಲಿ ನೀಂ. . ॥

॥ ಪಾ॰ಮ ಮಗಗಾ ಪಾ ದಾ । ಸಾಂ ನಿ ಪ ದಾ । ಸಂ ಸಾಂ ॥ ॰॰॰॰ । ॰॰॰॰ । ॰॰॰॰ । ॰॰॰॰ ॥

॥ ಮ . . ರ ಕ ತ । ವ. . . . . . .। ಲ್ಲೀಂ ॥ . . . . । . . . . । . . . . । . . . . ॥

ಅನುಪಲ್ಲವಿ

॥ಸಾ ಸಾ ಸನಿಪಾದಾ ಸಾಸಾ ಪದಸರಿ।
॥ಹರಿ ಹೃ....ದ ಯ.. ವಾ......।
ಸರಿಗಾ ೯೯ಸಾರಿಗ।ರಿಸಸರಿನೀ ದಪದಾ॥
।ಸಿ. ನೀಂ ...ಮೋ. । .. ಹಿ.... ನೀಂ...॥

॥ಸಾ ಸಾ ಸಾರಿಸನಿಪದಾ ಸಾಸಾ ಪದಸರಿ।
॥ಹರಿ ಹೃ...... ದ ಯ.. ವಾ... ..।
। ಸರಿಗಾ ೯೯ಸಾರಿಗ।ರಿಸರಿಗಮಗ ಮಗರೀಸಾ॥
।ಸಿ. ನೀಂ ...ಮೋ. । .. ಹಿ ..... ನೀಂ. . ...॥

॥ಸಾ ರೀ ಮಾಗಾ ಸಾರಿಗರಿಗ ಸಾಪದ
॥ಹರಿ ಹ ರ ಪು ..... ತ್ರಜ..
। ರಿಸನಿದದಾ ಪಾಪಾನೀ।ನಿದದಾಸಾ;; ॥
। ನ.....ನೀಂ . .ನ... । ಳೀ.. ನೀಂ..॥

ಚರಣ

॥ದನಿದಪ ೯ಮಪದ ಪಾದಮ ೯ಗಮಾ।
॥ಕ್ರೂ.ರದೈ . ತ್ಯಾ. ದಿ ಬೃಂದಮ ರ್ದಿನೀಂ. ।
। ಮಗಮಪ ೯ದಪಮ।ಪದಸಸಾರಿಸನೀದಪಾ ॥
। ಗುರು ಗುಹಾ .ದಿ. ನುತ।ವ. ಹ್ನಿವಾ......ಸಿನೀಂ॥

॥ದನಿದಪ ೯ಮಪಾನಿದಪ ಪಾದಮ ೯ಗಮಾ ।
॥ಕ್ರೂ.ರದೈ . ತ್ಯಾ... . ದಿ . ಬೃಂದಮ . ರ್ದಿನೀಂ.।
।ಮಗಗರಿಸಾಸರಿ ಗಾಮಪಮ।ಪದಸಸಾರಿಸನೀದಪಾ॥
। ಗು ರು ಗು ಹಾ .. ದಿನುತ।ವ. ಹ್ನಿವಾ......ಸಿನೀಂ॥

॥ಪಾ೯ಮ ಮಗಗಾಪಾದಾ ಸಾನಿಪದಾ ಸಾಸಾ ೯೯೯೯ ೯೯೯೯।೯೯೯೯ ೯೯೯೯॥
॥ ಮ .ರ . ಕತ ವ....... ಲ್ಲೀಂ ....।.... ....॥

ಖ ❖ ❖❖ ✿❖ ❖❖ ಙ

ರಾಗ - ಖರಹರಪ್ರಿಯ　　　　ಕೋರಿಸೇವಿಂಪರಾರೇ - ತ್ಯಾಗರಾಜ　　　　ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಸೆ　　　　(4)

ಅವ: ಸಂ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಕೋರಿಸೇವಿಂಪರಾರೇ ಕೋರ್ಕೆಲೀಡೇರಾ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಶ್ರೀ ರಮಣೀಕರಮೌ ಕೋವೂರಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರುನಿ ॥ ಕೋರಿ

ಚ ॥ ಸುರುಲು ವೇಯಿವನ್ನೆ ಬಂಗಾರು ವಿರುಲಚೇ ಪೂಜಿಂಪಗ ಭೂ ॥

॥ ಸುರುಲು ಸನಕಾದಿ ಮೌನಿವರುಲು ನುತಿಂಪಗ ॥

॥ ಸಿರುಲಿತ್ತುನನಿ ಕೊಲುವೈಯುಂಡೇ ಶ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯನಾಯಿಕಾ ॥

॥ ವರುನಿ ಶ್ರೀ ತ್ಯಾಗರಾಜ ವರದುನಿ ಪರಮಾತ್ಮುನಿ ಹರುನಿ ॥ ಕೋರಿ.

ಕೋವೂರು ಸುಂದರೇಶ್ವನನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಿದ ಕೋವೂರು ಪಂಚರತ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯು ಒಂದು. ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯನಾಯಕೀ ಸಮೇತವಾದ ಸುಂದೇರಶ್ವರನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಈಡೇರಲು ಬೇಡಿ. ಸೇವಿಸುವ ಬನ್ನಿ. ದೇವತೆಗಳು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬಂಗಾರದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಭೂಸುರರೆನಿಸುವ ಮಾನವರು, ಸನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳೂ ನುತಿಸಲು, ಬೇಡಿ, ಬಂದವರಿಗೆ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೆಂದೇ ಹೆಸರಾದ, ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯನಾಯಕೀ ಸಮೇತನಾದ, ತ್ಯಾಗರಾಜನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರೆ, ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವವರ ಕೋರಿಕೆಗಳು ಈಡೇರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪ 1. ॥ ಪದನಿದನೀ ಪಾನಿದದಪ ಮಗರಿಗಮಪ ಪದನಿದದಪ ಗಮಪಮ ಮಗಗಾ ।

॥ ಕೋ . . . . . ರಿ . . .. ಸೇ . . . . . . ವಿಂ . . . . ಪ . ರಾ. . . . . ।

॥ ರೀ , ಗ ರಿಸನ್ನೀ ಸರಿಗಾ । ರಿಗಮಾ ಗಮಪದ ಪಮಗರಿ ಸರಿಗಮ ॥

॥ ರೇ . . .. .ಕೋ । ರ್ಕೆ . . .ಲೀ . . . . ಡೇ . . . . ರ. .. . ॥

2. ॥ ಪದನಿಸೆರಿಸೆ ಸೆನಿನಿದದಪ ಮಗರಿಗಮಪ ಪದನಿದದಪ ಮಗಪಮಮಗಗಾ ।

॥ ಕೋ . . . . .ರಿ . . . . . . ಸೇ . . . . . . ವಿಂ . . . ಪ . ರಾ . .. . ।

॥ ರೇ ಕೋರ್ಕೆಲೀಡೇರ ॥ ಕೋರಿಸೇವಿಂಪ ರಾರೇ

ಅ.ಪ 1. ॥ ರೀ , ಗೆ ಗೆಗೆ ರಿಗೆಮೊ ಮೆಗಪೆಮೆ ಮೆಗಗಾ ರೀ ।

॥ ಶ್ರೀ ರಮಣಿಕ ರ . . . ಮೌ. . . . . .ಕೋ।

॥ ರಿ ಸೆ ನಿಸೆ ರಿೀಗೆರಿಸಾ ರಿಸೆ ನೀ । ಸೆನಿದಾ ನಿದಪಾ ದಪಮಾ ಗರಿಗಮ ॥

॥ ವೂ . . . . ರಿ . . . . .ಸುಂ . . . . । . . . .ದ . .ರೇ. . ...ಶ್ವ . . . . ರು .ನಿ . .॥

2. || -''- -''- ರಿ ಸ ನಿ ದ । ಸನಿದಪ ನಿದಪಮ ದಪಮಗ ರಿಗ ಪಮ ||

|| ಶ್ರೀರಮಣೀಕರಮೌಕೋವೊರಿ ಸುಂ . . . । . .. ದ . . ರೇ. . . . .ಶ್ವ. . . . .ರು . .ನಿ . || ಕೋರಿ

ಚ. || ಪಮಪಾ ; ಪಮಗಮಪಾ ಪಾಮ ಪಮ ಗಾರಿ । ಪಮಗಾ ಗರಿರೀ ರಿ ಸನ್ನೀ । ಸಾ ರಿಗಮಾ ಗ ರಿ ಸಾ ||

||ಸುರುಲು. ವೇ... ಯಿ ವನ್ನೆ ಬಂ.ಗಾರು । ವಿರು ಲ . . . . . ಚೇ. . . . । ಪೂ. ಜಿಂ . .ಪ.ಗ ಭೂ ||

|| ರಿ ಗ ಮಾಪಾ ದನಿ ದಾನಿದ ಪಾದಪ ಮಗ ಗ ರಿ । ರಿನ್ಹಿ ಸಾ ; ಮಗಪಮ । ಮಗಗರಿ ರಿ ನ್ಹಿಸಾ ; ||

|| ಸುರುಲು . . .ಸನ ಕಾ . . . .ದಿ . .ಮುನಿ । ವರುಲು. .ನು. . .ತಿಂ । . . . .ಪ .ಗ. .. . . ||

1. || ನಿದ ನಿದ ನಿಪ ನಿದದಪ ಮಗಪಮ ಮಗಗಾ ರಿಗ ಮಪ ।

|| ಸಿರು ಲಿ ತ್ತು. ನ ನಿ . ಕೊ . ಲು .ವೈ, , ,ಯುಂ . .ಡೆ ।

। ಪದನಿಸರಿಸ ಸನಿನಿದದಪ ಮಗರಿಗ । ಮಪದಾ ಪದನೀ ದನಿಸಾ ನೀಸಾ ||

। ಶ್ರೀ .. . . . . ಸೌಂ . . .. .. ದ. . .. . . । ರ್ಯ. . . . .. ನಾ . . . . . .ಯಿ. ಕಾ . ||

|| ಗರಿಗಾ ; ರಿಗಮಾ ಗಮ ಗಮಪಮ ಮಗಗಾ ರೀ । ಸಸ ನಿಸರೀಗರಿಸಾ ರಿಸನೀ ।

|| ವರುನಿ . ಶ್ರೀ . .. ತ್ಯಾ ಗ. . . . .. .ರಾ. . . . . .ಜ । ವರ ದು . . . . ..ನಿ . ಪ ರ .।

। ಸನಿದಾ ನಿದಪಾ ದಪಮಾ ಗರಿಗಮ ||

। ಮಾ . . ತ್ಮ ನಿ ಹ. .ರು ನಿ . .. . ||

2. || -''- ರಿಸನಿದ । ಸನಿದಪ ನಿದಪಮ ದಪಮಗ ರಿಗಪಮ ||

|| ಸಿರುಲಿತ್ತು - ''- ಪ. ರ ।ಮಾ . . .ತ್ಮ ನಿ. ಹ. ರು. . ನಿ. . . . || ಕೋರಿ.

ರಾಗ - ಬಿಲಹರಿ ಕಾಮಾಕ್ಷೀ , ಶ್ರೀ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀ - ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ತಾಳ - ಆದಿ

(5)

ಆ: ಸ ರಿ ಗ ಪ ದ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : || ಕಾಮಾಕ್ಷೀ , ಶ್ರೀ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀ । ಕಮಲಾಕ್ಷೀ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶ್ರೀ ||

ಅ.ಪ || ಕಾಮಜನಕ ಪೂರ್ಣಫಲೇ ಸಕಲೇ । ಕಾಮಿತಾರ್ಥದಾಯಿನಿ ಶ್ರೀ ಫಲೆ ||

|| ಕಾಮಕಲೆ ವಿಮಲೆ ಕರಕಮಲೇ ಕಾಮಕೋಟಿ ಬಿಲಹರಿನುತ ಕಮಲೇ || ಕಾ

ಚ || ದಿನಕರಕೋಟಿ ಪ್ರಕಾಶಕಾಯೆ । ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ದಿವ್ಯ ಛಾಯೆ ||

|| ವನಜಾಸನಾದಿ ವಂದಿತ ಮಾಯೆ । ವಾಸುದೇವ ಪರಬ್ರಹ್ಮಜಾಯೇ||

|| ಮನನ ಧ್ಯಾನಧಾತೃಧ್ಯೇಯೆ ಮಹನೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪ್ರದಾಯೇ ||

|| ಸನಕಸನಾದಿಭಿರ್ಜ್ಞೇಯೆ ಸದಯೆ ಸಕಲ ಗುರಗುಹ ಸಹಾಯೆ || ಕಾ

ಶ್ರೀ ಕಾಮಾಕ್ಷೀ , ಶ್ರೀ ವರಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಮಲಾಕ್ಷೀ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಎಂಬ ಹಲವಾರು ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವವಳೇ, ಪರಾಶಕ್ತಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಫಲವನ್ನಿತ್ತವಳೇ, ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವಳೇ, ಮಂಗಳ ಫಲಗಳನ್ನೀಡುವವಳೇ, ಕೇಳಿದವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವಳೇ, ಕಾಮಾಕಲೆಗಳನ್ನರಿತವಳೇ, ವಿಮಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಲಗಳುಳ್ಳವಳೇ ಕಮಲೇ ಕಂಚಿಕಾಮಕೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹರಿವಂದಿತಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೇ, ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವಳೇ, ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಛಾಯೆಯೇ,ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ವಂದಿತಳಾದ ಮಾಯೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆನಿಸಿದ ವಾಸುದೇವನ ಪತ್ನಿಯೇ, ಮನನ, ಧ್ಯಾನ, ಚಿಂತನಾಶೀಲಳೇ, ಮಹತ್ತರವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವವಳೇ ಸನಕ ಸನಂದನ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಹಾಡಲ್ಪಡುವವಳೇ, ದಯಾಶೀಲಳೇ, ಗುರುಗುಹ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹಾಯಕಳಾಗಿರುವ ಕಾಮಾಕ್ಷಿಯೇ. ವರಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ.

ಪ ॥ ಸಾ ; ಸನಿನಿದ ಪಾ ; ಪಮಗಾ । ರೀಗಮಗರಿಸಾ । ಸನ್ನಿನ್ನಿಧ ಸಾ ; ॥

॥ ಕಾ . . ಮಾ . . . . . . ಕ್ಷೀ .... । ಶ್ರೀ . . ವ. ..ರ. . । ಲ . . . ...ಕ್ಷ್ಮೀ

॥ ಪಾಮಾಗಾರೀ ಸಾರಿಗರಿಗ ರಿಸಸಾ । ಸಾನೀದಾಪಾ । ಮಾಗಾ ಗಪದರಿ ॥

॥ ಕ ಮ ಲಾ . . . . .ಕ್ಷಿ. . . . . । ಜಯಲ. . . . । ಕ್ಷ್ಮೀ . .ಶ್ರೀ. . . ॥

ಅ.ಪ ॥ ಪಾಮಗರಿಗ ಪಾದ ಪದರಿ ಸನಿದಪ । ಪದ ಸ ರೀ ಗ ರೀ । ಸ ನಿದಪಮಗಪದ ॥

॥ ಕಾಮಜನಕ ಪೂರ್ಣಫಲೇ . ಸಕ ಲೇ । ಕಾ . ಮಿತಾರ್ಥದಾ । ಯಿನಿ . . .ಶ್ರೀ.ಫಲೇ ॥

॥ ಸಾನಿದಪಾ ಪಮಗಾ ಗರಿಸರಿಸಾ । ಸಾಮಗಾಪ ದಪ । ದರಿ ಸನಿದಾ ಗಪದರಿ ॥

॥ ಕಾಮಕಲೇ ವಿಮಲೇ ಕರಕಮಲೇ । ಕಾಮಕೋಟಿ ಬಿಲ । ಹರಿ ನು.ತ . ಕಮಲೇ ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಸಾನಿದ ಪಾಮಗ ರಿಗದಪ ಮಗಗರಿ । ಸಾನ್ನಿಧ ಧಾಧರಿ । ಸರಿಗಪ ಮಗಪದ ॥

॥ ಸಾನಿದ ರೀಸ ಗರಿಸನಿದ ಪದರಿರಿ । ೯ ಸನಿದ ಪಮಾಗ । ರಿಸರಿಗಾ ಪದರಿ॥

ಚರಣ

॥ ಪಾದಾಸನಿದಾಪಾ ; ಮಾಗಾ । ಪಾಮಾ;ಗಾ । ರೀಗಪಮಗರೀ ॥

॥ ದಿ ನ ಕ . ರ ಕೋ. . . .ಟಿ । ಪ್ರಕಾ . . ಶ । ಕಾ . . ಯೆ . . . . ॥

॥ ಸಾ ; ಸನ್ನಿನ್ನಿಧ ಪಾಮಾಗಾರೀ । ಪಾ;ಮಾಗಾ । ಪಾದನಿಪಾ;॥

॥ ದೇ . ದೀ . . . ಪ್ಯ ಮಾ . . ನ । ದಿ . ವ್ಯ . . । ಛಾ . . ಯೇ ॥

॥ ಮಾಗಾಪಾದಾಸಾಸಾರೀಗಾ । ಸಾರಿಗ ರೀಸಾ । ನೀಪಾದಾರೀ ॥

॥ ವ ನ ಜಾ. . ಸ ನಾ. . ದಿ । ವಂ. . ದಿ . ತ । ಮಾ ಯೇ ॥

॥ ದಾರೀಸಾ ಸನಿ ದಾಪಾ ಪದಸನಿ । ಪಾಮಾಗಾರೀ । ಗಪಮಗರಿಗಸಾ ॥

॥ ವಾ . ಸು ದೇ . . . ವ . ಪರ. . . । ಬ್ರ . ಹ್ಮ । ಜಾ.. ಯೇ ॥

॥ ಮಗಗರಿ ಸನ್ನಿಧ ಸಾರೀ ಗದಪಾ । ಮಗಪಾದ ಸಾ ಸ । , ನೀ ಪದಾ ರೀ ॥

॥ ಮನನ . ಧ್ಯಾನ . ಧಾತೃ ಧ್ಯೇಯೇ । ಮಹನೀಯಸಾ ಮ್ರಾ । . ಜ್ಯ ಪ್ರದಾಯೇ ॥

॥ ಸರಿಗರಿ ಸಾಸ ನೀದ ಪಾಪಾದಾ । ಸ ನಿದಾ ಪಮಗ ಗ । ರಿರಿಸಸ ನಿದದರಿ ॥

॥ ಸನಕಸ ನಂದ ನಾದಿ ಭಿಜ್ಞೇಯೆ। ಸದಯೇ ಸ ರಸ ಗು । ರುಗುಹ ಸಹಾಯೆ ॥ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ

(ಚಿಟ್ಟೆಸ್ವರವನ್ನು ಹಾಡಿ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹಾಡಬೇಕು.)

ಕೃತಿ - ವಿಳಂಬಕಾಲ

ರಾಗ - ವಸಂತ ವೇರೆಗತಿಲೇದನಿ - ವೀಣಾಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ ತಾಳ - ಆದಿ

(6)

ಆ: ಸ ಮ ಗ ಮ ದ ನಿ ಸ

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ವೇರೆಗತಿಲೇದನಿನಿನ್ನು ನಮ್ಮಿ । ವೇಸಾರಿತಿನ । ಯ್ಯಓರಾಮ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಪೇರುಪೆದ್ದಗ ವಹಿಂಚಿನ ನೀಕು । ಮಾರುಬಲ್ಕನೋ । ರುಲೇಕಪೋಯೆನೊ ॥

ಚ ॥ ನೀರು ನಿಂಡಿನ ಸಮುದ್ರ ಮುಂಡಿನ । ನೋರುಯೆಂಡಿನ । ತ್ರಾಗುಟಕುರಾಮ ॥

॥ ಬೂರಗಮನಿಗಾಚಿನ ಚಿಲುಕಲ । ತೀರುನಾ ಪ । ದ್ಮಪುರಿ ವರದ ॥

ಓ ರಾಮ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು ಹೆಸರು ಗಳಿಸಿರುವ ನಿನಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದೆಯೇ ? ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ್ದರೂ ಬಾಯಾರಿದವನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೂರಗ ಮರವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಬಂದ ನನ್ನ ಆಸೆಯು ತೀರುವುದೇ ಪದ್ಮಪುರಿವರದ !

ಪ 1. ॥ ಸಾ, ನಿ ದನಿ ದಮಗಮ ಗಾಮ ದಾ ನಿ । ಸಾನಿದಮ ಗಮಗರಿ । ಸ ಸಾ ಮಗಮದನಿ ॥

॥ ವೆ. ರೆ ಗತಿ ಲೇ. ದನಿ ನಿ ನ್ನು ನ ಮ್ಮಿ । ವೇ ಸಾ ರಿ ತಿನ. । ಯ್ಯಓ ರಾ ಮ. . ॥

2. ॥ ಗಮದನಿ ಸನಿ ದನಿ ದನಿಸನಿ ದನಿದಮ ಗಮ ಮದಗಾಮಾ ಮನಿದಾನೀ ।

॥ ವೇ. . . . . . .ರೆ. . ಗ . ತಿ . . . . ಲೇ. . . . ದನಿ . ನಿ . . . .ನ್ನು :ನ . . . . . ಮ್ಮಿ ।

ಸ೦ನಿಸರಿ ಸ೦ನಿದ ರಿ೦ಸ೦ನಿದಮ ದಮಗರಿ । ಸನಿ ಸನಿಸಮ ಮಗಮದದಮ ಗಮದ ನಿ ॥

ವೇ . . . ಸಾ . . ರಿತಿ . . . . . ನ . . . . . .। ಯ್ಯ ಓ . . . . . . ರಾ. . . . . .ಮ ॥ ವೇರೆ ॥

ಅ.ಪ ॥ ಮಾ .ಮ ಮಗಮದ ಸ೦ನಿದನಿಸ೦ ಸಾ೦ಸ೦ । ಗಾ೦ಮ೦ ಮ೦ಗ೦ರೀ೦ ಸಾ೦ ಸಾ೦ । ನಿದಾಮ ಗಮದ ನಿ ॥

॥ ಪೇ . ರು. ಪೆ ..ದ್ದಗ ವಹಿಂಚಿನ ನೀಕು । ಮಾರು ಬ . . . . .ಲ್ಕನೋ । ರುಲೇಕ ಪೋಯೆನೊ॥

ಚಿ.ಸ್ವ ॥ ಸಾ೦ ; ; ಸ೦ನಿದನಿದಮ ಗಮಗರಿ । ಸಾ , ಮಗಮಗಮ । ದನಿಸ೦ನಿ ದಮದನಿ ॥

॥ ಸ೦ರಿ೦ನಿಸಾ೦ನಿ ದನಿದದಾಮ ಗಮದನಿ । ಸ೦ನಿದಮಗ ನಿದಮ । ಗರಿಸ ಮಗಮದನಿ ॥ ವೇರೆ ॥

ಚರಣ ॥ ನ಼ೀ , ಸ ಮಗಮಮ ಸಮಾದ ಮಗ ಮಮ । ನೀ, ದ ಮಗರಿ ಸ । ಮಾದದನಿ ದಾಮ ॥

॥ ನೀ , ರು ನಿಂ ಡಿ ನ ಸಮುದ್ರ ಮುಂಡಿ ನ । ನೋರು ಯೆಂಡನಿ। ತ್ರಾಗುಟಕು ರಾಮ ॥

॥ ಮಾ, ಮಗಮದಾ ನಿಸ೦ನಿದ ನಿಸ೦ ಸ೦ಸ೦ । ಗಾ೦ಮ೦ ಗ೦ರಿ೦ಸ೦ಸಾ೦ । ನಿದಮ ಸಗಮದನಿ ॥

॥ ಬೂ, ರ ಗ ಮನಿ. ಗಾ ಚಿನ ಚಿಲುಕಲ । ತೀರು ನಾ . ಪ । ದ್ಮಪುರಿ ವರದ . . ॥ ವೇರೆಗತಿ ॥

ೞ ❖ ❖❖ ✾❖ ❖❖ ೞ

ಕ್ರಸಂ - **16**

ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು-2

ರಾಗ - ಆನಂದಭೈರವಿ **ನಾರಸಿಂಹನೆಂಬೊದೇವನು - ಪುರಂದರದಾಸ** **ತಾಳ - ತಿಶ್ರಏಕ**

ಆ: ಸ ಗ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ಪ ಸ (1)

ಅವ: ಸ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ನಾರಸಿಂಹನೆಂಬೊದೇವನು ನಂಬಿದಂಥ ನರರಿಗೆಲ್ಲ ವರವಕೊಡುವನು ॥

ಚ. 1 ॥ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎನುತಲೀ ಅಸುರ ತನ್ನ ಸುತನ ಬರೆದು ತೋರು ಎಂದಾಗ ॥

2. ॥ ನರಹರೀಯ ನಾಮವನ್ನು ನಸುನಗುತಲೆ ಬರೆಯುತಿರಲು ॥
॥ ಎಡತೊಡೆಯಲಿದ್ದ ಶಿಶುವ ಧರಗೆ ಬಡಿದು ನೂಕಿದನು ॥ ನಾರ ॥

3. ॥ ಅಂಬುಧಿಯೊಳ್ ಮಗನ ಮಲಗಿಸಿ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಬನ್ನಿರೋ ಎನಲು ॥
॥ ಹರಿಕೃಪೆಗೆ ವಶನಾದ ತರಳನೆಂದು ವರುಣದೇವ ಮರಣ ಇಲ್ಲದ್ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಿ ಮನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ॥ ನಾರ ॥

4. ॥ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಉರುಳಿಸಿ ಅಸುರ ತನ್ನ ಪಟ್ಟದಾನೆ ಕಾಲಲಿ ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ॥
॥ ಹರಲು ಮನೆಯ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟು ಹುಲಿಯ ಬೋನಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸುತನ ಕೊಲಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲದೆ ಪೋದನಂತೆ ॥ ನಾರ ॥

5. ॥ ನಿನ್ನ ದೇವ ಇರುವ ಎಡೆಯ ತೋರು ಎನುತ ಪಿತನು ತನ್ನ ಸುತನ ಕೋರಲು.
॥ ಎನ್ನ ದೇವ ಇಲ್ಲದಂಥ ಎಡೆಗಳುಂಟೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂಭದಲ್ಲು ಇರುವನೆಂದು ಕೈ ಮುಗಿದು ತೋರ್ದನಾಗ॥

6. ॥ ವರಾಕಂಭವನ್ನೆ ಒದೆಯಲು ನರಹರಿಯು ಉಗ್ರಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಿ ॥
॥ ಕಟಕಟೆಂಬ ಧ್ವನಿಯಮಾಡಿ ನಖಗಳಿಂದ ಪಿಡಿದು ಒತ್ತಿ ಕರುಳ ಬಗೆದು ಮಾಲೆ ಹಾಕಿ ಕಂದ ಭಕ್ತನಪ್ಪಿಕೊಂಡ ॥ ನಾರ ॥

7. ॥ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಮರರು ಮೇಲೆ ಆಗ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ॥
॥ ಅಜನ ಪಡೆದ ದೇವಿ ಬಂದು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಮರಪತಿಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಅಂಜಬೇಡೆಂದ ಭಯವಿತ್ತ ॥ ನಾರ॥

8. ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾರಸಿಂಹಚರಿತೆಯ ಉದಯಕಾಲ ಪಠಿಸುವಂತ ನರರಿಗೆಲ್ಲ ॥
॥ ಪುತ್ರಸಂತಾನಗಳಿತ್ತು ಮತ್ತು ಬೇಡಿದ್ಹಾಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಭಕ್ತವತ್ಸಲ ಮುಕ್ತಿಕೊಡುವ ಪುರಂದರ ವಿಠಲರಾಯ ॥ ನಾರ ॥

ಪ. ॥ ಪಾಪಪಾಪ ಪಪದಪಾಮ ॥ ಮಾ ; ; ಗಾರಿಗಾಮ ॥
॥ ನಾರಸಿಂಹ ಎಂಬೋದೇವ ॥ ನು . . . . ., ... ॥

॥ ಗಾಮಗರಿಸ ಸಗರಿಗಾಮ ॥ ಪಪಮ ಗ ಗ ರಿ ಸಾ ; ; ॥
॥ ನಂಬಿದಂಥ ನರರಿ ಗೆ ಲ್ಲ ॥ ವರ ವ ಕೊಡುವ ॥ ನು ॥

ಚರಣ ॥ ಪಾಪಪಾಪ ಪಾ ದ ಪಪಮ ॥ ಮಾ;; ಪಮಪಗಾರಿ ॥

॥ ಓಂನಮಃಶಿ ವಾಯ ಎನುತ ॥ ಲಿ . ಅಸುರ ತನ್ನ ॥

॥ ಸಗರಿ ಗಗಮ ॥ ಪಪಮ ಗ ರೀ ॥ ಸಾ;; ॥ ;;; ॥

॥ ಸುತನ ಬರೆದು ॥ ತೋರು ಎಂದಾ ॥ ಗಾ . ॥ , , ॥

॥ ಪಪದಪಮಾ ॥ ಪಾನಿ ಸಾಸೆ ॥ ಸೆಸೆ ಸೆಸ ಗೆರಿ ॥ ಸೆ ಸೆ ನಿ ಸೆಸೆಸೆ ॥

॥ ನರಹರಿಯ ॥ ನಾಮವನ್ನು ॥ ನಸುನಗುತಲೆ ॥ ಬರೆಯುತಿರಲು ॥

॥ ಪಪಪ ಪ ಸಾ ॥ ದಾನಿಪಪಮ ॥ ಗಗಮಪಪಮ ॥ ಗಾರಿಗಮಾ ॥

॥ ಎಡತೊಡೆಯ ॥ ಲಿ ದ್ದ ಶಿಶುವ ॥ ಧರೆಗೆ ಬಡಿದು ॥ ನೂಕಿದನು ॥ ನಾರ ॥

ಇತರ ಚರಣಗಳು ಇದರಂತೆಯೇ.

ರಾಗ - ಆರಭಿ **ಶಿವಶಿವ ಎನ್ನಿರೋ - ಕನಕದಾಸರು** **ತಾಳ - ಆದಿ**

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸೆ (2)

ಅವ: ಸೆ ನಿ ದ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ಪಲ್ಲವಿ : ॥ ಶಿವ ಶಿವ ಶಿವಎನ್ನಿರೋ ಮೂಜಗದವರೆಲ್ಲ ॥

ಚ. 1 ॥ ಆಗಮ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮೂಲದ ಜಪವಿದು ನಿಮ್ಮ ರೋಗದ ಮೂಲವ ಕೆಡಿಪ ಔಷಧವಿದು ॥ಶಿವ॥

ಚ. 2 ॥ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮವ ಅರಿಯಬೇಕಾದರೆ - ಮುಂದೆ ॥ ಪರಮಾತ್ಮನ ನೀವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ॥ಶಿವ

ಚ. 3 ॥ ಪೃಥ್ವಿಗೆ ಸದ್ಗುರುವಾಗಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ॥ ತತ್ವಪತಿ ಆದಿಕೇಶವನ ಕೂಡಬೇಕಾದರೆ ॥ ಶಿವ

ಪ . 1. ॥ , ಪಪಾಪಪಾ ಪಪಮಗ ರಿರಿ । ಸಾ ; । ಸಾ ರಿರಿ ಸ್ನನಿದಸ ॥ ರಿಮ - ''- । -''- ।ದಾಪಪ ಮಗರಿಸ ॥ರಿಮ

॥ . ಶಿವ ಶಿವ ಶಿ. ವ. ಎನ್ನಿ । ರೋ.। ಮೂಜಗ ದವರೆ . ॥ ಲ್ಲ - ''- । -''- ।ಮೂಜಗ ದ ವರೆ. ॥ ಲ್ಲ

ಪಾದಸೆದಪ ದಪಮಗ ರಿಸರಿಪ । ಮಗರೀ ; । ಸೆನಿ ದಪ ಮಗರಿಸ ॥ ರಿಮ

ಶಿ ವ ಶಿವ ಶಿ . ವ ಎ ನ್ನಿ . । ರೋ . । ಮೂಜ ಗ ದ ವರೆ .॥ , ಲ್ಲ

, ಪರೀಮಪಾ ದಪಮಗ ರಿರಿ । ಸಾ ; । ; ; ॥

ಶಿ ವ ಶಿವ ಶಿ . ವ . ಎನ್ನಿ । ರೋ। , , ॥

॥ ; ಮಾ, ಗರೀ ಮಾ, ಪಾ, ದಾ । ; ಸಾ, ನಿದಾ । ಸೆಸೆ ಸೆ ಸ ॥

॥ ಆ ಗಮ ಸಿ ದ್ಧಾಂತ । ಮೂಲದ ।ಜಪವಿದು ॥

॥ ಸೆನಿದಪಮಗರೀ ಮಾ, ಪಾ, ದಾ ।; ಸಾ, ನಿ ದಾ । ರಿಸ ರಿ ರಿ ಸ ಸ ॥

॥ ಆ . . . ಗ ಮ. ಸಿ . ..ಧ್ದಾಂತ । . ಮೂಲದ । ಜಪವಿದು ನಿಮ್ಮ॥

॥ ; ದರೀಸಸಾ ಸನಿದಾ ದಪಪಾ । ಮಪದರಿ ಸನಿದಪ । ಪಪಮಗ ರಿಸರಿಮ ॥ ಪದ

॥..ರೋ.ಗದ ಮೂ . ಲ ವ । ಕೆ . .ಡಿ. . ಪ. ಔ . । ಷ. ..ಧ. ವಿ. .ದು ॥ . . .ಶಿವ

ಉಳಿದ ಚರಣಗಳು ಇದರಂತೆಯೇ.

ಕ್ರಸಂ - **17**

ವಚನಗಳು - 2

ರಾಗ : ಹಂಸಧ್ವನಿ (1) ಮಾಡಿಮಾಡಿಕೆಟ್ಟರು - ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಾಳ - ರೂಪಕ

॥ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಕೆಟ್ಟರು ಮನವಿಲ್ಲದೆ । ನೀಡಿ ನೀಡಿ ಕೆಟ್ಟರು ನಿಜವಿಲ್ಲದೆ ॥
॥ ಮಾಡುವಾ ನೀಡುವಾ ನಿಜಗುಣವುಳ್ಳರಾ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡಿರ್ಪ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವಾ ॥

॥ ಸಾ । ಸ ಸನಿಪ ॥ ಗಾ । ಪನೀ, ॥ ಸನಿಪಾ । ನೀಸಸ ॥ ನಿಪ । ನಿರಿನಿರಿ ॥ ಪಾ । ನಿರೀ ॥ ನಿಪ । ಗರಿಸಸ ॥
॥ಮಾ। ಡಿ ಮಾಡಿ॥ ಕೆ । ಟ್ಟರು ॥ ಮ. ನ । ವಿಲ್ಲದೆ ॥ ನೀ । ಡಿನೀಡಿ ॥ ಕೆ । ಟ್ಟರು ॥ ನಿಜ । ವಿ.ಲ್ಲದೆ॥

॥ ಗರಿ । ಗ ಪಾ, ॥ ಪಗ । ಪ ನೀ, ॥ ನಿಪ । ಗ ರಿ ಸಾ ॥ ಸಗ । ರೀ; ॥ ನಿಗ ॥ ರಿ ಸ ನಿ ಪ ॥ ಪಗ ನಿಪ । ಗರಿಸರಿ ಗ ಪನೀ ॥
॥ ಮಾ। ಡು ವಾ ॥ ನೀ । ಡುವಾ ॥ ನಿಜ । ಗುಣವು ॥ ಳ್ಳ । ರಾ ॥ ಕೂ. ॥ ಡಿಕೊಂಡಿರ್ಪ॥ ಕೂಡಲ । ಸಂಗಮ ದೇ ವಾ॥

ರಾಗ - ಶುದ್ಧಸಾವೇರಿ ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ - ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ತಾಳ - ಆದಿ

ಆ: ಸ ರಿ ಮ ಪ ದ ಸ (2)

ಅವ: ಸ ದ ಪ ಮ ರಿ ಸ

॥ ಲೋಕದ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ರವಿ ಬೀಜವಾದಂತೆ ಕರಣಂಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಮನವೇ ಬೀಜ.
ಎನ್ನಗುಳ್ಳದೊಂದು ಮನ ಆಮನ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಡೆವೆರೆದ ಬಳಿಕ ಎನಗೆ ಭವವುಂಟೇ ಚೆನ್ನಮಾಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ॥

॥ಸಾ ದಪ ಮದಪಮ ರಿಸ । ಸರೀಧಾ, ಸಾ । ರಿಮಪದ ॥ ಸರಿಮರಿಸ ಸರಿಸಾದಾ । ಸದದಪ । ಮದಪಮ ರಿಸ ॥

॥ ಲೋಕದ ಚೇ. . . . .ಷ್ಟೆಗೆ। ರವಿಬೀ. ಜ । ವಾದಂತೆ ॥ ಕರಣಂಗಳ ಚೇ ಷ್ಟೆಗೆ । ಮನವೆ. । ಬೀ. . . . .ಜ॥

॥ ; ರಿಮಾಪಾಪ ಪ ಪ ಪ ಪ । ಪಮಪದ । ಸದಸ ರಿ ॥ ಸಸದದಪ ಪಮರಿ । ರಿಮಪಪ । ಮಪ ದಾ ॥

॥ . ಎ ನ ಗುಳ್ಳದೊಂದುಮನ । ಆ . ಮನ । ನಿ ಮ್ಮಲ್ಲಿ ॥ ಒಡೆವೆರೆದ ಬಳಿಕ । ಎ ನ ಗೆ ಭ। ವವುಂಟೇ॥

॥ ಪಪಾಪಪಾ ದಪಪಮ ರಿ ಸ । , ಸಸಾರಿ ಧಾ । ಸಾ ಸ ಸ ॥

॥ ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿ ಕಾ . .. . .ರ್ಜುನ । . ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿ । ಕಾರ್ಜುನ॥

ಔ ✣ ✣✣ ❁✣ ✣✣ ಆ

ಕ್ರಸಂ - **18**

ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ

ಅಧ್ಯಾಯ - 1

1. ಕಲೆಯೆಂದರೇನು ?
2. ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
3. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಂಶಗಳಾವುವು ?
4. ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾವುವು ?
5. ಸಂಗೀತವು ಶಾರೀರಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗುವುದು ?

ಅಧ್ಯಾಯ -2

1. ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಾವುವು ? ತಿಳಿಸಿ.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. (5 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ)
3. ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಮಾನ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.(ಮೂರು ರಾಗಗಳು ಮಾತ್ರ)
4. ಎರಡು ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ. (ಆರು ಮಾತ್ರ)
5. ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತಾಳಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.(ಆರು ತಾಳಗಳು)

ಅಧ್ಯಾಯ - 3

1. ಸಂಗೀತವೆಂದರೇನು ?
2. ಶ್ರುತಿಯೆಂದರೇನು ?
3. ಆಧಾರ ಶ್ರುತಿಯೆಂದರೇನು ?
4. ಸ್ವರವೆಂದರೇನು ?
5. ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

6. ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧ ? ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

7. ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರವೆಂದರೇನು ? ಉದಹರಿಸಿ.

8. ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರವೆಂದರೇನು ? ಉದಹರಿಸಿ.

9. ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ವಿಶಧೀಕರಿಸಿ.

10. ಆರೋಹಣವೆಂದರೇನು ?

11. ಅವರೋಹಣವೆಂದರೇನು ?

12. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಮೊದಲು ಆ ರಚನೆಯ ರಾಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುವಿರಿ ?

13. ಸ್ಥಾಯಿಯೆಂದರೇನು? ವಿವಿಧ ಸ್ಥಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

14. ಮಂದ್ರ, ಮಧ್ಯ, ತಾರಸ್ಥಾಯಿಗಳನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ?

15. ಸ್ಥಾಯಿಗಳೆಷ್ಟು ? ವಿವರಿಸಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 4

1. ರಾಗವೆಂದರೇನು? ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧ ? ಹೆಸರಿಸಿ.

2. ಜನಕ ರಾಗವೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

3. ಜನ್ಯರಾಗವೆಂದರೇನು ? ಜನ್ಯರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧಗಳಿವೆ? ಅವು ಯಾವುವು?

4. ಉಪಾಂಗ ರಾಗವೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

5. ಭಾಷಾಂಗರಾಗವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

6. ವಕ್ರರಾಗವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿಶಧೀಕರಿಸಿ.

7. ಯಾವ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜನ್ಯರಾಗಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗುವುದು ?

8. ಔಡವ, ಷಾಡವ, ಸಂಪೂರ್ಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

9. ಔಡವ ರಾಗವೆಂದರೇನು ?

10. ಷಾಡವ ರಾಗವೆಂದರೇನು ?

11. ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಗವೆಂದರೇನು ?

12. ಮೋಹನರಾಗದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

13. ಪ್ರತಿ ಮಧ್ಯಮವು ಬರುವ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

14. ಔಡವ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

15. ಷಾಡವ ರಾಗಕ್ಕೂ ಔಡವ ರಾಗಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ?

16. ಶಂಕರಾಭರಣ ರಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಮಧ್ಯಮವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮದ ಬದಲು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಯಾವ ರಾಗವಾಗುವುದು ?

17. ಹಂಸಧ್ವನಿ ರಾಗಕ್ಕೆ ನಿಷಾದದ ಬದಲು ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತವು ಬಂದರೆ ಯಾವ ರಾಗವಾಗುವುದು ?

18. ಹತ್ತು ಜನ್ಯರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

19. ಜನಕ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಮಧ್ಯಮ ಬರುವ ಎರಡು ರಾಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಧ್ಯಮವು ಬರುವ ಎರಡು ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 5

1. ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳ ಹೆಸರು, ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

2. ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ ಕಾಲಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

3. ಗ್ರಹವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಸಮಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಅನಾಗತ ಗ್ರಹವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

4. ಅನಾಗತ ಗ್ರಹವೆಂದರೇನು ? ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದನ್ನು ಕೊಡಿ.

5. ಅಕ್ಷರ ಕಾಲವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಯಾವ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಾಲವು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.?

6. ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಧ ? ಅಕ್ಷರಗಳೊಡನೆ ವಿವರಿಸಿ.

7. ಇವುಗಳಿಗಿರುವ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

   1) ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿ ಮತ್ತು ಖಂಡಜಾತಿ

   2) ಮಿಶ್ರಜಾತಿ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣಜಾತಿ

   3) ರೂಪಕತಾಳ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

4) ಲಘು ಮತ್ತು ದ್ರುತ

5) ದ್ರುತ ಮತ್ತು ಅನುದ್ರುತ

6) ಝುಂಪೆತಾಳ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

7) ಧ್ರುವತಾಳ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪುಟತಾಳ

8. ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗವನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ.

1) ಒಂದು ದ್ರುತಕ್ಕೆ ...... ಅಕ್ಷರಗಳು.

2) ಲಘುವಿನಲ್ಲಿ .... ಜಾತಿಗಳಿವೆ.

3) ತ್ರಿಶ್ರಜಾತಿಯು ..... ತಾಳದ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

4) ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 14 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುವ ತಾಳಗಳು....

5) ಅಲಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ 12 ಅಕ್ಷರಗಳು ಬರುವ ತಾಳಗಳು....

6) ಧ್ರುವತಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಘುವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ... ತಾಳವಾಗುತ್ತದೆ.

7) ರೂಪಕ ತಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದ್ರುತವನ್ನು ತೆಗೆದರೆ .... ತಾಳವಾಗುತ್ತದೆ.

8) ತಾಳವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ .. .. ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

9) ಅನುದ್ರುತವು ..... ತಾಳದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

10) ಆದಿತಾಳಕ್ಕೆ ... ಅಂಗಗಳು.

ಅಧ್ಯಾಯ - 6

1. ಕೃತಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ತಾನವರ್ಣದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3. ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆಗೂ ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ?
4. ಸಭಾಗಾನದ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
5. ಅಭ್ಯಾಸಗಾನದ ರಚನೆಗಳಾವುವು?

6. ಸರಳೆವರಸೆಗೂ ಜಂಟಿವರೆಸೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ?

7. ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗೂ ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು ?

8. ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆಗಳು ಯಾವುವು ? ಅವು ಯಾವ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತಾಳಗಳಲ್ಲಿವೆ ?

9. ವಚನದ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ?

10. ಕೀರ್ತನೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು ?

ಅಧ್ಯಾಯ - 7

1. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಜೀವನವನ್ನು ಅವರ ಸಂಗೀತ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು 10 ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.

2. ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು, ಶ್ಯಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕನಕದಾಸರ ಅಂಕಿತಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

3. ಗುರುಗುಹ, ತ್ಯಾಗರಾಜ,, ಪುರಂದರವಿಠಲ, ಆದಿಕೇಶವ, ಹರಿಕೇಶ, ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವ, ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣ ಅಂಕಿತಗಳನ್ನುಳ್ಳ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

ಅಧ್ಯಾಯ - 8

1. ಶ್ರುತಿವಾದ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ.

2. ತತವಾದ್ಯವೆಂದರೇನು ? ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ.

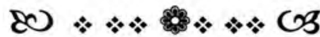
3. ಸುಷಿರ ವಾದ್ಯಗಳಾವುವು? ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನುಡಿಸುವರು?

4. ತಾಳವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

5. ಅವನದ್ಧ ವಾದ್ಯವೆಂದರೇನು? ಉದಾಹರಿಸಿ.

6. ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.

7. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ.

ಕ್ರಸಂ - 19 ಪ್ರಯೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವ ಅಂಶಗಳು

1. ಶ್ರುತಿ ಶುದ್ಧತೆ
2 ತಾಳ ಮತ್ತು ಲಯ
3. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜ್ಞಾನ
4. ಕೃತಿ ನಿರೂಪಣೆ
5. ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ರೀತಿ
6. ರಾಗ ಲಕ್ಷಗಳ ತಿಳುವಳಿಕೆ
7. ಸ್ವರ ಸ್ಥಾನಗಳ ಜ್ಞಾನ
8. ವರ್ಣ/ಕೃತಿಯ ಭಾಗಗಳ ಪರಿಚಯ

ಕ್ರಸಂ -20 ಗ್ರಂಥಋಣ

1. ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರ ಸಂಪುಟ 1.2. ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವ....

   ಪರಿಶೋಧಕರು ಪಂ॥ ಎಸ್. ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರಿ.

   ಪ್ರಕಾಶಕರು - ಅಡಿಯಾರ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರ - 1943.

2. ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರದರ್ಶಿನಿ ಸಂಪುಟ 1,2

   ಸುಬ್ಬರಾಮ ದೀಕ್ಷಿತರು ಎಟ್ಟಿಯಾಪುರಂ. 1904

3. ಪ್ರಥಮಾಭ್ಯಾಸಿ ಪುಸ್ತಕಮು ಸುಬ್ಬರಾಮ ದೀಕ್ಷಿತರು 1905

   ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಮ್ಯೂಸ್ಸಿಕ್ ಬುಕ್ ಭಾಗ 1 ರಿಂದ 6 ಸಂಪುಟಗಳು.

   ಪ್ರೊ. ಪಿ. ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ.

4. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ದರ್ಪಣ 4 ಸಂಪುಟಗಳು ತಿರುಮಲೈಸೋದರಿಯರು.
5. ವಾಸುದೇವ ಕೀರ್ತನ ಮಂಜರಿ ಭಾಗ 1.2 ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯ
6. ಸಂಗೀತ ಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರ ಸಾಗರಮು - ನಾಥಮುನಿ ಪಂಡಿತರು.
7. ಸಂಗೀತ ಸ್ವರ ಪ್ರದಾಯಿನಿ - ಟೈಗರ್ ಬ್ರದರ್ಸ್

ಕ್ರಸಂ -**21**

ಮಾರ್ಗಸೂಚಿ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶೇಷ ಸಂಗೀತ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು 1995

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ

ವೇಳೆ 2.30 ನಿಮಿಷಗಳು **ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು - 100**

I ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗವನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿ.

1. ಎರೆಡು ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರುತಿಗೆ .... ವಾದ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಮೋಹನರಾಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ..... ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
3. ಆಧಾರ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು .....ಸ್ವರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
4. ಗಾಂಧಾರವು ....ಸ್ವರ.
5. ವೀಣೆಯು .. ವಾದ್ಯ.

II ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಮಾನಸಿಕ ಒತ್ತಡಗಳು ...ದಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ.
   (ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗೀತ)
2. ಸುಷಿರವಾದ್ಯದ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರುವ ವಾದ್ಯ ...... (ವೀಣೆ, ಮೃದಂಗ. ನಾಗಸ್ವರ)
3. ಆದಿತಾಳ ವರ್ಣಗಳು ....ಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. (ಸಮ, ವಿಷಮ, ಅನಾಗತ)
4. ಮುದ್ದುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಅಂಕಿತ .... (ಹರಿಕೇಶ, ಶ್ಯಾಮಕೃಷ್ಣ, ಗುರುಗುಹ)
5. ಶ್ರೀರಾಗವು .....ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಜನ್ಯ. (15,22,29)

III ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ

1. ಅಭೋಗಿ	ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆ
2. ಶಂಕರಾಭರಣ	ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಅಂಕಿತ
3. ಮಲಹರಿ	ಆ: ಸರಿಗಮಪದನಿಸ, ಅವ: ಸನಿದಪಮಗರಿಸ
4. ಲಂಬೋದರ ಲಕುಮಿಕರ	ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಂಕಿತ
5. ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ	ಆ: ಸರಿಗಮದಸ, ಅವ: ಸದಮಗರಿಸ
	ಜನ್ಯರಾಗ
	ಉಪಾಂಗರಾಗ

IV ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಬರೆಯಿರಿ

1. ಖರಹರಪ್ರಿಯ ರಾಗಕ್ಕೆ ಕಾಕಲಿನಿಷಾದವು ಬರುತ್ತದೆ.
2. ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಧ್ರುವತಾಳಕ್ಕೆ 6 ಅಕ್ಷರಗಳು
3. ಗೋಟುವಾದ್ಯವು ತಾಳವಾದ್ಯ.
4. ತ್ಯಾಗರಾಜರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.
5. ಮುಖವೀಣೆಯು ಶ್ರುತಿವಾದ್ಯ.

V ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ.

1. ರಿಷಭ, ಷಡ್ಜ, ಗಾಂಧಾರ, ನಿಷಾದ
2. ಕೃತಿ, ಗೀತೆ, ಕೀರ್ತನೆ, ವರ್ಣ
3. ಝಂಪೆತಾಳದ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ.
   ಅನುದ್ರುತ, ಲಘು, ದ್ರುತ
4. ಷಟ್‌ಶ್ರುತಿ ಧೈವತ, ಶುದ್ಧ ಧೈವತ, ಚತುಶ್ರುತಿ ಧೈವತ
5. ಚರಣ, ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ

VI ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸರಿಯೋ ಅಥವಾ ತಪ್ಪೋ ಸೂಚಿಸಿ.

1. ಧೀರಶಂಕರಾಭರಣವು 15ನೆಯ ಮೇಳಕರ್ತ
2. ಖಂಡಜಾತಿ ಅಟತಾಳಕ್ಕೆ 10 ಅಕ್ಷರಗಳು.
3. ಮಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ.
4. ಘಟವು ತತವಾದ್ಯ
5. ತಾನವರ್ಣವು ಸಭಾಗಾನ ರಚನೆ

VII ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ

1. ಚಲನಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಯಾವೂದಾದರೂ ಒಂದು ಕೃತಿ.
2. ಚಿತ್ರಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತದ ರಾಗ.
3. ನಿಮ್ಮ ಮೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆ.
4. ನಿಮ್ಮನೆಚ್ಚಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯ.
5. ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ದೇವರನಾಮದ ಮೊದಲ ಸಾಲು.

VIII ಇವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ

1. ಲಲಿತ ಕಲೆಗಳಾವುವು ?
2. ಸಂಗೀತದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳಾವುವು ? (3 ಅಂಶಗಳು)
4. ಕರ್ನಾಟಕ, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಮಾನರಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ. (3ಮಾತ್ರ)
5. ಕರ್ನಾಟಕ, ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.(3ಮಾತ್ರ)
6. ತತವಾದ್ಯ, ಸುಷಿರ ವಾದ್ಯ ಮತ್ತು ತಾಳ ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಿ.
7. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ (ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ)

   1) ಆಧಾರ ಶ್ರುತಿ 2) ಸರಳೆ ವರಸೆ 3) ದಾಟುವರಸೆ
8. ಸ್ಥಾಯಿಗಳೆಷ್ಟು ? ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿ.
9. ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಕನಕದಾಸ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅಂಕಿತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
10. ತಾನವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

VIIII ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ 3 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಸಂಗೀತವೆಂದರೇನು? ಲಲಿತಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
3. ಸಪ್ತತಾಳಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಅಂಗ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
4. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
5. ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಂಗರಾಗ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

IX ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

1. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರ.
2. ರಿಷಭ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಾರ ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳು.
3. ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಸಭಾಗಾನ ರಚನೆಗಳು.
4. ದ್ರುತ ಮತ್ತು ಅನುದ್ರುತ
5. ಚತುರಶ್ರ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಖಂಡಜಾತಿ
6. ಸರಳೆವರಸೆ ಮತ್ತು ಜಂಟಿವರಸೆ.
7. ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವರಪಡಿಸಿ ಬರೆಯುವಾಗ ಬರುವ ಆವರ್ತ ಮತ್ತು ಅಂಗಗಳ ಚಿಹ್ನೆಗಳು.
8. ವೀಣೆ ಮತ್ತು ತಂಬೂರಿ
9. ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆ.
10. ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಯಿ ಮತ್ತು ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ಸೂಚಿಸುವ ಕ್ರಮ.

ಕ್ರಸಂ -22 ಪರೀಕ್ಷಾ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ

I. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಯೋಮಿತಿ:

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಕ್ಕೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ವಯಸ್ಸು ಮಾರ್ಚ್ 1ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಜನ್ಮದಿನಾಂಕವನ್ನು ದೃಡೀಕರಿಸಲು ಶಾಲಾ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವಿರಬೇಕು. ಗುರುಗಳಿಂದ 2 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಂಗೀತ/ತಾಳ ವಾದ್ಯ/ನೃತ್ಯ ಪಾಠವಾಗಿರಬೇಕು. (ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಖಚಿತ ಪಡಿಸಲು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಪೋಷಕರ/ಗುರುಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರವಿರಬೇಕು).

II. ಅ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉತ್ತೀರ್ಣದ ನಂತರ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಲು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿರಬೇಕು.

ಆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉತ್ತೀರ್ಣದ ನಂತರ ವಿದ್ವತ್-ಪೂರ್ವಪರಿಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಲು ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿರಬೇಕು.

ಇ. ವಿದ್ವತ್-ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಉತ್ತೀರ್ಣದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ವಿದ್ವತ್ ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಬಹುದು.

ಮಾದರಿ :

1998 - 1999

1999 - 2000 ಮೇ 2000ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ.

2000 - 2001

2001 - 2002

2002 - 2003 ಮೇ 2003 ರಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ.

2003 - 2004

2004 - 2005

2005 - 2006 ಮೇ 2006ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆ.

2006 - 2007 ಮೇ 2007ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ ಅಂತಿಮ ಪರೀಕ್ಷೆ.

III ಅ. ಮಾರ್ಚ್ 1ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ 17 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಸಂಗೀತ/ತಾಳವಾದ್ಯ/ನೃತ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ (ಪಿ.ಯು.ಸಿ) ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಆ. ಮಾರ್ಚ್ 1ನೆಯ ತಾರೀಖಿಗೆ 19 ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಸಂಗೀತ/ತಾಳವಾದ್ಯ/ನೃತ್ಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಐಚ್ಛಿಕವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿ.ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತೇರ್ಗಡೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಬಹುದು.

IV. ವಿಶೇಷ ಸೂಚನೆಗಳು :

ಅ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಹಾಜರಾದಾಗ ತಾವು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿರುವ ಪಾಠಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಆ. ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ತನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಾದ್ಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇ. ಗಾಯನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರುತಿಗಾಗಿ ತಂಬೂರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ತಂಬೂರವನ್ನು ಮೀಟಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿರಕೂಡದು.

ಈ. ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಾಗ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಅಂಧ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿರಬಾರದು.

ಉ. ನೃತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಹಿಮ್ಮೇಳ (ನಟುವಾಂಗ ಮತ್ತು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ)ದವರನ್ನು ಅವರೇ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಿತ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲ. ಬಣ್ಣ ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಉಡುಪನ್ನು ಮಾತ್ರ ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

V. ಅ. ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಕೂಡಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಆ. ವಿದ್ವತ್ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮಂಡಳಿ ಮಾತ್ರ ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

ಇ. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ, ಶ್ರವಣಜ್ಞಾನ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ನಿಗದಿತ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ನಿಗದಿತ ವೇಳೆ ಅಥವಾ ದಿನಾಂಕಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

VI. ಸಂಗೀತ/ತಾಳವಾದ್ಯ/ನೃತ್ಯ ಈ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳು

ಅ. ಎಲ್ಲಾ ಹಂತದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.30 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದರೂ ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶೇ.40 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಗತ್ಯ. (ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೋಷ್ಟಕವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ)

ಆ. ಪ್ರಯೋಗ ವಿಭಾಗದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ದರ್ಜೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುವುದು.

ಮೊದಲನೆ ದರ್ಜೆಗೆ ಗಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಂಕಗಳು ಶೇ.60 ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು. ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಗೆ ಗಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಂಕಗಳು ಶೇ.50-59; ಮೂರನೇ ದರ್ಜೆಗೆ ಗಳಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಂಕಗಳು ಶೇ.40-49.

ಇ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಮಾಧ್ಯಮಿಕ, ವಿದ್ವತ್ ಅಂತಿಮ ದರ್ಜೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ.60 ಅಂಕಗಳು, ಪ್ರಯೋಗ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇ.75 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರು ಮಾತ್ರ ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿ ಪಡೆಯಲು ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. (23-9-2000 ರಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವಂತೆ)

VII ಪ್ರತಿಹಂತದ ಪರೀಕ್ಷೆಯೂ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು.

ವಿಶೇಷ : ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ತಾಳವಾದ್ಯ ವಿಷಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ನಿಗದಿತ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಾವಧಿ

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ :

ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂಕಗಳು		ಕಾಲಾವಧಿ ಗರಿಷ್ಠ
	ಗರಿಷ್ಠ	ಕನಿಷ್ಠ	ಗಂಟೆ/ನಿಮಿಷ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	2.30
★ಶ್ರವಣಜ್ಞಾನ/ ದೃಶ್ಯಜ್ಞಾನ	50	15	0.30
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	0.30
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	150	45	0.30
ಒಟ್ಟು	400		4

2. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತ :

ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂಕಗಳು		ಕಾಲಾವಧಿ ಗರಿಷ್ಠ
	ಗರಿಷ್ಠ	ಕನಿಷ್ಠ	ಗಂಟೆ/ನಿಮಿಷ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	2.30
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	100	30	2.30
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	0.30
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	150	45	0.45
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 3	150	45	0.45
ಒಟ್ಟು	600		7

(ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಶೇ.30 ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಶೇ.40 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಇದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಕರು ಗಮನಿಸತಕ್ಕದ್ದು.)

3. ವಿದ್ವತ್ ಪೂರ್ವ :

ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂಕಗಳು		ಕಾಲಾವಧಿ ಗರಿಷ್ಠ
	ಗರಿಷ್ಠ	ಕನಿಷ್ಠ	ಗಂಟೆ/ನಿಮಿಷ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	3.00
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	100	30	3.00
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	150	45	1.00
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	150	45	1.30
ಒಟ್ಟು	500		8.30

4. ವಿದ್ವತ್ ಅಂತಿಮ :

ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಅಂಕಗಳು		ಕಾಲಾವಧಿ ಗರಿಷ್ಠ
	ಗರಿಷ್ಠ	ಕನಿಷ್ಠ	ಗಂಟೆ/ನಿಮಿಷ
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	100	30	3.00
ಶಾಸ್ತ್ರ ಪತ್ರಿಕೆ - 2	100	30	3.00
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 1	150	45	1.30
ಪ್ರಯೋಗ ಪತ್ರಿಕೆ - 2			
ಭಾಗ - 1 ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	100	30	1.30
ಭಾಗ - 2 ಮೌಖಿಕ	50	15	0.30
ಒಟ್ಟು	500		9.30

ಸೂಚನೆ :

1. ನಕ್ಷತ್ರ ★ ಗುರುತು ತೋರಿಸಿರುವ 'ಶ್ರವಣಜ್ಞಾನ' ಪತ್ರಿಕೆಯು ನೃತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಅಷ್ಟೇ ಅಂಕಗಳ 30 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯ ದೃಶ್ಯಜ್ಞಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಇರುತ್ತದೆ.
2. **ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಶೇ.30 ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೂ ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಶೇ.40 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ .**
3. ಪ್ರತಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ತೇರ್ಗಡೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಶೇ.40 ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸುವಲ್ಲಿ 02 ಅಂಕಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಕೇವಲ 2 ಕೃಪಾಂಕಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಐ ❖ ❖❖ ❁ ❖ ❖❖ ಆ

ಕ್ರಸಂ -**23**

ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪಠ್ಯವಸ್ತು

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತ (ಜೂನಿಯರ್)

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಾಗ : ಪತ್ರಿಕೆ

1. ಸಂಗೀತದ ಹಿರಿಮೆ
2. **ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳು** : ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ.
3. **ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ** : ಸಂಗೀತ ಮಾರ್ಗಸಂಗೀತ, ದೇಶೀ ಸಂಗೀತ, ಶ್ರುತಿ, ಆಧಾರಶ್ರುತಿ, ಸ್ವರ, ಸಪ್ತಸ್ವರ, ಪ್ರಕೃತಿಸ್ವರ, ವಿಕೃತಿಸ್ವರ, ಸ್ವರ ಪ್ರಭೇದಗಳು.
4. **ರಾಗ** : ಜನಕರಾಗ, ಜನ್ಯರಾಗ - ಉಪಾಂಗರಾಗ, ಭಾಷಾಂಗ ರಾಗ, ವಕ್ರರಾಗ.
5. **ರಾಗಲಕ್ಷಣ** : ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರಾಗಗಳ ಆರೋಹಣ, ಅವರೋಹಣ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿಕೃತಿ ಸ್ವರಗಳ ವಿವಿರ : ಶಂಕರಾಭರಣ, ಹಂಸಧ್ವನಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಮೋಹನ, ಅಭೋಗಿ, ವಸಂತ, ಕಾಂಭೋಜಿ, ಹರಿಕಾಂಭೋಜಿ, ಶ್ರೀರಾಗ, ಹಿಂದೋಳ, ಬಿಲಹರಿ, ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ, ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ, ಮಲಹರಿ, ಶುದ್ಧಸಾವೇರಿ, ಖರಹರಪ್ರಿಯ, ಷಣ್ಮುಖಪ್ರಿಯ, ಅರಭಿ. ಹಂಸನಾದ, ಸರಸ್ವತಿ.
6. **ಕಾಲ** : ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರಥಮ, ದ್ವಿತೀಯ, ತೃತೀಯ ಕಾಲಗಳು, ಆವರ್ತ, ಅಕ್ಷರಕಾಲ, ಗ್ರಹ ಅನಾಗತಗ್ರಹ.
7. **ತಾಳ** : ಸಪ್ತ ತಾಳಗಳ ಹೆಸರುಗಳು, ಅವುಗಳ ಅಂಗಗಳು ಮತ್ತು ಐದು ಜಾತಿಗಳ ಹೆಸರು, ತಾಳದ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗಗಳು.
8. **ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ** : ಸರಳೆ, ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆ, ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆ, ದಾಟುವರಸೆಗಳು, ಜಂಟಿ ವರಸೆ, ಅಲಂಕಾರ, ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆ, ಜತಿಸ್ವರ.ತಾನವರ್ಣ, ಕೃತಿ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ ಶಿವಶರಣರ ವಚನ.
9. ಸಂಗೀತ ಲಿಪಿ ಬರವಣಿಗೆ
10. ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ : ಬಸವಣ್ಣನವರು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ತ್ಯಾಗರಾಜರು, ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು, ಶ್ಯಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು, ಮುತ್ತಯ್ಯ ಭಾಗವತರು.
11. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಗೀತ ವಾದ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ಶ್ರವಣಜ್ಞಾನ - ಪತ್ರಿಕೆ

1. ಪ್ರಯೋಗ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪಾಠವಾಗಿರುವ ತಾಳಗಳು.
2. ಕೆಳಕಂಡ ರಾಗಗಳ ಆರೋಹಣ - ಅವರೋಹಣಗಳನ್ನು ಸ್ವರದಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ''ಅ'' ಕಾರದಲ್ಲೋ ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಾಗ ರಾಗಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದು.

   ರಾಗಗಳು : ಮಾಯಾಮಾಳವ ಗೌಳ, ಮಲಹರಿ, ಹಂಸಧ್ವನಿ, ಮೋಹನ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಶ್ರೀರಾಗ, ಕಾಮವರ್ಧಿನಿ, ಶಂಕರಾಭರಣ (ಆರೋಹಣ, ಅವರೋಹಣ ಮಾತ್ರ).

3. ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಾಗ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು.
   (ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು, ತ್ಯಾಗರಾಜರುಮ, ಮುತ್ತುಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರು ಮತ್ತು ಶ್ಯಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು)

ಪ್ರಯೋಗ ವಿಭಾಗ - ಪತ್ರಿಕೆ - 1

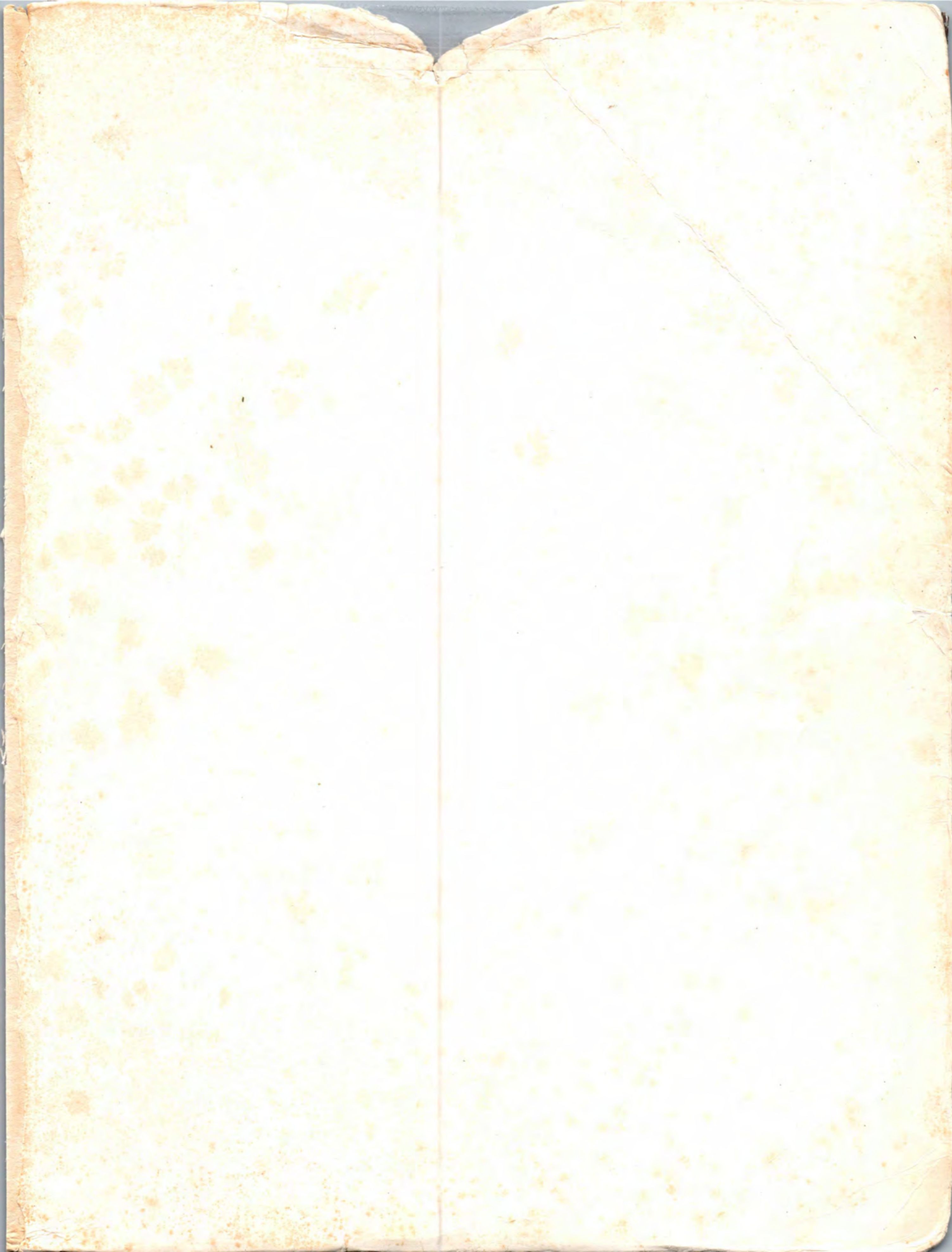
1. ಮಾಯಾಮಾಳವಗೌಳ ರಾಗದಲ್ಲಿ 3 ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸ್ವರಾವಳಿಗಳು.
   1) ಸರಳೆ ವರಸೆಗಳು - 7
   2) ತಾರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗಳು - 3
   3) ಮಂದ್ರಸ್ಥಾಯಿ ವರಸೆಗಳು - 3
   4) ದಾಟು ವರಸೆಗಳು - 3
   5) ಜಂಟಿ ವರಸೆಗಳು - 5
   6) ಸೂಳಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಗಳ ಅಲಂಕಾರಗಳು - 7
2. ಗೀತೆಗಳು - 10
   1) ಪಿಳ್ಳಾರಿ ಗೀತೆಗಳು - 4
   2) ಸಂಚಾರಿ ಗೀತೆಗಳು - 4
   3) ಲಕ್ಷಣ ಗೀತೆಗಳು - 2
   4) ಜತಿ ಸ್ವರಗಳು - 4

ಪತ್ರಿಕೆ - 2

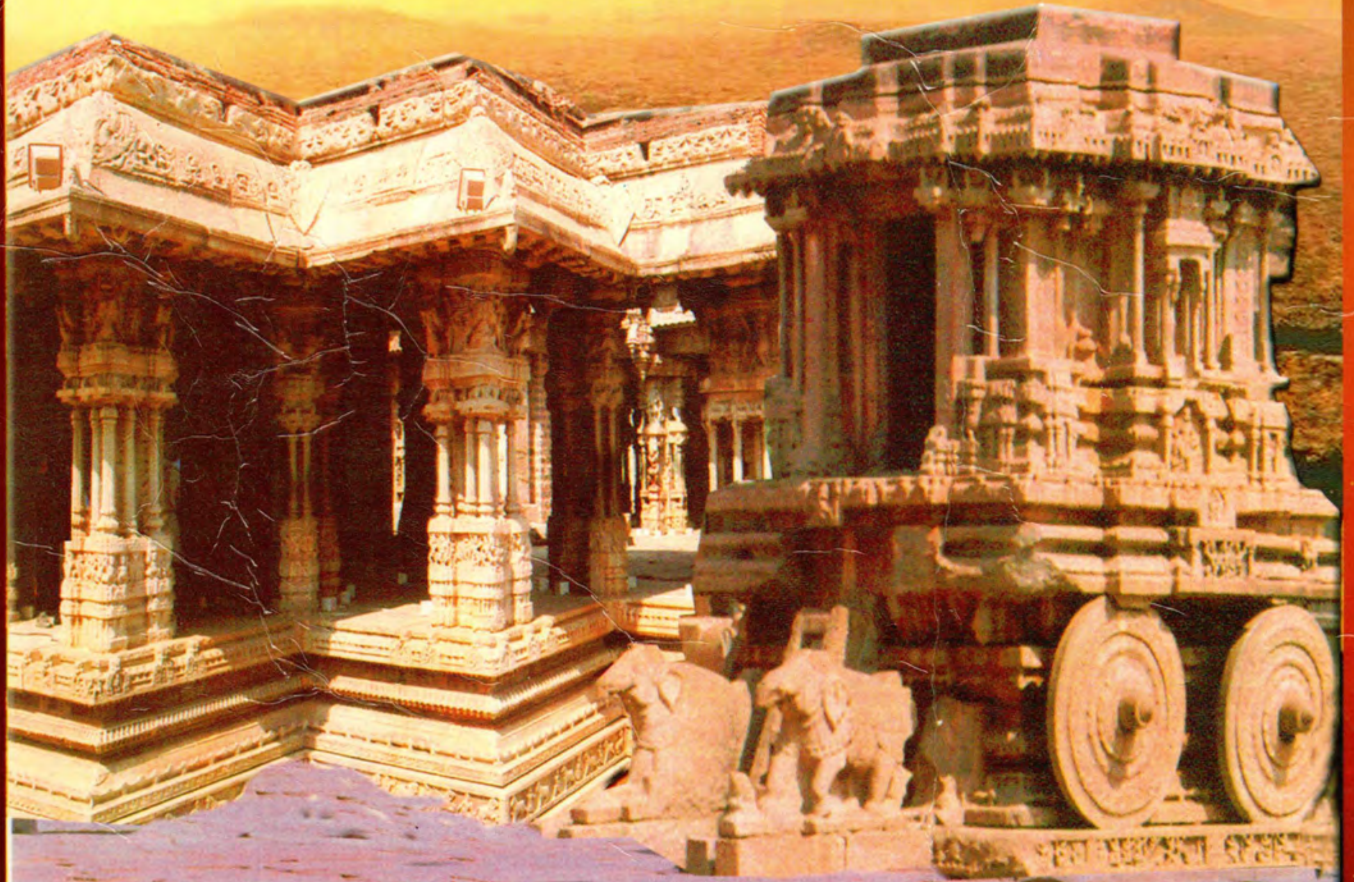
1. ತಾನವರ್ಣಗಳು - 4 (ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ) ಈ ಕೆಳಕಂಡ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ :
   ಶಂಕರಾಭರಣ, ಹಂಸಧ್ವನಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಶ್ರೀರಾಗ, ಮೋಹನ, ಅಭೋಗಿ, ವಸಂತ, ಕಾಂಭೋಜಿ.
2. ಮಧ್ಯಮಕಾಲದ ಕೃತಿಗಳು - 10
3. ವಿಳಂಬಕಾಲದ ಕೃತಿಗಳು - 5

   1) ಶಾಸ್ತ್ರವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಇತರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಚನೆಗಳಿರಬಹುದು. ರಾಗಲಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ರಾಗಗಳೊಡನೆ ಬೇರೆ ರಾಗಗಳಿರಬಹುದು.

   2) ಶುದ್ಧಮಧ್ಯಮ, ಪ್ರತಿ ಮಧ್ಯಮಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಂಪೂರ್ಣ, ಔಡವ, ಷಾಡವ ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಮತ್ತು ರೂಪಕ ತಾಳಗಳಲ್ಲಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು.
4. ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು - 2
5. ಶರಣ ವಚನಗಳು - 2

ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು

Courtesy : Subash & Keshav

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ